

TC
HASAN KALYONCU ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İŞLETME ANABİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ VE DENETİMİ BİLİM DALI

ORTAÖĞRETİM KURUMLARINDA GÖREV YAPAN
ÖĞRETMENLERİN SOSYAL ETKİNLİK ALGILARI
(GAZİANTEP/ŞAHİNBEY İLÇESİ ÖRNEĞİ)

Yüksek Lisans Tezi

İSA BALCIOĞLU

GAZİANTEP, 2013

TC
HASAN KALYONCU ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İŞLETME ANABİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ VE DENETİMİ BİLİM DALI

ORTAÖĞRETİM KURUMLARINDA GÖREV YAPAN
ÖĞRETMENLERİN SOSYAL ETKİNLİK ALGILARI
(GAZİANTEP/ŞAHİNBİY İLÇESİ ÖRNEĞİ)

Yüksek Lisans Tezi

HAZIRLAYAN: İSA BALCIOĞLU
DANIŞMAN: YARD. DOÇ. DR. İTİR TARİ CÖMERT

GAZİANTEP, 2013

ÖZET

Okuldaki sosyal etkinlikler, öğrencilerin; sanatsal, sportif ve kültürel olarak kendilerini ifade etmelerini, bu alanlarda var olan yeteneklerinin ortaya çıkmasını ve geliştirmesini sağlayan, öğrencilere okul ortamında kendini gerçekleştirme imkânı veren, kişilik geliştirme ve karakter oluşumuna katkı sağlayan serbest zaman etkinlikleri olarak tanımlanabilir.

Serbest zaman etkinlikleri, eğitim ve bireyin sosyalleşmesi açısından son derece önemlidir. Bu etkinlikler okullardaki eğitimin de vazgeçilmez bir parçasıdır.

Bu çalışmanın amacı, Milli Eğitim Bakanlığına bağlı ortaöğretim kurumlarında çalışan öğretmenlerin, sosyal etkinliklere olan bakış açılarını ve serbest zamanlardaki öğrenci etkinliklerine yönelik tutum ve davranışlarını ölçmektir.

Çalışmanın evrenini Gaziantep/Şahinbey merkez ilçesinde bulunan Mesleki eğitim ve Anadolu türünde 31 ortaöğretim kurumunda çalışan öğretmenler oluşturmaktadır. Örneklem tabakalı seçkisiz örnekleme yöntemiyle belirlenmiştir. Örneklem grubu, 6 meslek lisesi(110 öğretmen) ve 6 Anadolu türündeki liseden(104 öğretmen) oluşmaktadır(Toplam 214 öğretmen).

Araştırmada Belgin Arslan'ın "Ailenin Sosyo-Demografik Özelliklerinin Çocuğın Okuldaki Sosyal Etkinliklere Katılımına Etkisi (Türkiye ve Hollanda'daki ilköğretim 5. sınıf öğrencileri üzerinde karşılaştırmalı bir çalışma)" adlı yüksek lisans tezinde kullandığı Türk öğretmenlere uygulanan sosyal etkinlik tutumları anketinden faydalanılmıştır.

Elde edilen verilere göre Meslek Lisesi ve Anadolu Lisesi öğretmenleri tutum ve davranışlar yönüyle karşılaştırmalı olarak değerlendirilmiştir.

Sonuç olarak; Milli Eğitim Bakanlığı, eğitim öğretim faaliyetleri ve öğrenci yeteneklerinin geliştirilmesi açısından çok önemli olan sosyal etkinliklere, eğitim programlarında yeterince yer vermemektedir. Sosyal etkinliklerin planlandığı zamanlarda öğretmen, zaman ve materyal eksiklikleri nedeniyle etkinlikler yeterince etkin uygulanmamaktadır. Öğretmenlerde planlı ve verimli bir etkinlik anlayışı gelişmemiştir. Öğretmenler ve öğrenciler bu etkinlikleri yeterince önemli görmemektedir. Öğretmenler etkinliklerin etkili uygulanması açısından herhangi bir eğitim almamışlardır. Bu yüzden sosyal etkinliklerin öğrenci kişilik hizmetlerine yapması beklenen katkı gerçekleşmemektedir.

Sosyal etkinliklerin; hem öğretmenlerin hem de Bakanlığın önemle üzerinde durması gereken bir konu olduğu değerlendirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Ders Dışı Etkinlikler, Sosyal Etkinlikler, Öğrenci Kulüpleri, Serbest Zaman Etkinlikleri (Rekreasyon).

ABSTRACT

Social activities (extra-curricular activities) at school can be defined as students' expressing themselves artistically, sportively and culturally, for the allowing emergence and development of their capabilities in these areas, giving students the opportunity to self-realization in the school environment, which contribute to personality development and character formation, free time activities.

Free time activities are extremely important for training and socialization of the individual. These activities are also an integral part of school education.

The purpose of this research is to measure the attitudes, behaviors and perspectives of the teachers working in high schools under the Ministry of National Education, to the of social activities and free times the of student activities.

Population of this research is teachers who works in the Anatolian and vocational type (total 31) high schools in city center of the Gaziantep/Sahinbey. The sample is determined by stratified random sampling method. The sample group is consist by six vocational high schools (a hundred ten teachers) and six Anatolian type high schools(a hundred four teachers) (approximative two hundred fourteen teachers).

In this research, Belgin Arslan's questionnaire was used "The effect of family's socio-demographic characters on the child's participation in the social activities at school (A Comparative study on 5th grade of primary school students in Turkey and in Holland)"- (Questionnaire Which Was Applied for Turkish teachers). Test the reliability and validity of the questionnaire were made.

According to the data obtained from the Anatolian High School and Vocational High School teachers, attitudes and behaviors were evaluated by comparing.

As a result: Ministry of National Education Is not enough place the important social activities improving the ability of students and training activities. The teachers cannot applicate the activities sufficiently effective due to lack of time and material. The teachers have no understanding of a planned and productive activity. Teachers and students think that these activities are not Important enough them. Teachers has been trained in terms of the activities. That's why contribution waiting fort the student personality service in social activities has not been come true.

It is thought that social activities are the most important subject which both Ministry and teachers must think on.

Key Words: Extracurricular Activities, Social Activities, Student Clubs, Recreation

İÇİNDEKİLER

	Sayfa No
ÖZET.....	i
ABSTRACT.....	ii
İÇİNDEKİLER.....	iii
TABLOLAR LİSTESİ.....	vii
KISALTMALAR LİSTESİ.....	xiii

BÖLÜM I

GİRİŞ.....	1
1.1. Problem Durumu.....	1
1.1.1. Rekreasyon kavramı.....	3
1.2. Problem Cümlesi	9
1.3. Alt Problemler	9
1.4. Araştırmanın Amacı	9
1.5. Araştırmanın Önemi	10
1.6. Sayıtlar	12
1.7. Sınırlılıklar.....	12
1.8. Tanımlar	12

BÖLÜM II

KURAMSAL ÇERÇEVE.....	14
2.1. KÜLTÜREL VE EDEBİ ETKİNLİKLER.....	14
2.1.1. Şiir.....	15
2.1.2. Yazarlık Okulu.....	15
2.1.3. Tiyatro.....	16
2.1.4. Söyleşiler.....	17
2.1.5. Münazara-Tartışma.....	18
2.1.6. Yarışmalar.....	18
2.1.7. Projeler.....	18
2.1.8. Satranç.....	18
2.1.9. Bilim Şenlikleri.....	19
2.1.10. Kültürel Geziler.....	19
2.1.11. Mezuniyet Törenleri.....	19
2.2. SPOR TİF ETKİNLİKLER.....	20
2.3. SOSYAL ETKİNLİKLER.....	24

2.3.1. Sosyal Etkinliklerin Amacı.....	25
2.3.2. Sosyal Etkinliklerin İlkeleri.....	26
2.3.3. Sosyal Etkinliklerin Esasları.....	27
2.3.4. Sosyal Etkinlikler ile İlgili Görevler.....	29
2.3.5. Ziyaret, Gözlem ve İnceleme Faaliyetleri.....	30
2.4. SOSYAL KULÜP (ÖĞRENCİ KULÜBÜ) ÇALIŞMALARI.....	31
2.4.1. Kulüpler ve Çalışma Esasları.....	32
2.4.2. Öğrenci Kulübü Çalışma Esasları.....	32
2.4.3. Sosyal Kulüplere Öğrenci Seçimi.....	34
2.4.4. Toplum Hizmeti.....	34
2.4.4.1. Kan Bağışı.....	36
2.4.4.2. Ağaç Dikme.....	36
2.4.4.3. Çevre Temizliği ve Düzenlemesi.....	37
2.4.4.4. Kütüphane Çalışmaları.....	37

BÖLÜM III

YÖNTEM.....	39
3.1. Araştırma Modeli.....	39
3.2. Evren ve Örneklem.....	39
3.3. Veri Toplama Aracı.....	39
3.4. Verilerin Toplanması.....	40
3.5. Verilerin Çözümü ve Yorumlanması.....	40

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUM.....	41
4.1. Cinsiyet.....	41
4.2. Meslekî Kıdem.....	42
4.3. Okul Türü.....	42
4.4. Danışmanlığı Yapılan Sosyal Kulüpler.....	43
4.5. Okullardaki Sosyal Faaliyetler.....	44
4.6. Öğretmenlerin Etkinliklerle İlgili Aldıkları Kurs ve Eğitim Bilgisi.....	48

4.7.Öğrenci Kulüplerine Öğrenci Seçimi Bilgisi.....	49
4.8.Öğrenci Kulüplerinin Belirlenmesinde Etkililik İle İlgili Bilgiler.....	51
4.9.Sosyal Etkinliklerin Önemi Konusundaki Öğretmen Düşünceleri.....	52
4.10.Okullardaki Sosyal Etkinliklerin, Öğrenciye Yararı İle İlgili Düşünceler.....	56
4.11.Sosyal Etkinliklerin, Öğrenciye Neden Yararlı Olmadığı İle İlgili Görüşleri...	57
4.12.Sosyal Etkinliklerde Velilerle İşbirliği Yapılması İle İlgili Düşünceler.....	58
4.13.Velilerle Nasıl İşbirliği Yapılması Gerektiği İle İlgili Görüşler.....	58
4.14.Sosyal Kulüp ve Toplum Hizmetinde Veli Desteği İle İlgili Düşünceler.....	59
4.15.Etkinliklere Katılım ve Destek Konusunda Veli İstekliliği İle İlgili Düşünceler	60
4.16. Etkinliklere Velilerin Bilinçliliği İle İlgili Düşünceler.....	61
4.17.Etkinliklerin Öğrenci İhtiyaçlarını Karşılama Düzeyi İle İlgili Düşünceler...	62
4.18.Etkinliklerde Okul Yönetiminin Yaptığı Rehberlik İle İlgili Düşünceler.....	63
4.19.Etkinliklerin Uygulanmasında Okul Yönetiminin Tutumu İle İlgili Düşünceler	64
4.20.Okuldaki Fiziki Olanakların Yeterliliği İle İlgili Düşünceler.....	65
4.21. Yönetmeliğindeki Etkinliklerin Öğretmenler Açısından Uygulanabilirliği...	66
4.22. Serbest Zaman Etkinliklerinde Öğretmen İstekliliği.....	67
4.23. Etkinliklerde Öğretmenlerin İsteksizliği Konusundaki Görüşler.....	68
4.24.Öğrencilerin Sosyal Etkinlik ve Toplum Hizmeti Çalışmalarındaki İstekliliği	68
4.25.Öğrenciler Sosyal Etkinlik ve Toplum Hizmetinde Neden İsteksizdir?.....	69
4.26.Etkinliklerin Öğrenci Açısından Faydası İle İlgili Düşünceler.....	69
4.27.Etkinlikler Öğrenci Açısından Amaçlanan Faydayı Neden Sağlamamaktadır?.	70
4.28.Öğrenciler Etkinliklerde Yaşadığı Sorunları Kiminle Paylaşır?.....	70
4.29.Sosyal Etkinliklerin Öğrencileri Tanımaya Etkisi İle İlgili Düşünceler.....	73
4.30.Okul Dışı Zamanlarda Ailelerin Yönlendirilmesi İle İlgili Düşünceler.....	73
4.31.Okul Dışı Zamanlarda Ailelerin Yönlendirilmesindeki Etkililik.....	75
4.32.Kulüplerdeki Yazışma ve Dosyalama İşlerini Kim Yapar?.....	76
4.33. Toplum Hizmeti Hakkındaki Öğretmen Görüşleri.....	77

4.34. Toplum Hizmetinin Toplumla Kaynaşma Açısından Faydası.....	76
4.35. Sosyal Etkinler Sırasında Karşılaşılan Sorunlar.....	77

BÖLÜM V

SONUÇLAR, TARTIŞMA VE ÖNERİLER.....	84
5.1. SONUÇLAR.....	84
5.2. ÖNERİLER	90
KAYNAKÇA.....	98
EKLER.....	104
Ek.1.....	104
Ek.2.....	110

TABLolar LİSTESİ

Tablo No:	Sayfa No
Tablo 1: Veri toplama aracının güvenilirlik testi değerleri.....	39
Tablo 2: Anket uygulanan okullar ve katılımcı öğretmen sayıları.....	41
Tablo 3: Cinsiyet değişkenine ait yüzde ve frekans değerleri.....	42
Tablo 4: Kıdem değişkenine ait yüzde ve frekans değerleri.....	42
Tablo 5: Okul türü değişkenine ait yüzde ve frekans değerleri.....	43
Tablo 6: Katılımcıların danışman olduğu kulüplerin dağılımı.....	43
Tablo 7: Okuldaki sportif etkinlikler değişkenine ait yüzde ve frekans değerleri	44
Tablo 8: Okuldaki sportif etkinliklerin okul türüne karşılaştırmalı Bağımsız Örnekleme t – Testi değerleri.....	45
Tablo 9: Okuldaki sanatsal etkinlikler değişkenine ait yüzde ve frekans değerleri.	45
Tablo 10: Okuldaki sanatsal etkinlikler değişkeninin cinsiyet yönünden karşılaştırıldığı Ki- Kare Bağımsızlık Testi değerleri.	46
Tablo 11: Okuldaki öğrenci kulübü etkinlikleri değişkenine ait yüzde ve frekans değerleri.....	46
Tablo 12: Okuldaki sosyal kulüp etkinlikleri değişkenin cinsiyet yönünden karşılaştırıldığı Ki-Kare Bağımsızlık Testi değerleri.....	47
Tablo 13: Okuldaki kültürel etkinlikler değişkenine ait yüzde ve frekans değerleri.....	48
Tablo 14: Okuldaki kültürel etkinlikler değişkeninin okul türü açısından karşılaştırıldığı Bağımsız Değişken T –testi değerleri.....	48
Tablo 15: Etkinlik eğitimi için alınan kurslar değişkenine ait yüzde ve frekans değerleri.....	49
Tablo 16: Etkinlik eğitimi değişkeninin cinsiyet yönünden karşılaştırıldığı Ki-Kare Bağımsızlık Testi değerleri.....	49
Tablo 17: Sosyal kulüplere öğrenci seçimi değişkenine ait yüzde ve frekans değerleri.....	50
Tablo 18: Sosyal kulüplere öğrenci seçimi değişkeninin cinsiyete göre karşılaştırıldığı	

“Ki-Kare Bağımsızlık Testi” değerleri.....	51
Tablo 19: Okuldaki sosyal kulüplerin belirlenmesi değişkenine ait yüzde ve frekans değerleri.....	51
Tablo 20: Okuldaki sosyal kulüplerin belirlenmesi değişkeninin cinsiyet yönünden karşılaştırıldığı Ki-Kare Bağımsızlık Testi değerleri.....	52
Tablo 21: Sosyal etkinlikler dersler kadar önemlidir değişkenine ait yüzde ve frekans değerleri.....	52
Tablo 22: Sosyal etkinlikler öğrencinin yaratıcılığını artırır değişkenine ait yüzde ve frekans değerleri.....	53
Tablo 23: Sosyal etkinlikler öğrencinin yaratıcılığını artırır değişkeninin okul türü açısından karşılaştırıldığı “Bağımsız Örneklem t – Testi” değerleri.....	53
Tablo 24: Sosyal etkinlikler öğrencinin kendisini ifade etmesine fırsat tanır değişkenine ait yüzde ve frekans değerleri.....	53
Tablo 25: Sosyal etkinlikler kişiliğin oluşumu açısından mutlu ve sağlıklı bireyler yaratır değişkenine ait yüzde ve frekans değerleri.....	54
Tablo 26: Sosyal etkinlikler öğrencinin yeni bir arkadaş çevresi edinmesini sağlar değişkenine ait yüzde ve frekans değerleri.....	54
Tablo 27: Sosyal etkinliklerin Pek fazla etkisi olduğunu düşünmüyorum değişkenine ait yüzde ve frekans değerleri.....	54
Tablo 28: Sosyal etkinlikler öğrencinin sosyalleşmesi açısından önemlidir değişkenine ait yüzde ve frekans değerleri.....	55
Tablo 29: Sosyal etkinlikler Demokrasi ve insan hakları anlayışının gelişmesi açısından önemlidir değişkenine ait yüzde ve frekans değerleri.....	55
Tablo 30: Sosyal etkinlikler Sadece zaman kaybına neden oluyor değişkenine ait yüzde ve frekans değerleri.....	56
Tablo 31: Sosyal etkinliklerin, içerik bakımından öğrenciye yararlı mı değişkenine ait yüzde ve frekans değerleri.....	56
Tablo 32: Sosyal etkinliklerin, içerik bakımından öğrenciye yararlı mı değişkeninin cinsiyet yönünden karşılaştırıldığı Ki-Kare Bağımsızlık Testi değerleri.....	56
Tablo 33: Sosyal etkinliklerde veli işbirliği değişkenine ait yüzde ve frekans değerleri.	58

Tablo 34: Sosyal etkinliklerde veli işbirliği değişkeninin cinsiyet yönünden karşılaştırıldığı Ki-Kare Bağımsızlık Testi değerleri.....	58
Tablo 35: Sosyal kulüp ve toplum hizmeti etkinliklerinde veli desteği değişkenine ait yüzde ve frekans değerleri.	60
Tablo 36: Sosyal kulüp ve toplum hizmeti etkinliklerinde veli desteği değişkeninin cinsiyet yönünden karşılaştırıldığı Ki-Kare Bağımsızlık Testi değerleri.....	60
Tablo 37: Sosyal etkinliklerde veliler istekli midir değişkenine ait yüzde ve frekans değerleri.	60
Tablo 38: Veliler istekli midir değişkeninin cinsiyet yönünden karşılaştırıldığı Ki-Kare Bağımsızlık Testi değerleri.....	61
Tablo 39: Sosyal etkinliklerde veliler bilinçli midir değişkenine ait yüzde ve frekans değerleri.	61
Tablo 40: Sosyal etkinliklerde veliler bilinçli midir değişkeninin cinsiyet yönünden karşılaştırıldığı Ki-Kare Bağımsızlık Testi değerleri.....	61
Tablo 41: Öğrencilerin gereksinimlerinin karşılanması değişkenine ait istatistikler.....	62
Tablo 42: Sosyal etkinlikler öğrencilerin ilgi, istek ve gereksinimlerini ne derecede karşılamaktadır değişkeninin cinsiyete göre “Ki-Kare Bağımsızlık Testi” değerleri	62
Tablo 43: Sosyal etkinliklerin uygulanmasında okul yönetimi sizlere yeterince rehberlik edip yardımcı oluyor mu değişkenine ait yüzde ve frekans değerleri.....	63
Tablo 44: Sosyal etkinliklerin uygulanmasında okul yönetimi sizlere yeterince rehberlik edip yardımcı oluyor mu değişkeninin cinsiyet yönünden karşılaştırıldığı Ki-Kare Bağımsızlık Testi değerleri.....	64
Tablo 45: Sosyal etkinliklerde okul yönetiminin tutumu değişkeninin cinsiyete göre “Ki-Kare Bağımsızlık Testi” değerleri.....	64
Tablo 46: Sosyal etkinliklerde okul yönetiminin tutumu değişkenine ait yüzde ve frekans değerleri.....	65
Tablo 47: Sosyal etkinliklerde fiziki olanakları değişkenine ait yüzde ve frekans değerleri.....	65
Tablo 48: Sosyal etkinliklerde fiziki olanaklar değişkeninin cinsiyet yönünden karşılaştırıldığı Ki-Kare Bağımsızlık Testi değerleri.....	65

Tablo 49: Sosyal etkinlikler yönetmeliği etkinlikleri öğretmenler açısından uygulanabilir mi değişkenine ait yüzde ve frekans değerleri	66
Tablo 50: Sosyal etkinlikler yönetmeliği etkinlikleri öğretmenler açısından uygulanabilir mi değişkeninin cinsiyete göre “Ki-Kare Bağımsızlık Testi” değerleri.....	67
Tablo 51: Serbest zaman etkinliklerinin uygulanması konusunda öğretmenler istekli midir değişkenine ait yüzde ve frekans değerleri.....	67
Tablo 52: Serbest zaman etkinliklerinin uygulanması konusunda öğretmenler istekli midir değişkeninin cinsiyet yönünden karşılaştırıldığı Ki-Kare Bağımsızlık Testi değerleri..	67
Tablo 53: Öğrencileriniz sosyal etkinlik ve toplum hizmeti çalışmalarına katılım konusunda istekli midir değişkenine ait yüzde ve frekans değerleri.....	68
Tablo 54: Öğrencileriniz sosyal etkinlik ve toplum hizmeti çalışmalarına katılım konusunda istekli midir değişkeninin cinsiyet yönünden karşılaştırıldığı Ki-Kare Bağımsızlık Testi değerleri.....	69
Tablo 55: Serbest zaman etkinlikleri öğrenci açısından amaçlanan faydayı sağlıyor mu değişkenine ait yüzde ve frekans değerleri.....	69
Tablo 56: Etkinlikler öğrenci için amaçlanan faydayı sağlıyor mu değişkeninin cinsiyet yönünden karşılaştırıldığı Ki-Kare Bağımsızlık Testi değerleri.....	70
Tablo 57: Öğrenci etkinlik sorunlarını benimle paylaşır değişkenine ait yüzde ve frekans değerleri.	70
Tablo 58: Öğrenci etkinlik sorunlarını okul yönetimine götürür değişkenine ait yüzde ve frekans değerleri.	71
Tablo 59: Öğrenci etkinlik sorunlarını okul yönetimine götürür değişkeninin okul türüne göre karşılaştırıldığı “Bağımsız Örneklem t – Testi” değerleri.....	71
Tablo 60: Öğrenci etkinlik sorunlarını ailesine götürmesi değişkeni istatistikleri....	72
Tablo 61: Öğrenci etkinlik sorunlarını arkadaşlarıyla paylaşır değişkeni değerleri.....	72
Tablo 62: Öğrenci etkinlik sorunlarını arkadaşlarıyla paylaşır değişkeninin okul türüne göre karşılaştırıldığı “Bağımsız Örneklem t – Testi” değerleri.....	72
Tablo 63: Öğrenci etkinlik sorunlarını Etkinliği yöneten birimdeki sorumlu kişiye iletir değişkenine ait yüzde ve frekans değerleri.....	73
Tablo 64: Sosyal etkinlikler öğrencileri çeşitli yönleriyle tanımanıza yardımcı oluyor mu değişkenine ait yüzde ve frekans değerleri.....	73

Tablo 65: Sosyal etkinlikler öğrencileri çeşitli yönleriyle tanımanıza yardımcı oluyor mu değişkeninin cinsiyet yönünden karşılaştırıldığı Ki-Kare Bağımsızlık Testi değerleri.	74
Tablo 66: Öğrencilerinizin okul dışındaki boş zamanlarınızı değerlendirmeleri konusunda aileleri yönlendiriyor musunuz değişkenine ait yüzde ve frekans değerleri.....	74
Tablo 67 Velileri yönlendirme değişkeninin Ki-Kare Bağımsızlık Testi değerleri.....	74
Tablo 68: Yönlendirmede etkililik değişkenine ait yüzde ve frekans değerleri.....	75
Tablo 69: Yönlendirmenin ne derece etkilidir değişkeninin okul türüne göre karşılaştırıldığı “Bağımsız Örneklem t – Testi” değerleri.....	75
Tablo 70: Yönlendirme etkililiği değişkeni Ki-Kare Bağımsızlık Testi değerleri.....	76
Tablo 71: Sosyal kulüplerdeki yazışma ve dosyalama değişkeninin ait yüzde ve frekans değerleri.....	76
Tablo 72: Sosyal kulüplerdeki yazışma ve dosyalama değişkeninin cinsiyet yönünden karşılaştırıldığı Ki-Kare Bağımsızlık Testi değerleri.....	76
Tablo 73: Toplum hizmeti çalışmalarının uygulanması hakkında ne düşünüyorsunuz değişkenine ait yüzde ve frekans değerleri.....	77
Tablo 74: Toplum hizmeti değişkeni Ki-Kare Bağımsızlık Testi değerleri.....	77
Tablo 75: Toplum hizmeti çalışmalarını öğrencinin toplumla kaynaşması açısından faydalı buluyor musunuz değişkenine ait yüzde ve frekans değerleri.....	78
Tablo 76: Toplum hizmetinin faydası değişkeninin cinsiyet yönünden karşılaştırıldığı Ki-Kare Bağımsızlık Testi değerleri.....	78
Tablo 77: Okul yönetiminden kaynaklanan sorunlar değişkenine ait yüzde ve frekans değerleri.....	79
Tablo 78: Öğrencilerin isteksizliği değişkenine ait yüzde ve frekans değerleri.....	79
Tablo 79: Maddi imkânsızlık değişkenine ait yüzde ve frekans değerleri.....	79
Tablo 80: Maddi imkânsızlık değişkeninin okul türüne göre karşılaştırıldığı “Bağımsız Örneklem t- Testi” değerleri.....	80
Tablo 81: Materyal eksikliği değişkenine ait yüzde ve frekans değerleri.....	80
Tablo 82: Öğretmenlerin bilgi ve birikim eksikliği değişkenine ait yüzde ve frekans değerleri.....	81
Tablo 83: Çevresel sorunlar değişkenine ait yüzde ve frekans değerleri.....	81
Tablo 84: Velilerden kaynaklanan sorunlar değişkenine ait yüzde ve frekans değerleri	82

Tablo 85: Velilerden kaynaklanan sorunlar değişkeninin okul türüne göre karşılaştırıldığı “Bağımsız Örneklem t- Testi” değerleri.....	82
Tablo 86: Fiziki mekânların yetersizliği değişkenine ait yüzde ve frekans değerleri	82
Tablo 87: Fiziki mekânların yetersizliği değişkeninin okul türüne göre karşılaştırıldığı “Bağımsız Örneklem t- Testi” değerleri.....	83

KISALTMALAR LİSTESİ

Akt: Aktaran

Bk: Bakımız.

EKÇ: Eğitsel Kol Çalışmaları

F: Frekans

MEB: Milli Eğitim Bakanlığı

N: Örneklem Sayısı (Büyüklüğü)

p: Anlamlılık Derecesi (Manidarlık-significance)

RG: Resmi Gazete

S: Sayfa

SEY: Millî Eğitim Bakanlığı İlköğretim ve Orta Öğretim Kurumları Sosyal Etkinlikler Yönetmeliği

SPSS: Statistical Package For Social Sciences

ss: Standart Sapma

Std: Standart

TEDY: Türk Eğitim Derneği Yayınları

TDK: Türk Dil Kurumu

TTK: Talim Terbiye Kurulu

Vs: Vesaire

Vb:

Yönetmelik: Millî Eğitim Bakanlığı İlköğretim ve Orta Öğretim Kurumları Sosyal Etkinlikler Yönetmeliği

%: Yüzde

BÖLÜM I

GİRİŞ

Bu bölümde araştırmanın temelini oluşturan problemin durumu, temel problem cümlesi, alt problemler, araştırmanın amacı, araştırmanın önemi, sayıltıları, sınırlılıkları ve araştırmada geçen terimlerin tanımlarına yer verilmiştir.

1.1. Problem Durumu

Türk Milli Eğitiminin genel amacı, Türk Milletinin bütün fertlerini, Atatürk inkılap ve ilkelerine ve Anayasada ifadesini bulan Atatürk milliyetçiliğine bağlı; Türk Milletinin milli, ahlaki, insani, manevi ve kültürel değerlerini benimseyen, koruyan ve geliştiren; ailesini, vatanını, milletini seven ve daima yüceltmeye çalışan, insan haklarına ve Anayasanın başlangıcındaki temel ilkelere dayanan demokratik, laik ve sosyal bir hukuk Devleti olan Türkiye Cumhuriyetine karşı görev ve sorumluluklarını bilen ve bunları davranış haline getirmiş yurttaşlar olarak yetiştirmektir(Değişik: 16/6/1983 - 2842/1 md.)'tir (MEB, 1973).

Çağdaş anlamda bir eğitim programı dinamik bir yapıya sahip olup, sadece okulda ve dolayısıyla derslerle sınırlı tutulmayıp, eğitimin genel amaçları doğrultusunda ders dışında devam ettirilmesi gereken ve bir dizi etkinlikle beraber sonunda da değerlendirmeyi içeren bir süreç olarak ifade edilmektedir (Binbaşıoğlu, 1986: 9).

Çağdaş bilimsel anlayışa göre eğitim; bireyin, bedensel, duygusal, düşünsel ve sosyal yeteneklerinin kendisi ve toplumu için en uygun şekilde geliştirilmesidir. Çağdaş eğitim anlayışı, bedence ve ruhça sağlıklı, topluma etkin bir şekilde uyabilen insanlar yetiştirmeyi hedefler. Bu anlayışa göre, bireyler, kendileri ve toplumları için yetiştirilmelidirler. Bireyi kendisi için yetiştirmek; bireyi bir meslek sahibi yapmak, onun toplumsal uyumunu sağlamak ve kendisini geliştirmesine yönelik olanaklar sağlamak anlamına gelirken, bireyi toplumu için yetiştirmek ise; bireyin iyi bir vatandaş olarak yetişmesini sağlamak, nitelikli insan gücünü oluşturmak ve bireye iş yaşamında verimli olabileceği davranışlar kazandırmak anlamına gelmektedir (Yeşilyaprak, 2004: 3).

Türk eğitim sisteminin temel amacı, Türk vatandaşlarının ve Türk toplumunun refah ve mutluluğun artırmak, milli birlik ve bütünlük içinde, iktisadî, sosyal ve kültürel kalkınmayı desteklemek, hızlandırmak ve Türk milletini çağdaş uygarlığın yapıcı, yaratıcı ve seçkin bir ortağı yapmaktır (Demirel, 1996:15).

Okullarımız da bu amacın gerçekleşmesine yönelik gerek ders içi ve gerekse de ders dışı faaliyetlerde bulunmaktadır. Eğitim kurumlarımızda, öğretim kadar ders dışı etkinliklerin de eğitime katkısı göz ardı edilmemelidir. Ders dışı faaliyetler ya da müfredat dışı faaliyetler gibi hayat tecrübelerini eğitimin dışında tutan, bunları küçümseyen deyimler ve kavramlar yerine,

öğretim programını faaliyet programları ile birleştiren bir görüşü savunmak gerektiğini belirtmiştir. Fakat eğitim kurumlarımızda ders dışı etkinlikler hep ikinci planda kalmıştır (Varış ve İlhan, 1997: 25).

Toplumsallaşmanın en yoğun ve genel boyutlarıyla yaşandığı aile içi etkileşim sürecinden sonra, çocuk için toplumsallaşma süreci okul ve arkadaş grubunda devam etmektedir. Okul, çocukların ve gençlerin belli bir süre ve belli amaçlar doğrultusunda içinde yaşayıp etkinliklere katıldığı toplumsal bir kurumdur. Okulun temel işlevleri, insanın doğuştan getirdiği yeteneklerini en iyi şekilde değerlendirmek ve onu hem kendini gerçekleştiren hem de topluma uyum sağlamış ve toplum açısından yararlı bir birey haline getirmektir. Böyle donanımlı bireyler yetiştirmenin temel koşullarından biri ise, hem aile hem de okul ortamında çocuğun boş zamanını anlamlı bir şekilde değerlendirip bundan doyum almasını sağlamaktır. Okulların programlarında yer alan oyunlar, danslar ve çeşitli spor dalları gibi etkinlikler çocuğun vücut gelişimi, hareketliliği ve motor gelişimi açısından yararlı olduğu gibi aynı zamanda çocuğun bir gruba dâhil olma, uyum sağlama, işbirliği yapabilme gibi sosyal becerilerini de geliştirir (Arslan, 2011).

Serbest zaman, insan yaşamının her dönemine yerleşmiş, bireysel ve toplumsal gelişmişlik ve yaşam kalitesi gibi birbiriyle bağlantılı konuları içeren bir kavramdır. Serbest zaman çağı olarak adlandırılan modern çağda, hemen her alanda olduğu gibi serbest zaman alanında da çarpıcı değişiklikler görülmekte, çok büyük bir çeşitlilik içeren serbest zaman etkinlik yumağı içinde, doğru tercih yapma zorunluluğu ortaya çıkmaktadır. Bugün herkes eski dönemlere oranla daha fazla serbest zamana sahiptir. Ve çoğu insan, hayatlarını değiştirmekte olan serbest zamanı, gelişigüzel kullanmaktadır. (Arslan, 2011: 11).

İnsanların sahip oldukları serbest zaman süresinin, yaşanan teknolojik gelişmeler sayesinde giderek arttığı ve hatta bugünün insanının çalışma yaşamından daha fazla serbest zamana sahip olduğu bilinmektedir. Ancak serbest zamanların giderek artması, kişisel ve toplumsal yaşamda birçok kazanım sağlarken, bazı olumsuzlukları da beraberinde getirmektedir. Bu kazanımlar ya da olumsuzluklar serbest zamanın nasıl kullanıldığı ile direk olarak bağlantılıdır (Arslan, 2011: 11).

Serbest zaman etkinlikleri birçok ülkede okul müfredatlarına yeni eklenmiş bir alan değildir. Aslında bu aktiviteler, okullarda yapılan birçok etkinliğe, öğretim sürecinde yer alan durumlara yakındır fakat özel olarak yapılan serbest etkinlik uygulamalarında öğrencilere direk bir mesaj verme durumu vardır ve diğer uygulamalara göre daha sistemli bir süreç söz konusudur.

Serbest zaman eğitimi ve uygulamalarını bir kavram olarak açıklamaktan çok, bir süreci işaret ettiğini söylemek daha doğru olacaktır. Bu süreçte amaç, bireylerin kendilerini

tanımlarına ve kaliteli bir yaşam sahibi olmalarına yardımcı olmaktır. Burada bahsedilen, öğrencilere belli becerileri dersler sırasında kazandırmak değildir, bunları öğretmek zaten eğitimin bir parçasıdır ve öğretimin her aşamasında gerçekleştirilmektedir (Dündar ve Karaca, 2011: 105-121).

Ders dışı etkinliklere katılım öğrencilerin sözel ve sayısal derslere karşı tutumunu geliştirirken onların akademik başarısını da olumlu etkilemektedir. Ancak sadece takım sporlarına katılmak öğrencilerin sözel notlarını olumlu etkilemiştir. Bireysel etkinliklere katılmak sözel ve sayısal derslere karşı tutumu nispeten az da olsa olumsuz etkilemektedir. Bütün durumlarda bu etkinliklere katılmak öğrencilerin akademik başarısını olumlu yönde etkilemektedir. (Shulruf , Tumen ve Tolley, 2007: 418-426)

Ders dışı etkinliklere katılım daha yüksek sosyal ve akademik benlik kavramına ve genel öz değere katkıda bulunmaktadır. Tek tip etkinlik profili ile kıyaslandığında karışık profil ben profiline daha katkı sağlamaktadır. Blomfield ve Barber, 2009: 733-739)

Eğitim programının bir parçası olarak; ders saatlerinin dışında, öğrencilerin ilgi ve gereksinimlerine yönelik, onların kişiliklerini geliştirmek için yapılan ders dışı etkinlikler, öğrencilerin ilgi ve gereksinimlerini doyurduğu gibi, onların iyi bir yurttaşlık eğitimi kazanmalarına da yardım etmektedir. Okuldaki dersler her ne kadar öğretim programlarına ve öğrencilerin ilgi, istek ve gereksinimlerine göre yapılırsa da bunların ulaşamadığı noktaların var olduğu kabul edilmektedir. Bu noktalara ulaşmak ve öğrencilerin gelecekteki yaşamlarına etki edecek davranışların kazandırılması ders dışı etkinliklerle mümkün olabilmektedir (İpşiroğlu,1990: 23).

1.1.1. Rekreasyon Kavramı

İnsan için çok değerli bir kavram olan zaman, kullanım açısından çalışma zamanı ve çalışma dışı zaman olarak iki grupta ele alınabilir. Zamanın iyi kullanılabilmesi, insanın birçok faktöre bağlı olarak ayırdığı zaman arasında dengeyi iyi kurabilmesine bağlıdır. Bu bölümün konusu olan rekreasyon ise en basit haliyle, çalışma dışı zamanda yer alan, “boş zaman” içinde yapılan aktiviteler olarak ifade edilebilir.

Bununla birlikte rekreasyon anlamı, içeriği ve kapsamı bakımından birçok aktiviteyi içine almaktadır.

Yapılan araştırmalara göre bilenen tüm tarihi dönemlerde farklı şekillerde gerçekleşen rekreasyon faaliyetlerine rastlanılmaktadır. Eski çağlardan günümüze kadar uzanan bu rekreasyon faaliyetleri geçen süreçte farklı özelliklere bağlı olarak çeşitlenerek artmıştır. Planlanmış veya plansız olarak her yaştaki ve cinsteki insanın katılımına imkân veren rekreasyon faaliyetlerin en temel özelliği, insanların boş zamanlarını özgürce değerlendirmelerine imkân vermesidir. Diğer yandan rekreasyon kavramını açıklayan teoriler

temel olarak rekreasyonu; ihtiyaçlara hizmet etmesi, boş zaman değerlendirme aracı ve bununla birlikte bireye ve topluma bir değer olması şeklinde açıklansa da, Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisi ile olan ilişkisi göz ardı edilmemelidir.

Tarihin her devrinde ve dünyanın her yerinde insanlar için evrensel bir ihtiyaç olan rekreasyon; yaşanan ekonomik sıkıntılar, din, dil, ırk, eğitim, kültür vb. farklıklar nedeniyle insanların giderek birbirinden uzaklaştığı bir dönemde toplumsal, fiziksel ve psikolojik yararlar sağlamaktadır. İnsanlar rekreasyon faaliyetleri ile kendi yapabileceklerinin, potansiyellerinin farkına varabilir, yaratıcılıklarını kullanabilir ve dolayısıyla İhtiyaçlar Hiyerarşisi'nin en üst basamağında olan kendini gerçekleştirme ihtiyacını da giderebilirler.

Rekreatif faaliyetler yapıldığı yer, zaman, katılımcı sayısı gibi birçok faktöre bağlı olarak sınıflandırılabilir. Ancak bireylerin veya toplumun rekreasyonel faaliyetlere katılabilmesi ya da katıldıkları rekreasyon faaliyetlerini daha iyi şartlarda yapabilmesi için çeşitli kriterlerin oluşması gerekmektedir. Özellikle sezonluk engeller, finansal kaynaklar, cinsiyet, sosyal sınırlama, fiziksel kaynaklar ve moda, rekreasyon faaliyetlerine katılmayı engelleyen en önemli faktörlerdir (Sevil, T. 2012: 3-14).

Gün geçtikçe modernleşen toplum yaşantısı bir yandan bireylerin refah düzeyini artırırken, diğer yandan insanların yalnızlaşmalarına ve içlerine kapanmalarına neden olmaktadır. Bunun yanında yaşanan ekonomik sıkıntılar, din, dil, ırk, eğitim, kültür vb. farklıklar insanları giderek birbirinden uzaklaştırmaktadır. Oysa insan doğası gereği sosyal bir varlıktır ve insan ihtiyaçları yalnızca fizyolojik ihtiyaçlardan değil, bunun yanında sosyal ihtiyaçlardan da oluşmaktadır. Bu bağlamda, rekreasyon faaliyetleri insanların sosyalleşmelerinde büyük önem taşımaktadır (Sevil, T. 2012: 3-14).

Yeniden tazelenme, yeniden yaratma, yeniden güçlendirme, yeniden gençlik ve dinçlik kazandırma olarak ele alınan rekreasyonun eğitim alanındaki etkisi gün geçtikçe artmaktadır (Bayazıt ve diğerleri, 2007: 108).

Rekreasyon; bir kimsenin serbest zamanında gönüllü olarak seçtiği zevk verici aktivitelere katılma eylemi olarak görülmelidir. Katılma eylemi içinde basitçe yer almaktan ziyade, giderek katılma sırasında uğraşılan heyecan verici deneme görüşü ağırlık kazanmaktadır. Ayrıca rekreasyon toplumda önemli bir ekonomik güç, hükümetin önemli bir sorumluluk alanı ve milyonlarca kadın ve erkek için bir istihdam kaynağı olan sosyal bir kurma olarak kabul edilmelidir (Bakır, 1993:11).

Serbest zaman eğitimi ve rekreasyon çoğunlukla birbiri ile iç içe geçmiş bir şekilde kullanılmaktadır. Serbest zaman eğitiminin üç temel fonksiyonel yönü vardır; dinlenme, eğlenme ve gelişim. Bunların ilk ikisi rekreasyon için de geçerlidir fakat gelişim faktörü bu işi neden sistemli ve eğitimle iç içe yaptığımızı açıklar. Eğitim gelişimi besler, formal ya da

informal eğitim eksikliği, çoğu insanın kendi potansiyelinin farkında olmasını engeller (Crenshaw,1975).

Amerikan Serbest Zaman ve Rekreasyon Birliği (2003) raporuna göre serbest zaman eğitiminin bütün okulların işlevleri arasındadır çünkü eğitim programlarındaki her şey, bir noktada, bu şekildeki aktivitelere bağlanır, onlarla iç içedir. Serbest zaman eğitiminin en önemli fonksiyonu, bireylerin olumlu yaşantılarla hayatla iç içe olmaları, kendilerini keşfetmeleridir. Bunu sağlamak son derece önemlidir çünkü bu şekilde hem bireylerin kişisel gelişimleri okullarda en iyi şekilde geliştirilir ve bunun sonucunda da toplum, bu şekilde yetişen kaliteli hayat sahibi yetişkinlerden en iyi şekilde faydalanır. Serbest zaman eğitimine ABD ve diğer birçok ülkede büyük önem verilmektedir ve son yıllarda bu alana ilgi artmıştır. Amerikan Boş Zaman ve Rekreasyon Birliği'nin 'Okullarda Serbest Zaman' raporunda serbest zaman uygulamalarının birçok faydasının olduğuna dair kanıtlar içeren bir liste verilmiştir. Bunlardan bazıları; okullarda serbest zaman eğitimi ile öğrencilerin özgürlüklerinin arttığı, boş zamanlarını etkili bir biçimde kullanma adına farkındalıklarının geliştiğini, planlama ve planlarını gerçekleştirme konusunda fayda sağlandığını belirtmişlerdir. Bunlara ek olarak serbest zaman eğitiminin ve uygulamalarının öğrencilerin okulda öğrendiklerini, sosyal hayata transfer edebilmelerine ve ilerideki yetişkin hayatlarında kendilerine fayda sağlayacağı belirtilmiştir (Torkildsen, 2005).

Öğrencilerin okulları rahat ve eğlenceli bir öğrenme merkezi olarak algılamaları ile birlikte öğrenme-öğretme süreçlerine ilişkin motivasyonlarını artacak ve sınıf yönetimiyle de ilişkili olumlu tutumlar sergilendiği gözlenecektir (Ergün, 2008; Gürkan, 2010 Akt. Dündar ve Karaca, 2011: 105-121).

Ders dışı etkinlikler, sınıfla gerçek hayat arasındaki boşluğa köprü olan etkinliklerdir. Öğrenciler bu etkinliklerle uğraşırken hem yeni karşılaştıkları araçları kullanmayı hem de yeni beceriler kazanacakları güvenli bir ortam bulurlar. Ders dışı etkinlikler denetlenen etkinlikler olduğu halde, bu etkinlikleri düzenleme ve onlara katılım öğrencilerin sorumluluğu altındadır. Bu etkinlikler, öğrencilere kişisel gelişim olanağı sağlarlar. Bu nedenle, eğitimciler, öğrenmenin sadece sınıf içinde değil yaşam boyu ve hayatın bütün yönlerinde gerçekleştiğine öğrencilerini ikna etmeli ve onları bu etkinliklere yönlendirmelidirler (Bradley, 2004: 13; Akt. Eroğlu, 2008: 6).

Öğrencilerin okula karşı olumlu tutumlar geliştirmeleri, derslerin öğretim programları, öğretmen nitelikleri, öğretim faaliyetleri gibi değişik faktörlerden etkilenmektedir. Bu faktörlerin yanı sıra öğrencilerin gelişim özellik ve ilgileri de dikkate alındığında ders süreleri, tenffüsler ve ders dışı okul faaliyetleri de öğrencilerin okula karşı tutumlarını etkileyecektir. Milli Eğitim Bakanlığı da; öğrencilerin okula karşı tutumlarını doğrudan etkilemesini

öngördüğü bir beklenti ile 2010 yılında gerek ders saatleri gerekse bazı dersler ve bu derslerin süreleri ile ilgili bir takım değişiklikler yapma yoluna gitmiştir.

Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı 20. 07. 2010 tarihinde aldığı bir kararla “İlköğretim Okulları Haftalık Ders Çizelgesi”nde bir değişiklik yapmıştır. Bu değişiklikle birlikte ilköğretim okullarında okutulmakta olan bazı derslerin saatleri azaltılırken Serbest Etkinlik uygulamalarına geçilerek bu dersin saatleri ise ilköğretim 1. 2. ve 3. Sınıflarda 5 saat 4.ve 5.Sınıflarda ise 4 saat olarak belirlenmiştir. Bakanlık Serbest Etkinliklerin amacını (MEB, 2010a); “öğretici ve eğlendirici uygulamalar yoluyla öğrencilerin okulu daha çok sevmelerini, bir aile ortamı gibi benimsemelerini, okulda kendilerini rahat ifade edebilmelerini, güvende hissetmelerini, daha mutlu olmalarını sağlamak, diğer öğrencilerle etkileşimini artırarak sosyalleşmelerine yardımcı olmak; zihinsel, fiziksel, sosyal ve kültürel gelişimlerine katkı sağlamaktır” şeklinde ifade etmiştir. Serbest etkinlik saatinde uygulanacak etkinlikler yoluyla öğretmenlerin öğrencilerin yeteneklerini ortaya çıkarabilecekleri ortamları düzenlerken öğrencilerin de kendilerini tanıma imkânı elde etmeleri beklenmektedir. Ayrıca Bakanlık (MEBa, 2010) serbest etkinlik saatlerinde öncelikle öğrencilerin eğlenerek öğrenmelerine, yaratıcı zekalarını ve hayal güçlerini; yardımlaşma, dayanışma, işbirliği, dürüstlük, empati kurma, özgüven, liderlik vb. özelliklerini geliştirmelerine, sosyal çevrelerini, yaşadıkları ortamı, milli ve evrensel değerleri tanımalarına, yaşadıkları sorunlara çözümler üretebilmelerine, toplumla uyumlu ve topluma katkısı olan bireyler olarak yetişmelerine imkan sağlayacak nitelikte uygulamalara yer verilmelidir” şeklinde bir uyarı ile öğretmenleri yönlendirmiştir (Dündar ve Karaca, 2011: 105-121).

Eğitim yaşam boyu devam eden bir süreçtir. İnsan yaşamının her döneminde, her an bir şeyler öğrenerek davranışçılık ekolünün iddiasına göre, davranış repertuarına bir şeyler eklemektedir. Zaten insanın değişen ve gelişen dünyaya uyum sağlayabilmesi için de, öğrenmeye yaşamayı boyunca devam etmesi gereklidir. Bu nedenle, eğitimi ve öğrenmeyi sadece okul yaşamıyla sınırlandırmak, eğitimcilerin kabul etmediği bir gerçektir. Bunun yanında birey, formal eğitim döneminde de, sınıf dışında birçok davranış kazanmaktadır. Öğrenci, sınıf ve okul saatleri dışında, sosyal ve doğal çevre ile etkileşmekte ve toplumda var olan bütün sosyal ve kültürel kurum, olgu ve değerlerden etkilenmektedir. Çünkü çocuk, içinde yaşadığı çevreyi tanıma ve anlama çabasıdadır (Köse, 2003a: 3).

Çağdaş anlamda bir eğitim programı dinamik bir yapıya sahip olup, sadece okulda ve dolayısıyla derslerle sınırlı tutulmayıp, eğitimin genel amaçları doğrultusunda ders dışında devam ettirilmesi gereken ve bir dizi etkinlikle beraber sonunda da değerlendirmeyi içeren bir süreç olarak ifade edilmektedir (Binbaşoğlu, 1986: 9).

Eğitimin bireyi bir insan olarak biçimlendirmesi gerekir. İnsan fiziksel, zihinsel ve ruhsal yönleriyle bir bütün olarak değerlendirilmeli, eğitim bu hizmeti gerçekleştirebilecek şekilde düzenlenmelidir. Aksi halde belli bir eğitim düzeyinde, bir meslek sahibi ve yeterli bir geliri bulunan ancak kendini gerçekleştirememiş pek çok insan ortaya çıkmaktadır. Başarılı görünümleri arkasında mutsuz ve dengesiz yaşantılarıyla bu insanlar topluma beklenen katkıyı sunamamaktadır. Bu nedenle, kişilerin öncelikle kendilerini gerçekleştirebilmeleri gerekmektedir (Çılğın, 2007: 8).

Türk eğitim sisteminde gösterilen dersler Beden Eğitimi Müzik vs. birkaç ders dışında teorik bilgi temeline dayanmaktadır. Mesela 9.sınıf programında meslek ve genel liselerde 2012/2013 eğitim-öğretim yılında toplam 37 olan ders saatinin; 33 saatini (Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının 14.08.2012 tarihli ve 124 sayılı Kurul Kararı) akademik düzeyde teorik bilgiye dayanan dersler oluşturmaktadır. Sadece 4 saat ise Rehberlik, Beden Eğitimi, Müzik ve/veya Resim derslerine ayrılmıştır. Öğrenci başarısının ölçüldüğü sınavlarda öğrencinin ve okulun başarısının akademik düzeyde gösterdikleri başarıya endekslenmesi de bunun göstergelerinden biridir. Bu da eğitim sistemimizde öğrencilerin psiko-motor ve duyuşsal alandaki yeteneklerine geliştirme fırsatının ders dışı etkinliklere kaldığını göstermektedir.

Ülkemizde ders içi etkinlikler daha çok bilişsel düzeyde yapılmakta ve çoğunlukla bilişsel davranışlar kazandırılmaktadır. Bu tür davranışlar da bireyin öğrendiklerini yaşama aktarmada güçlük çekmesine neden olmaktadır. Bundan dolayı, bireylere verilen eğitimle gerçek yaşam arasında kopukluk olduğu, genellikle eğitimciler tarafından eleştiri konusu olmaktadır. Ders dışı etkinlikler, belki de çocuğun bilişsel düzeyde kazandığı davranışların uygulanmasını kolaylaştıran ve onları yaşama hazırlayan etkinlikler olarak adlandırılabilir (Köse, 2004: 1).

Ülkemiz eğitim sisteminde henüz ders dışı etkinlikler kavramı tam olarak netleşmemiş, kapsamı, amaçları ve etkinlik alanları tam olarak belirlenememiştir. Gerçi gelişmiş ülkelerde de, kavram olarak farklı adlarla anılmaktadır. “Program dışı etkinlikler (Extracurricular Activities)”, “ders veya sınıf dışı etkinlikler (Out of Class Activities)”, “program çalışmalarıyla birlikte yürüyen veya onları tamamlayan etkinlikler (Curricular Activities and Allied Activities)”, “ortak program etkinlikleri (Co-Curricular Activities)”, “okul-hayat etkinlikleri (School-Life Activities)” gibi kavramlarla ifade edilmektedir (Hesapçioğlu, 1994: 343).

Ders dışı etkinlikleri, öğrencinin gelişimi ve eğitimin genel amaçları açısından formal eğitim etkinliklerinden ayırmak mümkün değildir. Bu tür etkinliklerle ilgili yapılan tanımlar incelendiğinde, böyle bir ayrımın yapılmadığı da açıkça görülmektedir. Ders dışı etkinlikler, okulda veya okul dışında, eğitimin amaçlarına uygun olarak, öğrencilerin ilgi ve istekleri doğrultusunda, kişiliklerini geliştirmek için, okul yönetiminin bilgisi ve öğretmenin rehberliği

altında yapılan, planlı, programlı ve düzenli çalışmalar olarak tanımlanmaktadır (Binbaşıoğlu, 2000: 9).

Öğrencilerin derslerde öğrendiklerinin günlük hayata aktarımını kolaylaştırmak derslerde gölgede kalmış birçok yetenek ve niteliklerinin ortaya çıkmasına imkân vermek ve öğrencilerin ders dışındaki psiko-sosyo-kültürel gelişimlerini desteklemek amacıyla okullarımızdaki sınıf-dışı etkinlikler, diğer bir adı ile öğrenci kol çalışmaları, rehberlik amaçları için büyük değer taşımaktadır. Bununla beraber okullarımızda kol çalışmalarının gereken önemin verilmediği görülmektedir. Genellikle, yönetmelik zorunluluğu olarak, her ders yılı öğretmenler kurulu, bu kolların başına birer öğretmen seçer. Ancak çoğu okullarda bu kolların arzu edilen rehberlik amaçlarına hizmet edecek şekilde yürütüldüğünü söylemek zordur (Akay, 2012: 73).

Ders dışı etkinliklerle ilgili yapılan araştırmalar, genellikle, bu tür etkinliklerin, ders (akademik) başarısına, okul kültürünün algılanmasına, liderlik yeteneklerinin ortaya çıkarılmasına ve geliştirilmesine, benlik gelişimine, sosyal ve ahlak gelişimine, boş zamanları verimli değerlendirmeye, demokratik bir tutum kazanmaya vb. olumlu etkilerinin olduğunu göstermektedir (Köse, 2003: 205-206).

Milli Eğitim Bakanlığı sosyal etkinliklerin önemine doğrultusunda “Sosyal Etkinlikler Yönetmeliği” çıkararak bu işin bir disiplin altında belli bir düzen içerisinde yapılması için sosyal, kültürel, sanatsal, faaliyetlerin çerçevesini çizmiştir. Bu Yönetmeliğin amacı; resmî, özel ilköğretim ve ortaöğretim okul, kurumlarında ders programlarının yanında öğrencide güven ve sorumluluk duygusu geliştirmeye, yeni ilgi alanları oluşturmaya ve beceriler kazandırmaya yönelik bilimsel, sosyal, kültürel, sanatsal ve sportif alanlarda öğrenci kulübü ile toplum hizmeti çalışmalarının usul ve esasları düzenlemektir (MEB Sosyal Etkinlikler Yönetmeliği 1. Madde Değişik:2.3.2008/26804 RG).

Okul, akademik başarının yanında öğrencilerini;

1-Sosyal Alanda: Kendisi ve toplumla barışık, kendine güvenen, başkalarıyla işbirliği yapabilen,

2-Kültürel Alanda: Milli ve manevi değerlerini kavrayıp benimseyen, bilgiye ulaşma kaynaklarını bilen,

3-Sanatsal Alanda: estetik duygusu gelişmiş, sanat zevki kazanmış,

4-Sportif Alanda: Bedensel yeteneklerinin farkında olan ve bunları geliştirebilen, amatör düzeyde sporla ilgilenen, bireyler olarak yetiştirdiği sürece etkili okuldur.

Sosyal, kültürel, sanatsal ve sportif etkinlikler, İlköğretim ve ortaöğretim kurumlarındaki öğrencilere, mevcut ders programlarındaki daha çok bilişsel alana dayalı kazanımların yanında; öğrencilerde güven ve sorumluluk duygusu geliştirmeyi, beden ve ruh bütünlüğü ve

koordinasyonunu sağlamayı, bedensel gizil güçleri ortaya çıkarmayı, yeni ilgi alanları oluşturmayı, öğrencilere farklı beceriler kazandırmayı, bireyi sosyalleştirmek için toplumsal sorumluluk ve rollere hazırlamayı amaçlar.

1.2. Problem Cümlesi

Bu araştırmanın temel problem cümlesi “Ortaöğretim kurumlarında çalışan öğretmenlerin sosyal kulüp çalışmalarına yönelik algı, tutum ve davranışları nasıldır? Öğretmenlerin sosyal kulüp çalışmalarında karşılaştıkları temel sorunlar hangileridir? Olarak belirlenmiştir.

1.3. Alt Problemler

- Meslek Liselerinde görev yapan öğretmenlerin sosyal etkinliklere bakış açısı nasıldır?
- Anadolu Liselerinde görev yapan öğretmenlerin sosyal etkinliklere bakış açısı nasıldır?
- Öğretmenlerin sosyal etkinlik algılarında mesleki kıdeme göre anlamlı bir farklılık var mıdır?
- Öğretmenlerin sosyal etkinlik algılarında cinsiyete göre anlamlı bir farklılık var mıdır?
- Anadolu Liselerinde ve Meslek Liselerinde görev yapan öğretmenlerin toplum hizmeti çalışmalarına yönelik algıları nasıldır?
- Anadolu Liselerinde ve Meslek Liselerinde görev yapan öğretmenlerin okullarındaki şartlar ve imkânlarla yönelik algıları nasıldır?
- Anadolu Liselerinde ve Meslek Liselerinde görev yapan öğretmenlerin sosyal etkinlik çalışmaları konusunda kendi meslektaşlarının tutum ve davranışlarına yönelik algıları nasıldır?
- Anadolu Liselerinde ve Meslek Liselerinde görev yapan öğretmenlerin sosyal etkinlik çalışmaları bağlamında okul yönetimine yönelik algıları nasıldır?
- Anadolu Liselerinde ve Meslek Liselerinde görev yapan öğretmenlerin sosyal etkinlik çalışmaları bağlamında öğrenci tutumlarına yönelik algıları nasıldır?

1.4. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, ortaöğretim kurumlarında görev yapan öğretmenlerin sosyal kulüp çalışmalarına yönelik tutum, algı ve davranışlarını ölçmektir. Böylelikle öğretmenlerin sosyal kulüp çalışmalarını sırasında karşılaştıkları sorunları, kendilerine engel olarak gördükleri durum ve sebepleri ortaya koymaktır. Sonuç olarak da sosyal kulüp çalışmalarında tespit edilen sorunlar ve çözüm önerilerini paylaşarak hem bundan sonra bu alanda yapılacak akademik çalışmalara ışık tutmak hem de Bakanlık merkez teşkilatında ve taşra teşkilatında yönetici

konumunda görev yapan insanlara sosyal etkinlik uygulamaları konusunda fikri altyapı sunarak daha sonra hazırlanacak yönetmelik, genelge... vb konularda yardımcı olmaktadır.

Bu konuda daha önce yapılan bazı çalışmalar şöyledir: Seda Akay, Öğretmenlerin Sosyal Kulüp Çalışmalarına Yönelik Tutumları ve Bu Çalışmalarda Karşılaşılan Sorunların İncelenmesi(Yüksek Lisans Tezi-İstanbul, 2012). Abdullah Yavuz Akıncı, Ortaöğretim Kurumlarında, Beden Eğitimi ve Spor Etkinliklerinin, Sosyalleşme Süreci ve Şahsiyetin Oluşmasında Katkısı(Yüksek Lisans Tezi- Kütahya, 2007). Belgin Arslan, Ailenin Sosyo-Demografik Özelliklerinin Çocuğun Okuldaki Sosyal Etkinliklere Katılımına Etkisi(Yüksek Lisans Tezi- İzmir, 2006). Sibel Arslan, Serbest Zaman Kullanımı: Sıradan Serbest Zaman Etkinlikleri ve Sistemli Serbest Zaman Etkinlikleri(Makale- Erzincan, 2011). Neşe Aslan, Belgin Arslan Cansever, Okuldaki Sosyal Etkinliklere Katılımda Ebeveyn-Çocuk Etkileşimi(Makale-İzmir, 2007). Ömer Aslantaş, İlkokullarda Eğitici Kol Çalışmalarında Karşılaşılan Sorunlar(Yüksek Lisans Tezi-Adana, 1990). Cavit Binbaşoğlu, Okulda Ders Dışı Etkinlikler(Kitap-İstanbul, 2000). Cavit Binbaşoğlu, Ders Dışı Etkinliklerin Niteliği, Önemi ve Değeri. (Makale-Ankara, 1986). Tamer Civil, Ortaöğretim Kurumlarında Ders Dışı Sportif Etkinliklere Katılan Öğrencilerin Sosyo-Ekonomik Yapılarının Araştırılması (Yüksek Lisans Tezi-Ankara, 2007). Özlem Çılğın, Yatılı İlköğretim Bölge Okullarında Öğrenim Gören Öğrenciler İle Velilerinin Beden Eğitimi ve Ders Dışı Etkinliklere Yaklaşımları (Yüksek Lisans Tezi- Ankara, 2007). Kemal Duruhan, Semra Demir, Resmi ve Özel İlköğretim Okullarındaki Eğitici Kol Çalışmalarının Amaçlarına Ulaşma Düzeyine İlişkin Öğrenci Görüşleri (Makale-Kayseri, 2005). Ebru Eroğlu, İlköğretim Okullarındaki Sosyal Kulüp Çalışmalarında Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri (Yüksek Lisans Tezi-Ankara, 2008). Erdoğan Köse, Erzurum İlindeki İlköğretim Okullarında Ders Dışı Etkinliklere Yönelik Altyapı Olanakları İle İlgili Bir Ön Araştırma (Makale-Erzurum, 2003). Erdoğan Köse, İlköğretim Düzeyinde Ders Dışı Etkinliklerin Akademik Başarıya ve Okul Kültürünü Algılamaya Etkisi (Doktora Tezi-Erzurum, 2003). Saim Özenci, İlköğretimde Eğitici Öğrenci Sosyal Kol Çalışmalarının Durumu (Yüksek Lisans Tezi-İstanbul, 1997). Ertan Özkaptan, Okullarda Sosyal Kulüp Etkinliklerinin Rekreasyonel Açından Değerlendirilmesi (Yüksek Lisans Tezi- Adapazarı, 2007). Gönül Sezen, Sosyo-Ekonomik Yapısı Düşük Öğrencilere Yönelik Ders Dışı Etkinliklerin Sağlanması (Yüksek Lisans Tezi- İstanbul, 2007). Çavuş Şahin, İlköğretim Okulları I. Kademe (İlkokullarda) Eğitici Kol Çalışmalarının Yeterliliği Üzerine Bir Araştırma (Yüksek Lisans Tezi-Konya, 1995). Vedat Tetik, Genel Liselerde Sosyal Etkinliklerin Uygulanmasında Okul Yöneticilerinin Etkililiği (Yüksek Lisans Tezi- İstanbul, 2008)

1.5. Araştırmanın Önemi

Çağdaş anlamda bir eğitim programı dinamik bir yapıya sahip olup, sadece okulda ve dolayısıyla derslerle sınırlı tutulmayıp, eğitimin genel amaçları doğrultusunda ders dışında

devam ettirilmesi gereken ve bir dizi etkinlikle beraber sonunda da değerlendirmeyi içeren bir süreç olarak ifade edilmektedir (Binbaşoğlu,1986: 9).

Okulların temel işlevi, öğrencilerin içinde buldukları topluma uyum sağlamalarına yardım etmek ve onları çağın koşullarına uygun olarak yetiştirmektir. Bu bağlamda, çağdaş bir okulun programında; zorunlu dersler, beden ve ruh sağlığına yönelik gerçekleştirilen rehberlik, beslenme ve sağlık hizmetleri ve çok yönlü gelişimlerine katkıda bulunan sosyal ve kültürel etkinliklerin bulunması gerekmektedir (Gültekin, 2007: 72).

Öğrencilerin kişiliklerinin tam olarak oluşması için onların eğitim öğretimini sağlayan bir çok bilgi, beceri ve alışkanlıkları sağlayan dersler yeterli değildir. Okulda bunu sağlayacak başka etkinliklere de ihtiyaç vardır. Okulda eğitim ve öğretimin asıl amacı, öğrencilerin bütün yönlerinin en iyi şekilde geliştirilmesine olanak sağlanmasıdır. Okulda verilen dersler, bu amacı kısmen gerçekleştirir.

Bu nedenle, öğrencilerin yaşantı kazanmaları için daha başka etkinliklere ihtiyaç vardır. Bu yaşantılar, öğrencilerin derslerle ulaşamayan yönlerini de geliştirir. Okul her ne kadar öğrencileri yaşama hazırlasa da yaşamda karşılaşılabilecek durumlara öğrencileri hazırlamak konusunda öğretim programları yetersiz kalır. Öğrencilerin hayatta karşılaştıkları durumlara uyum sağlamaları ve karşılıklarına çıkan sorunlarla baş edebilmeleri için onların benzer durumları okulda yaşamaları gerekir. Bu da ancak öğrencilerin ders dışı etkinliklere katılmaları ve bu etkinliklerde toplum yaşamının gerektirdiği birtakım bilgi, beceri ve alışkanlıkları yaşayarak kazanmaları ile gerçekleşir (Binbaşoğlu, 1994:240,241).

Dersler ve ders dışı etkinlikler aynı amaca hizmet etmektedir. Bu nedenle, okulda hangi öğretim sistemi uygulanırsa uygulansın, ders dışı etkinliklere de dersler kadar önem verilmesi gerekir. Bir başka deyişle, okullarda diğer derslerde olduğu gibi, programın genel esaslarını veren, okulun bulunduğu çevreye ve gereksinimlerine göre biçim alan, tekniği açıklanan, uygulanması zorunlu ve denetimi yapılması gereken ders dışı etkinliklere de yer verilmelidir (Binbaşoğlu, 2003: 66).

Sosyal-kültürel, sanatsal ve sportif etkinliklerin okul yaşantısı içerisinde belli bir amaca yönelik planlı bir şekilde yapılması beklenir. Ancak çoğumuz geride kalan okul yaşantımızı düşündüğü zaman bunun uygulamada pek işlemediğini görürüz. Sportif faaliyet olarak okuldan aklımızda kalan teneffüslerde erkeklerin top oynaması, kızların ip atlamasından öteye gitmez. Okulda atletik yetenekleri fark edilip o yöne ağırlık verilerek eğitilen başarılı bir sporcu örneği var mı? Acaba olimpiyatlarda 70 milyonluk bir ülkenin atletizm ve diğer branşlarda kaç madalyası var? Maalesef bu sorulara çok da olumlu cevap veremiyoruz. Bu da bizim sosyal ve sportif etkinlikler eğitiminde ne kadar etkisiz olduğumuzu gösteriyor.

İşte bizim çalışmamız öğretmenlerin gözünden Sosyal-kültürel, sanatsal ve sportif etkinlik algılamalarını, eğilimlerini ve tutum ve davranışlarını, okullarındaki sosyal-kültürel, sanatsal ve sportif etkinliklere bakış açılarını değerlendirmeye yöneliktir.

Bu çalışmayla bir nebze olsun eğitim hayatında önemli bir yere sahip olması gereken ders dışı faaliyetler, sosyal etkinlikler konusunda yaşanan aksaklıkları ortaya koyarak eğitim yöneticisi ve öğretmenlerde bir farkındalık oluşturmak, nihayetinde de bu sorunlara çözüm yolları araştırmaktır.

1.6. Sayıtlar

Araştırmanın dayandığı sayıtlar:

-Araştırmaya katılan öğretmenler anket sorularını samimiyetle cevaplamışlardır.

-Araştırmada alınan örneklem evreni temsil etme özelliği göstermektedir.

-Hazırlanan ölçek temel ve alt problemleri ortaya koyacak niteliktedir.

1.7. Sınırlılıklar

-Bu araştırma Gaziantep/Şahinbey Merkez ilçesinde Milli Eğitim Bakanlığına bağlı Meslek Lisesi ve Anadolu Lisesinde görev yapan öğretmenlerle sınırlıdır.

-Araştırma 2012-2013 Eğitim-Öğretim yılında örneklemi oluşturan Meslek Lisesi ve Anadolu Liselerinden toplanan verilerle sınırlıdır.

-Bu araştırma, araştırmada kullanılan veri toplama aracı ve bulgularla sınırlıdır.

-Araştırma verilerinin analizi kullanılan istatistik yöntemleriyle sınırlıdır.

1.8. Tanımlar

Bakanlık: Milli Eğitim Bakanlığını,

Yönetmelik: 13.1.2005 Tarihinde 25699 Sayılı Resmî Gazete Yayınlanan Millî Eğitim Bakanlığı İlköğretim ve Orta Öğretim Kurumları Sosyal Etkinlikler Yönetmeliğini,

Kurum: (Değişik bent:2.3.2008/26804 RG) Resmî, özel ilköğretim ve ortaöğretim kurumları ile yaygın eğitim kurumlarını, (MEB, 2005)

Müdür: Resmî, özel ilköğretim ve orta öğretim ile yaygın eğitim kurumu müdürlerini, (MEB, 2005)

Sosyal Etkinlik: (Değişik bent:2.3.2008/26804 RG) Öğrenci kulübü ve toplum hizmeti çalışmalarını ile her türlü gezi, yarışma, yayın, gösteri, tiyatro, spor, münazara ve benzeri diğer etkinlikleri, (MEB, 2005)

Öğrenci Kulübü: Öğrencilerin öğrenimleri boyunca bilimsel, sosyal, kültürel, sanatsal ve sportif alanlarda okul içi ve okul dışı etkinliklerde bulunmalarını sağlamak amacıyla oluşturulan grubu, (MEB, 2005)

Toplum Hizmeti: Öğrencilerin, yaş ve bilgi seviyesine uygun olarak her türlü toplum ve çevre sorunlarının çözümüne katkı sağlamak amacıyla yapacakları çalışmaları, (MEB, 2005)

Danışman Öğretmen: Öğrenci kulübü ve toplum hizmeti çalışmalarının rehberlik, danışmanlık ve gözetim görevini yürüten öğretmeni veya öğretmenleri, (MEB, 2005)

Sınıf Rehber Öğretmeni: Eğitim-Öğretim kurumlarında bir sınıfın rehberlik hizmetlerini yürüten ve rehberlik saatlerine giren ilköğretim kurumlarında şube rehber öğretmenini, orta öğretim kurumlarında ise sınıf öğretmenini, (MEB Yönetmelik, 2001).

Gönüllü Veli: (Değişik bent:2.3.2008/26804 RG) Öğrenci kulübü veya toplum hizmeti çalışmalarına katkı sağlayan veli/velileri, (MEB, 2005)

Anadolu Lisesi: Öğrencilerini sınavla alan ve onları bir üst öğretime hazırlayan okul türünü,

Meslek Lisesi: Öğrencilerini sınavla ve sınavsız alan öğrencilerini hem bir mesleğe ve hayata hem de bir üst öğretime hazırlayan okul türünü,

Sosyal Etkinlikler Kurulu: Sosyal etkinlikler kapsamındaki öğrenci kulübü ve toplum hizmeti faaliyetlerini koordine etmek amacıyla oluşturulan kurulu (MEB, 2005).

Ders dışı etkinlikler: Belirli bir zaman diliminde ve belli bir programa göre yapılan eğitimin genel amaçlarına hizmet eden, ders saatleri dışında yapılan, okul içindeki veya dışındaki etkinlikleri,

Akademik Başarı: öğrencilerin akademik yönden gelişimini sağlayacak, bulunduğu seviyedeki başarısını ve bir üst öğrenime geçişini sağlayacak ders, sınavlar gibi nota dayalı performansları,

Okul Kültürü: Bir okulun üyelerinin uzun zaman dilimi içerisinde kendine özgü olarak geliştirdiği, bir bir okulu diğerlerinden ayıran özellikler gösteren; değer yargıları, anlayış, davranış şekilleri, kültürü ve ön kabullerinden oluşan maddi ve manevi değerler bütünü,

Boş (Serbest) Zaman Değerlendirme: insanların çalışma saatleri (öğrencilerin ders saatleri) dışında kalan, eğitim ve kişisel gelişim için planlanıp, değerlendirilmesi gereken zaman dilimini, ifade eder.

BÖLÜM II

KURAMSAL ÇERÇEVE

2.1. KÜLTÜREL VE EDEBİ ETKİNLİKLER

Öğretmen, bireyi sosyal bir varlık olarak algılayan bütüncül bir eğitim yaklaşımını, çok boyutlu olarak düşünmek zorundadır. Türk eğitim sistemi son yıllarda öğrenci merkezli, çoklu zekâ kuramına göre sistematize edildiğine göre kültürel etkinliklerin önemi gittikçe artmaktadır.

Eğitim sistemimize yöneltilen eleştirilerden biri de öğrencinin ezber mantığından kurtulmaması, öğrendiklerinin pratik hayatta yansımalarının olmayışından dolayı, bireyleri içe dönük bir yapıda konumlandırıldığı dillendirilmektedir. Bu noktada kültürel etkinliklerin birey üzerindeki etkisi, katkısı yadsınmaz.

Eğitim-öğretim alanında yaşanan gelişmeler doğrultusunda insanlar, nasıl öğreneceğini ve öğrendiklerini yaşamlarında nasıl etkin bir biçimde kullanabileceğini keşfettikçe, bilgi ve teknolojide de büyük bir hızla ilerlemiştir. Özellikle son yüzyılda bilgi ve teknolojinin daha çok önem kazanmasıyla her alanda daha nitelikli ve değişime ayak uydurabilecek etkili bireylere ihtiyaç duyulmaktadır. Geleceğin dünyasına yön verecek bireylerin, sahip olması gereken beceriler; öğretmenin dakikalarca bilgiyi aktardığı ve öğrencilerden tekrarlamalarını istediği ezbere dayanan, eğitim yöntemleri ile geliştirilemez. Bilgi ve teknoloji dünyası, bilgiyi yalnızca öğrenen değil, öğrendiğini sorgulayan, uygulayan ve aynı zamanda yeni bilgiler de üreten öğrenciler beklemektedir. Bu bağlamda, her toplumun beklentileri ve hazır oluş düzeyleri doğrultusunda bilişim çağına ayak uydurabilmek için, eğitimde gerekli görülen yenileşmeleri gerçekleştirmede en önemli görev, eğitim bilimci, eğitimci ve eğitim kurumlarına düşmektedir (Sezen, 2007: 1).

En zor matematik problemlerini çözüp de kendi bireysel problemlerini çözemeyen birey, hiçbir eğitim sisteminin idealize ettiği bir tip değildir. Eğitim sistemleri ve çağdaş toplumlar, bireyi sadece akademik başarıyla değil, aynı zamanda bir bütün olarak sosyal ve kültürel misyonuyla algılamaya çalışmaktadırlar. Esasında, akademik başarıyla kültürel etkinliklerdeki başarı, önemli oranda birbiriyle paraleldir. Son yıllarda, öğrenci velilerinde kültürel etkinliklere bakış açısı olumlu yönde değişmektedir.

Sosyal etkinlikler ve diğer ders faaliyetleri kapsamında öğrencilerin ilgi ve yeteneklerini geliştirmelerine, kendilerine güven duyabilmelerine, sosyal ilişkilerde anlayışlı ve saygılı olabilmelerine, bilimsel düşünce ve inceleme alışkanlığı kazanabilmelerine imkân sağlamak amacıyla çeşitli yarışmalar düzenlenir. Bu yarışmaların kapsamında, inceleme, kompozisyon, şiir, hikâye, resim, müzik, spor, proje, bilgisayar, halk oyunları ve benzeri alanlar yer almaktadır. Yarışmalar, sınıf içi, okul içi, okullar arası ve yurt içi düzenlenebileceği gibi

uluslararasıda da düzenlenebilir. Yarışmalar, oluşturulan komisyonlarca değerlendirilir ve yarışmada dereceye giren öğrenciler ödüllendirilir (Şahin, 1995: 16).

Bu bölümde eğitim sistemimizde uygulanan kültürel etkinlikleri başlıklar halinde inceleyeceğiz.

2.1.1. Şiir

Şiir için birçok tanım yapılmıştır. Yahya Kemal Beyatlı şiiri "Bildiğimiz musikiden farklı bir musiki" olarak tanımlarken, Cahit Sıtkı Tarancı'ya göre şiir "Kelimelerle güzel şekiller kurma sanatıdır" Ahmet Haşim şiiri "Söz ile musiki arasında olan fakat sözden ziyade musikiye yakın olan bir lisan" olarak tanımlar. Necip Fazıl Kısakürek ise şiir için "Mutlak hakikati arama işidir" der.

Şiir yazmak insanın ruhuna hitabeden, hislerini incelten estetik bir sanattır. Şiir okumak ise hem kelime hazinesini geliştirir, hem de öğrencilerin hitabetini geliştirirken, topluluk karşısında konuşma alışkanlığını kazandırır.

Şiir, bireyin duygularını, düşüncelerini en veciz tarzda dışa vuran bir sanatsal etkinlik ve yetenektir. Okullarda şiirle ilgili olarak şu etkinlikler yapılmaktadır: Şiir okuma yarışmaları, şiir okuma etkinlikleri, şiir yazma çalışmaları, şiir yazma yarışmaları.

Kelime dağarcığının zenginleştirilmesi, ortaya bir ürün çıkartmanın verdiği haz açısından şiir yazma, bireye bir ayrıcalık tanımaktadır. Bu ayrıcalık bireyin ileriki yaşamındaki kariyerine de önemli katkılar sağladığı görülmüştür.

2.1.2. Yazarlık Okulu

Yazma eylemi, bireyin içindeki varoluşsal dürtünün yansımasıdır. Heedeğer'in "Dil, düşüncenin evidir." ifadesinden de anlaşılacağı üzere dil bilinci ile ortaya konan ürünlerin eğitimin sadece kültürel hedefleriyle değil, temel hedefleriyle de örtüşmektedir. Eğitim sistemlerinin hedefledikleri ideal birey de böyle bir tiptir.

Okullarda yazma etkinlikleri olarak şu uygulamalar yapılmaktadır: Kompozisyon yarışmaları, öykü yarışmaları, yazarlık eğitimi çalışmaları, dergi ve gazete çıkarma.

İngiltere'de yapılan bir araştırmada, kelime dağarcığı zengin olan yüz ilköğretim öğrencisi ile kelime dağarcığı zayıf olan yüz ilköğretim öğrencisinin yetişkinlik dönemlerindeki başarıları ve kariyerleri incelenmiş. Kelime hazinesi zengin olanların iş yaşamlarındaki başarılarının kariyerlerinin, kelime hazinesi zayıf olanlara göre çok daha ileride olduğu saptanmıştır. Yazma eyleminin, yazarlığın düşünebilme, sentez kurabilme yeteneğini beraberinde getirdiği düşünüldüğünde, bireyin toplum içerisindeki statüsünü de değiştireceği açıktır.

Yazma eyleminin somut bir hale dönüşümü olan okul dergi ve gazeteleri, öğrenciler arasında büyük bir memnuniyetle karşılanmaktadır. Derginin çıkışında görev almak, yayın kuruluna girebilmek, yazar olmak isteyenler için önemli bir tecrübe olarak algılanmaktadır. Dergide bir öğrencinin yazısının yayınlanması, özgüven ve moral açısından bireye önemli katkılar sağlamaktadır. Bu şekilde yazar olmanın ilk adımları atılmaktadır.

2.1.3. Tiyatro

Türk Millî Eğitiminin genel amaçları doğrultusunda öğrencilerin millî ve estetik duygularını güçlendirmek, güzel sanatlar alanındaki yetenek ve becerilerini artırmak, serbest zamanlarını değerlendirmek ve okul-çevre arasındaki bağları sağlamlaştırmak amacıyla tiyatro çalışmaları düzenlenir.

Tiyatro çalışmalarında;

a) İlköğretim okullarında skeç türü kısa oyunlara, orta öğretim kurumlarında skeç ve daha uzun oyunlara yer verilebilir. Ders dışı zamanlarda yapılacak bu etkinliklere öğrencilerin geniş ölçüde katılımı sağlanır.

b) Büyük oyunlar; millî bayram, önemli gün, hafta ve yıl dönümlerinde ya da ders yılı sonunda olmak üzere en fazla iki defa gerçekleştirilir.

c) Bakanlıkça tavsiye edilmiş, öğretmen veya öğrencilerce yazılmış ya da çevrilmiş, millî ve manevî duyguları canlı tutan, aile, vatan ve millet sevgisini yücelten; insanlık ve doğa sevgisini kazandıran; Türkçenin doğru, güzel ve etkili olarak kullanıldığı öğrenci seviyesine uygun oyunlar temsil edilir.

d) (Değişik bent:2.3.2008/26804 RG) Oyunların, öğrencilerin yaş ve sınıf seviyelerine uygun olarak seçilmesine özen gösterilir.

e) Oyunlarda ağırlıklı olarak okulun öğrencilerine, istemeleri hâlinde öğretmenlerine, diğer personeline ve velilerine de rol verilebilir. Diğer kurum ve kuruluşlarca hazırlanan oyunlarda öğrencilerin görev alabilmeleri için velilerinden ve okul yönetiminden izin alınır.

f) Oyunlarda dekor ve kostümlerin sadeliğine ve doğallığına özen gösterilir.

g) Okullarda yabancı dille yazılmış küçük oyunlar da oynanabilir.

h) Oyunlarda ve çeşitli gösterilerde yaralayıcı, öldürücü, zehirleyici araç-gereç ve malzemenin kullanılmamasına özen gösterilir.

ı) (Değişik bent: 12.8.2005/25904 RG) Oyunların metinleri, okul müdürlüğünce müdür yardımcısının başkanlığında en az biri alan öğretmeni olmak üzere üç öğretmenden oluşturulan komisyonca incelenir. Oyunların oynanmasında sakınca olmadığına ilişkin rapor okul müdürünce onaylandıktan sonra bu etkinlikler gerçekleştirilir. (SEY, MADDE 26)

Kuşkusuz hemen her toplumda mutlaka denk geleceğiniz ve insanlığın olduğu her yerde vardır diyebileceğimiz bir kültür mirasıdır tiyatro. İnsanlık için ve toplumsal gelirleri bakımından bakacak olursak gözümüze birçok nokta da bu konuda çarpacak olacak. Özellikle de tiyatroya giden, eğitimini alan kişilere baktığımızda toplumda iletişimi güçlü, çevreleri geniş ve geniş kitlelere karşı rahatça konuşabilen, akıcı konuşmaları ve olaylar karşısında profesyonel tavırlarıyla ön plana çıkarlar.

Tiyatronun Faydaları:

- a) Dayanışmayı öğretir,
- b) Düşünceyi eyleme sokma yeteneğini geliştirir,
- c) Düşünerek, yorumlayarak okumayı öğretir,
- d) Topluluk içinde konuşmayı öğretir,
- e) Doğru ve güzel konuşmayı sağlar,
- f) Estetik algılama yeteneğini geliştirir;
- g) Çeşitli sanat dallarıyla ilgili sağlar,
- h) Toplum yaşamı için gerekli olan sorumluluk duygusunu sağlar;
- i) Toplumun, kişiliği ezmesini önler;
- j) Çocuğun elini, kolunu kullanmasını denetim altına alır. (<http://www.yararlari.net/tiyatronun-yararlari>, 2013).

Tiyatro, öğrenciyi asosyal konumdan, aktif sosyal, kültürel bir konuma götüren zirve sanat etkinliklerinden biridir. Tiyatronun öğrenciye özgüven duygusu sağlama noktasında önemli katkıları olduğu bilinmektedir. Konuşma becerileri, arkadaşlık edinme, paylaşım ve fedakârlık gibi birçok beceriyi, yetenek ve karakter eğitimini de beraber geliştirmektedir.

Okullarda tiyatro ile ilgili yapılan etkinlikler şunlardır: Tiyatro kulübü kurma, tiyatro şenlikleri, belirli gün haftalarda oynanan oyunlar, skeçler, piyesler, belli periyotlarla topluca tiyatroya gitmek.

2.1.4. Söyleşiler

Söyleşi sadece kültürel-sosyal bir etkinlik değil, aynı zamanda çok eski zamanlardan beri eğitimin bir parçası olarak kabul edilmiştir. Kendi alanında uzman, toplum tarafından tanınan meşhur kişiler, bir meslek dalının ya da herhangi bir kuruluşun elemanı, yöneticisi olan bir kişinin, okulda Söyleşiler, öğrencilerin kendilerini gerçekleştirme imkânı bulmaları açısından, medeni cesaretlerini sergileyip, özgürce soru sorma sanatını icra etmeleri açısından kültürel etkinlikler içerisinde ayrı bir öneme sahiptir.

Söyleşilerde ortaya çıkan etkileşim öğrencilerin sonraki hayatlarına yön vermelerine yardımcı olur. Okul içerisinde söyleşi yapmak faydalı bir etkinlik olacaktır.

2.1.5. Münazara-Tartışma

Analitik düşünebilme, sentez yapabilme, konuşma hitabet yeteneğini geliştirme konularında münazara etkinliğinin önemi inkâr edilemez. Özellikle bireydeki/öğrencideki liderlik yeteneğinin küçük yaşlarda ortaya çıkartmasına, geliştirmesine önemli katkılar sunmaktadır.

Okullarımızda klasik münazara dışında, son yıllarda geliştirilen, İngiliz tarzı münazara da uygulanmaktadır. Klasik tarzdan; tartışılacak konuların münazara esnasında kurayla belirlenmesi, münazara gruplarına muhalefet ve iktidar diye adlandırılması ve maç havasında tartışmanın sürdürülmesi yönleri ile ayrılmaktadır.

Okullarda gerek sınıflar arası münazara yarışmaları gerekse de okullar arası münazara yarışmaları düzenlenmektedir.

2.1.6. Yarışmalar

Yarışmalar, bireyin kendini gerçekleştirme ve özgüven açısından önemli etkinliklerdir. Akademik anlamda da bir rekabet ortamının oluşturulması öğretimi hızlandırmaktadır.

Okullarda yapılan yarışmaların bazıları şunlardır: Sınıflar arası ve okullar arası yapılan bilgi yarışmaları, resim ve müzik alanındaki yarışmalar, edebiyat etkinlikleri (şiir, deneme, hikâye, roman, makale) alanındaki yarışmalar.

2.1.7. Projeler

Son yıllarda eğitim sistemimizde aktif olarak faydalanılan projeler, eğitim-öğretim sürecine önemli katkılar sunmaktadır.

Avrupa Birliği projeleri, Kalkınma ajanslarının destekledikleri projeler, SODES kapsamındaki projeler, eğitim-öğretimdeki üretkenliğe, paylaşım kültürüne katkıları yadsınamaz. Farklı ülkeleri, farklı kültürleri, düşünceleri, insanları tanımak, öğrencilerin farklı hayaller kurmasına vesile olabilmektedir.

Evrensel değerlerin konuşulması, tartışılması, insanlığın ortak paydası olan hümanist değerlerin gündemleştirilmesi ve farkındalık oluşturmada bu projelerin çok önemli katkıları olmaktadır.

2.1.8. Satranç

Satranç, zekâ geliştirici özelliği ile bilinen bir oyundur. Analitik düşünebilme, sentez yapabilme, strateji geliştirebilme gibi, hızlı karar verebilme gibi özellikler, satrancın eğitim-öğretim sürecine katkıları olarak sıralanabilir.

Satrancın bazı faydaları:

- Kötü alışkanlıklar edinilmesine engel olur.
- Planlı hareket etmenin önemini ve gerekliliğini kavratır.
- Süratli, doğru ve çabuk düşünebilmeye yardımcı olur, olaylara doğru yorumlarla yaklaşabilme yeteneklerini geliştirir.
- Kişiliği ve karakteri olumlu yönde etkiler ve geliştirir.
- "Kendine güven" duygusu aşılır ve bunu geliştirir.
- Kendi güç ve yeteneklerini daha iyi tanıyarak, bireysel güç ve yetenekleri açığa çıkarmaya ve bireysel doğru kararlar alabilmeye yardımcı olur.
- Dikkatini tek konu üzerinde yoğunlaştırabilme alışkanlığı kazandırır.
- Konulara karşı şüpheli yaklaşımı benimsetir, onları ezberci zihniyetten arındırır.
- Başarıya ancak ve ancak sistemli ve disiplinli bir çalışmayla varılabileceğini gösterir.
- Başarısızlıklar karşısında yılmamayı, başarı için daha da çok çalışmanın gerekli olduğunu öğretir.
- Kurallara uymayı, dostça oynamayı, kaybetmeyi kabullenmeyi, kazanımı kutlamayı öğretir.
- Yakın dostluklar kurup daha çok sosyalleşmeye ve sosyal yaşamının zenginleşmesine yardımcı olur. (<http://www.tsf.org.tr/kaynaklar/satrancin-yararlari>, 2013).

Okullarda satranç kulübü kurularak, bu etkinlik gerçekleştirilebiliyor. Ayrıca okul içinde ve dışında satranç turnuvaları düzenlenebiliyor. Son yıllarda özellikle MEB'in de teşvikleriyle okullarda geniş uygulama imkânı bulan etkinliklerin başında gelmektedir.

2.1.9. Bilim Şenlikleri

Öğrencilerin üretme, icat ve buluş yeteneklerini ortaya çıkartmada Bilim Şenlikleri önemli bir araçtır. Bilim şenlikleri, genellikle dönem sonu ya da yılsonunda düzenlenir. Öğrencilerin, var olan potansiyellerinin farkına varmalarını sağlar. Üretebilme yeteneğinin farkına varma, bireye haz vererek, öğretim sürecinde motivasyon artırılmaktadır.

2.1.10. Kültürel Geziler

Proje kapsamındaki uluslar arası geziler, müze gezileri, tarihi geziler ve doğa gezileri gibi gezi etkinlikleri de öğrencilerin ufuk açıcı turları olarak algılanmalıdır. Görerek, yaşayarak, etkilenerek öğrenmenin daha kalıcı olduğu düşünüldüğünde, gezilerin öğretim sürecindeki işlevi daha da iyi anlaşılacaktır.

2.1.11. Mezuniyet Törenleri

Mezuniyet törenleri; kurum kültürünün oluşması, öğrencilerin kuruma/okula aidiyetlerini pekiştirmeleri açısından önemlidir. Ayrıca akademik başarının da sembolik törenleri olarak

tanımlanabilir. Son yıllarda, kurumsal kimlik ve kurumsal aidiyetin öneminin artmasıyla, mezuniyet törenleri de daha fazla önem kazanmaya başlamıştır.

2.2. SPORTİF ETKİNLİKLER

Öğrencilerin spora olan ilgileri, boş zamanlarında okul ortamında katılmak istedikleri ders dışı, sportif faaliyetler olduğu en üst seviyede gözlemlenebilir. Ortaöğretim düzeyindeki öğrencilerin spora teşvik edilmesi ve olumlu davranışlar sergilemesi, onların sporu sevmelerini ve sporu yaşam tarzı haline getirebilmelerinin sağlanması, bu faaliyetlerde ilgi ve ihtiyaçları kadar, karşılaştıkları sorunların çözülmesi de önem göstermektedir.

Genel eğitimin tamamlayıcısı ve ayrılmaz bir parçası olan beden eğitimi, organizmanın bütünlüğü ilkesine dayalı olarak kişiliğin de eğitimidir. Öğrencinin gelişim özellikleri göz önünde tutularak; onların fert ve toplum yönünden sağlıklı, mutlu, iyi ahlaklı ve dengeli bir kişilik sahibi, yapıcı, yaratıcı ve üretken, milli kültür değerlerini ve demokratik hayatın gerektirdiği davranışları kazanmış fertler olarak yetiştirilmeleri en önemli amaçtır (Akıncı, 2007: 19).

İnsanın toplum kurallarına uygun olarak yaşaması, birbirleriyle olan ilişkilerinin iyi örneğini verebilmesi, yardımsever, insan haklarına karşı saygılı, dürüst davranması, zeki, ruhsal ve bedensel yapı itibarıyla sağlıklı olmasına bağlıdır. Bu amaç ve ilkeye bağlı kalındığı sürece, beden eğitimi sadece tek yönlü gelişim kabul etmemektedir. Beden, ruh ve fikir eğitimi genel eğitimin tamamlayıcısıdır. (Sel, 1988: 11–12).

Fert ve toplum ilişkilerinin geliştirilmesinde sportif olay, hem ferdi, hem sosyal açıdan etkili olmaktadır. Spor, sadece ferdin fiziki ve psikolojik yönden güçlenmesi için sürdürülen eğitici bir faaliyet değildir. Bunun yanında, fertteki sorumluluk ve iş birliği eğilimi ile düzen sağlama kabiliyetini ortaya çıkararak ferdin sosyalleşmesine de katkıda bulunmaktadır. (Güven, 1998: 183).

Spor faaliyetlerine katılan kişilerde dışa dönük bir kişilik gelişir. Sporla yeni arkadaşlar edinmeyi ve toplum kurallarına uymayı öğrenen kişiler, toplumda da yasalara saygılı ve daha girişken bir kişilik kazanırlar. (Tezcan, 1977: 37).

Okullar bilgi eğitimine daha çok önem verip, spora pek önem vermemektedir. Okul ders dışı etkinlikleri organize etme konusunda yetersizdir. Hükümetler ve okul bu konuya daha fazla önem vermeli bunu yaparken ulusal fitness programı uygulamalı. İnsan odaklı sağlığı ön plana çıkaran bir plan uygulanmalı. Eğitim programı kavramını güncellemeli. Okul değerlendirme sistemi reforme edilmeli. Kalite eğitimi tamamen uygulanmalı bunu yaparak öğretmen ve öğrencilerin çoğu sınav odaklı eğitimin gölgesinden kurtulacaktır. Aynı zamanda yetkililer okul içi ve dışı etkinliklerde görev alacak öğrencilere gerekli zamanı temin etmelidirler. Bu sebeple öğrencilerin zihinsel durumları sağlıklı bir şekilde gelişecektir. Okul öğrencilerin çeşitli sporlara

ilgi duymasını cesaretlendirmelidir. Bu ders dışı spor etkinliklerinin çeşitlendirilmiş karakteristik özelliklerini yansıtmaktadır. Beden eğitimi öğretmenleri ders materyallerini yoğun olarak çalışmalı. Dersleri canlı hale getirilmeli. Böylece öğrenciler ders dışı spor faaliyetlerine büyük bir ilgiyle katılacaklardır. Okullar öğrencilerin ilgi ve yeteneklerine göre küçük ve orta ölçekli spor yarışmaları düzenlemeli böylelikle öğrenciler spor faaliyetleriyle başarıya ve tatmin olma duygularını yaşayacaklardır. Okul spor etkinliklerini maddi ve materyal girdisini sağlamak için çeşitli kaynaklardan para sağlamalıdır. Öğrencilerin ders dışı fiziksel egzersiz seviyesini geliştirmeli özellikle açık alan, kapalı alan ve donanım yapı ve yönetimi güçlendirilmeli. Okul yıllık bütçenin spor için %1'den azını ayırmamalıdır. (Wang Zhe, 2012: 2015-2019)

Çeşitli araştırmalar, bireylerin spor etkinliklerine katılımının beden, ruh ve kişilik yapısını geliştirdiğini, iradeyi güçlü kılma, grup çalışmasını kolaylaştırma, karşılıklı dayanışma sağlama, özgüven geliştirme, kendini kontrol etme, başkalarına saygıyı öğrenme ve olumlu davranışlar geliştirmede önemli katkılar sağlandığını ortaya koymaktadır (Suveren, 1991: 191-199; Kapıkıran, 1993; Büyükyazı ve diğerleri, 2003: 13-24).

Ortaöğretim kurumlarımızda uygulanan ders dışı okul spor faaliyetleri, beden eğitimi öğretmenlerinin ilgi alanlarına ya da uzmanlık alanlarına göre değişmektedir. Rehber öğretmen olarak katıldıkları ders dışı sportif faaliyetler, kendi ilgi alanları ile sınırlı kalmakta, diğer branşlara ilgi duyan öğrencilere bu fırsatlar verilememektedir (Selçuk, 2006: iii).

Sistemler üzerinde yarattığı etkiler açısından sporun sağladığı nitelikler:

- a. Hareket sistemlerinde; Birim hareket, esneklik, yumuşaklık.
- b. Sinir sisteminde; Çabukluk, çeviklik, refleks, reaksiyon, maharet, koordinasyon, denge ve sürat.
- c. Kalp ve dolaşım sistemlerinde; Devamlılık, (Süratte devamlılık-kuvvette devamlılık), aerobik kapasitenin geliştirilmesi.
- d. Zihin sisteminde; Oyunu ve pozisyonu okuma, karar verme ve reaksiyon hızı.
- e. Morfolojide; Estetik, vücut organlarının proporsiyon uyumu ve fiziki mükemmellik.
- f. Endokrin sistemde; iç salgı bezlerinin dengesi ve uzun ömürlü çalışması, sağlık ve psişik uyumların dengeli biçimde olması.
- g. Psiko-motor sistemde; Öğrenme, en uygununu bulabilme, ortama uyma kabiliyetlerinin geliştirilmesi (Ataman, 1974, s.24).

-Beden Eğitiminin Kişiyeye Kazandırdıkları

Beden Eğitimi ve sportif faaliyetlerin bireye katkısı:

- a. Kişi kendisini tanıır, etrafına tanıtır.

- b. Yeteneklerini geliştirir, sınırlı ve güçlü yönlerini öğrenir.
- c. Vücudu ve sağlığı konusunda bilinçlenir.
- d. Çeşitli beceriler kazanır.
- e. Organizmasını ne amaçlarla kullanacağını öğrenir.
- f. Fiziksel özelliklerini geliştirir.
- g. Boş zaman davranış ve alışkanlıklarını geliştirir.
- h. Kendine olan güveni artar (Yavaş ve İlhan, 1997: 23-33 Akt. Selçuk T. 2006:11-23).

Okullar arası spor müsabakalarına katılan ve katılmayan ilköğretim öğrencilerinin ruhsal uyum düzeylerinin karşılaştırmalı olarak incelenmesi amacıyla yürütülen araştırmamızın bulguları ışığında, okullar arası spor müsabakalarına katılan sporcu öğrencilerin ruhsal uyumsuzluğun bileşenleri olan nevroitik, davranış ve diğer davranış sorun düzeylerinde okul sporlarına katılmayan akranlarına göre istatistiksel olarak anlamlı şekilde daha uyumlu olduğu belirlenmiştir (İlhan ve diğerleri, 2011: 271).

Sportif etkinliklerin faydası konusunda: Öğrencilerin nevroitik, davranış ve diğer davranış sorun düzeylerinde okullar arası spor müsabakalarına katılanların lehine istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar görülmüştür Okullar arası spor müsabakalarına katılan sporcu öğrencilerin branşlarına göre nevroitik, davranış ve diğer davranış sorun düzeylerinde istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar görülmemiştir. Sonuç olarak okullar arası spor müsabakalarına katılan çocuklar, katılmayan akranlarına göre ruhsal olarak daha uyumludur denilebilir (İlhan ve diğerleri, 2011: 265).

Sportif etkinliklere katılan öğrencilerin benlik kavramı düzeyleri katılmayan öğrencilerin benlik kavramı düzeylerinden anlamlı olarak yüksek bulunmuştur (Demir, 2000: 78).

Spor, şahsiyet gelişimiyle zihinsel sağlık açısından da önemlidir. Çocuklar genelde eğlenmek, heyecan duymak, birlikteliği sağlamak, güç geliştirmek ve yeni beceriler edinebilmek için spor yaparlar. Spor yapan çocuklar kişisel deneyimlerini, yaratıcılıklarını geliştirir ve sorumluluk duygusu kazanırlar. Yardımlaşma ve işbirliği yapma, arkadaşlarına ve oyun kurallarına saygı gösterme gibi sosyal davranışları da kazanarak olumlu bir benlik gelişimi sağlar. Spor eğitimi alan çocuklar, aşağıda belirtilen özellikleri kazanırlar (Mengütay,2005: 113-114).

-Beden Eğitimi Çocuğun Hangi Gereksinimlerini Karşılar?

- a. Hareket etme
- b. Motorsal beceriler yoluyla yaşantı edinme

c. Mücadele etme ve takdir edilme

d. Başka çocuklarla oynama

Çocuklar, okula farklı çevrelerden gelirler. Bu nedenle çocuklar farklı geçmişe, yeteneğe, ilgi ve gereksinimlere sahiptir. Çocukların gelişimlerini en iyi biçimde sağlamak için öğretmen, öğrencinin özelliklerini ve gereksinimlerini olabildiğince iyi bilmelidir (Yavaş ve İlhan, 1997: 23-33 Akt. Selçuk T. 2006:11-23).

-Sportif Etkinliklerin Psiko-motor Gelişimine Katkıları

Psiko-motor gelişme, beden eğitimi ve spora yöneliktir. Sinir, kas sistemleri koordinasyonu ve kassal eğitim sonucunda yeteneklerin ve motorsal becerilerin gelişmesidir. Bu gelişim sonucunda çocuk, daha zarif, kolay ve verimli bir biçimde hareket eder. Psiko-motor gelişim, özel olarak çeşitli spor becerileri, dans ve jimnastik hareketleri ile ilgilidir. Bu hareketler spor çeşidine göre özel becerilerdir. Sportif beceriler özel olmakla birlikte branşa özgü becerilerdir. Sportif beceriler, beden eğitimi programının temelini oluştururlar. Çünkü bu beceriler, beden eğitimi programının temelini oluşturulur. Çünkü bu beceriler araç olup, amaç kişinin bir bütün olarak gelişmesini sağlamaktır (TEDY,1998).

-Sportif Etkinliklerin Zihinsel Gelişime Etkileri

Etkinlikler yoluyla, özellikle ilkokulda yaparak öğrenme sonucunda, öğrenme için gerekli algılama, düşünce ve akıl yürütme, kıyaslama, yorum yapabilme, bilgi kavrama ve saklama gibi temel kavramların gelişmesidir. Çevre koşullarının, bireyin zihinsel güçlerinin tam olarak gelişmesi için bu çevre koşullarının iyi düzenlenmesi gerekir (Yavaş ve İlhan, 1997: 26).

Psiko-motor beceriler, öğrencinin zihni ile kasları arasında bir koordinasyon kurmayı düşünmesini gerektirir. Beceri öğrenmek otomatik olmayıp, zihnin uyanık ve hazır olmasını ayrıca, gücü gerektirir. Düşünme sadece hareket becerilerini öğrenmekle ilgili olmayıp aynı zamanda becerilerin öğrenilmesinde gerekli bilgileri de kapsar. Ayrıca öğrenciler sportif etkinlikler yoluyla kendilerinin sınırlı ve güçlü yönlerini daha iyi tanırlar (Yavaş ve İlhan, 1997: 23-33 Akt. Selçuk T. 2006:11-23).

-Sportif Etkinliklerin Ruhsal ve Sosyal Gelişime Katkıları

Sosyal bir yapıya sahip olma, çevre edinme ve bireyin kendini gerçekleştirmesidir. Okul sosyal bir kurum olduğuna göre sportif faaliyetlerle öğrencinin çevresi, sosyal bir yapı kazanacak, öğrencinin kendini gerçekleştirmesine olanak sağlanacaktır. Etkinlikler sırasında öğrenciler, birlikte çalışmaya teşvik edilirler (Yavaş ve İlhan, 1997: 23-33 Akt. Selçuk T. 2006:11-23).

Sportif etkinlikler öğrencilerin birbirleriyle ilişki içerisinde olmalarını sağlayarak arkadaşlıkların gelişmesine katkıda bulunur. Takım arkadaşlarıyla işbirliği yaparak, birlikte

çalışabilme yeteneği kazanır. Sportif etkinlikler, öğrencilerin demokratik bir ortamda sosyal sorumluluklar almasına katkıda bulunur. Sportif etkinlikler liderlik eğitimi için iyi bir fırsattır. Bu etkinlikler öğrencilere yalnızca liderlik vasıflarını kazandırmayıp aynı zamanda iyi bir yarışmacı olmak, başkalarıyla işbirliği yapabilmek ve en önemlisi iyi bir izleyici olabilme yeteneği kazandırır. Bütün bunların yanında sportif etkinlikler ahlak ve kişiliğin gelişmesine de yardımcı olur (Yavaş ve İlhan, 1997: 23-33 Akt. Selçuk T. 2006:11-23).

Ortaöğretimdeki Beden eğitimi ve Spor programı sonucunda, öğrencilerin kazanmış olması gereken bilgi, beceri ve davranışlar, en azından şunlar olmalıdır; iyi bir beden eğitimi ve spor programından geçmiş öğrenci her şeyden önce, davranışlarıyla toplumun beklentilerine uyum gösterebilir. Kendi sağlık ve kondisyonu hakkında bilgili ve bu niteliklerin sportif etkinlikler yolu ile geliştirilmesini bilir. Takım arkadaşları ve rakiplerine karşı nazik, doğru, dürüst, güvenilir ve kurallara uygun bir kişilik sahibidir. Kısaca; davranışlarıyla beden eğitimi ve sporun amaçları sonucunda gerçekleşmesi beklenen tüm niteliklere sahiptir.

Bu gelişmelerin sağlanabilmesi için ortaöğretimde hazırlanacak "Beden Eğitimi ve Spor Programları"nda öğrencilerin büyüme ve gelişme özellikleri dikkate alınmalıdır. Etkinlikler, öğrencilerin yaş seviyesi ve bedensel, zihinsel, sosyal ve ruhsal gelişmeleri göz önüne alınarak seçilmelidir. Aksi halde "Beden Eğitimi ve Spor" amacına istenilen düzeyde ulaşılamaz (Yavaş ve İlhan, 1997: 23-33 Akt. Selçuk T. 2006:11-23).

Toplumu oluşturan bireylerin; sağlıklı, atılgan, becerikli, üretken olmaları, dengeli bir kişilik geliştirmeleri, kısaca; beden, zihin, duygu ve sosyal yeteneklerinin, milli amaçlar doğrultusunda geliştirilmesi ve yönlendirilmesinde en etkin araç beden eğitimi ve spor faaliyetleridir (MEB, 1997).

Bedensel gelişme ile zihni, sosyal, duygusal gelişme arasında önemli bir bağlantı vardır. Çocukluk çağında bedensel faaliyetlerde bulunmayan çocuk hiddet ve korkuya kapılacak ve bu hususta gelişmiş olan çocuk ise rahatça faaliyette bulunacaktır. Bunun gibi çocukların birbirleriyle ilişkileri zihni faaliyetleri ve duygusal gerginliklere etki yapacaktır. Keza, duygusal durumlar bedensel gelişimlerini etkileyecektir. Eğitim faaliyetlerinde bu bağlantıların göz önünde bulundurulması gerekir. Çocuğun beden sağlığı ve gelişimi için yatırım, aynı zamanda sosyal, zihni ve duygusal gelişimi için yapılan bir yatırımdır (Özcanoğlu, 1993: 8).

2.3. SOSYAL ETKİNLİKLER

Sosyal Etkinlik: (Değişik bent:2.3.2008/26804 RG) Öğrenci kulübü ve toplum hizmeti çalışmalarını ile her türlü gezi, yarışma, yayın, gösteri, tiyatro, spor, münazara ve benzeri diğer etkinlikleri ifade eder.(MEB Sosyal Etkinlikler Yönetmeliği 4. Madde, e- bendi)

Ders dışı etkinliklerle öğrencilerin sadece ders kitaplarına giren bilgilerle yaşama atılmalarını önleyecek, girişim yeteneklerini artıracak, görüşlerini özgürce ortaya koyabilecek

beceriler elde etmeleri, topluluk bilinçlerinin, sorumluluk duygularının ve liderlik yeteneklerinin gelişmesi bakımından önem taşır. Ayrıca kişinin bedensel güç ve uyumluluğunu geliştirmek, ilgi ve tutumlarını keşfetmek, estetik ve dinlendirici etkinliklere yöneltmek, en uygun kişisel ve grup yaşamları sağlamak ile boş zamanlarını en iyi şekilde değerlendirme alışkanlıklarını kazanmak bakımından ders dışı zamanlarda yapılan etkinliklere katılım önem taşır (Binbaşoğlu, 1991: 242).

2.3.1. Sosyal Etkinliklerin Amacı

Sosyal etkinliklerin amacı, Türk Millî Eğitiminin genel amaç ve temel ilkelerine uygun olarak; öğrencilerin Atatürk İlke ve İnkılâplarına, Anayasanın başlangıcında ifadesini bulan Atatürk milliyetçiliğine bağlı yurttaşlar olarak yetişmelerine, yeteneklerini geliştirerek gerekli donanımı kazanmalarına katkıda bulunmaktır.

Millî Eğitim Bakanlığı Sosyal Etkinlikler Yönetmeliğinde öğrencilere etkinliklerin amacını açıklamıştır.

Bu amaçla öğrencilere;

- a) İnsan haklarına ve demokrasi ilkelerine saygı duyabilme,
- b) Kendini tanıyabilme, bireysel hedeflerini belirleyebilme, yeteneklerini geliştirebilme, bunları kendisinin ve toplumun yararına kullanabilme,
- c) Çevreyi koruma bilinciyle hareket edebilme,
- d) Kendine ve çevresindekilere güven duyabilme,
- e) Planlı çalışma alışkanlığı edinebilme, serbest zamanlarını etkin ve verimli değerlendirebilme,
- f) Girişimci olabilme ve bunu başarı ile sürdürebilme, yeni durum ve ortamlara uyabilme,
- g) Savurganlığı önleme ve tutumlu olabilme,
- h) Bireysel farklılıklara saygılı olabilme; farklı görüş, düşünce, inanç, anlayış ve kültürel değerleri hoşgörü ile karşılayabilme,
- ı) Aldığı görevi istekle yapabilme, sorumluluk alabilme,
- j) Bireysel olarak veya başkalarıyla iş birliği içinde çevresindeki toplumsal sorunlarla ilgilenebilme ve bunların çözümüne katkı sağlayacak nitelikte projeler geliştirebilme ve uygulayabilme,
- k) Grupça yapılan görevleri tamamlamak için istekle çalışabilme ve gruba karşı sorumluluk duyabilme... gibi tutum, davranış ve becerilerin kazandırılmasına çalışılır (MEB Sosyal Etkinlikler Yönetmeliği 5. Madde).

2.3.2. Sosyal Etkinliklerin İlkeleri

Öğrenci kulübü ve toplum hizmeti çalışmalarında katılımcılık, planlılık, süreklilik, üretkenlik, gönüllülük ve iş birliği temel ilkedir. Bu ilkeler doğrultusunda;

a) İlköğretim ve orta öğretimde öğrenci kulübü ve toplum hizmeti çalışmalarının, öğrencilerin gelişim seviyesine göre belirlenmesine,

b) Çevresine duyarlı ve liderlik özelliklerine sahip bireyler olarak yetişmelerine, ilgi ve istidatlarını geliştirmelerine,

c) Demokratik yurttaşlık bilincini geliştirebilecek eğitim uygulamalarının, hayatın tüm alanlarına yayılarak yapılacak çalışmaların okul içi ve okul dışı etkinlikleri içermesine,

d) Öğrencilerin toplumsal hayata, sorunların çözümüne, yerel düzeyde katılımına ve yönlendirici projeler hazırlamaya özendirilmesine,

e) Her bireyin topluma katkı sağlayabileceği göz önüne alınarak tüm etkinliklerde geniş katılımın sağlanmasına,

f) Öğrencilerin yönlendirilmelerine ve kariyer gelişimlerinin desteklenmesine,

g) Sosyal etkinlik çalışmalarının planlanması ve yürütülmesinde öğrencilerin ilgi, istek, yetenek ve ihtiyaçları ile çevrenin imkân ve şartlarının göz önünde tutulmasına,

h) Etkinliklerde verimi sağlamak için okul ve halk eğitim merkezlerinde oluşturulan öğrenci kulüpleri arasında ortak çalışmalar yapılmasına ve bunların imkânlarından yararlanılmasına,

ı) Çalışmaların daha çok ders dışı zamanları kapsayacak ve değerlendirecek şekilde planlanıp uygulanabilmesine,

j) Ders programlarının göz önünde bulundurularak desteklenmesine,

k) Yurt içinde veya yurt dışında bulunan okullardaki öğrenciler ile ortak çalışmalar yapmalarına,

l) Engelli öğrencilerin öğrenci kulübü ve toplum hizmeti çalışmalarına ilgi ve istekleri doğrultusunda etkin olarak katılabilmeleri için gerekli ortam ve şartların sağlanmasına,

m) Sosyal etkinlik çalışmalarının danışman öğretmenlerin gözetiminde kulüp üyesi öğrencilerle planlanıp yürütülmesine,

n) Çalışmalarda resmî, özel sivil toplum kurum ve kuruluşlarıyla öğrenci ve veli iş birliğinin sağlanmasına,

o) Sosyal etkinliklerle öğrencilerin estetik, etik ve duygusal yönden gelişmelerinin sağlanmasına özen gösterilir (MEB Sosyal Etkinlikler Yönetmeliği 6. Madde).

Genel anlamda, ders dışı etkinliklerin işlevlerini aşağıdaki gibi sıralamak mümkündür:

1. Sosyal, ahlaki, zihinsel, bedensel ve psikolojik yönlerden öğrenciyi bir bütün olarak geliştirmek,
2. Öğrencilerin ilgi duydukları alanlarda yeteneklerinin gelişmesine yardımcı olmak,
3. Öğrencilerin, özellikle toplumsal, kültürel değerlerle ilgili bilgi, beceri ve alışkanlıklar kazanarak iyi bir vatandaş olmalarına yardımcı olmak,
4. Öğrencilerin boş zamanlarını verimli geçirmeleri için, onlarda değerli eğlence ilgileri uyandırmak,
5. Çocuğa yaşamı olduğu gibi yaşatma olanağı sağlamak,
6. Öğrenciyi yaparak-yaşayarak demokratik yaşama alıştırmak,
7. Öğrencilerin kendi etkinliklerini ve özgürlüklerini kullanarak yaratıcı düşünme alışkanlıklarını geliştirmek,
8. Öğrencilerin meslek seçmelerine ve seçtikleri meslekle ilgili deneyim kazanmalarına yardımcı olmak,
9. Öğrencilerin liderlik ve yöneticilik yeteneklerini geliştirmek,
10. Öğrencilerde etkili ve verimli bir okul kültürü oluşturmak,
11. İşbirliği, yarışma, sorumluluk alma, çalışma, başarıma, hoşgörülü olma, sevilme, sevme gibi evrensel değerleri kazanmasına yardımcı olmak,
12. Akademik olarak (derste) kazanılan davranışların pekiştirilmesini sağlamak veya eksiklerini tamamlamaktır (Hesapçioğlu 1994; 344-345).

2.3.3. Sosyal Etkinliklerin Esasları

Milli Eğitim Bakanlığı sosyal etkinliklerin okul içerisinde belirli bir düzende yapılması için sosyal etkinliklerde yürütme esaslarını belirlemiştir.

Sosyal etkinlik çalışmaları aşağıda belirtilen esaslar çerçevesinde yapılır;

a) Danışman öğretmenler, ilgi, istek ve yetenekleri doğrultusunda ders yılı başında yapılan öğretmenler kurulunda belirlenir. Gerekğinde bir öğrenci kulübüne veya toplum hizmeti çalışmasına birden fazla öğretmen görevlendirilebileceği gibi bir öğretmene birden fazla öğrenci kulübü veya toplum hizmeti çalışmasında da görev verilebilir. Ders yılı içinde kurulması istenen öğrenci kulüplerine de danışman öğretmenler ilgi, istek ve yetenekleri doğrultusunda okul müdürünce görevlendirilir.

b) Sosyal etkinlikler, okul yönetimi ve velilerin iş birliği ile okul içi ve okul dışı imkânlardan yararlanılarak öğrenci kulüpleri ve toplum hizmeti kapsamında yürütülür.

c) (Değişik bent:2.3.2008/26804 RG) Öğrenci kulübü ve toplum hizmeti ile ilgili projeler, çevrede bulunan kişi, resmî/özel kurum/kuruluşlar ile diğer sivil toplum kuruluşlarına önerilerek her türlü katkıları istenebilir.

d) Danışman öğretmen okul dışından sağlanacak desteklerle ilgili olarak sosyal etkinlikler kurulunu bilgilendirir ve okul müdürünün olurlarını alır.

e) Sınıf öğretmenleri ile sınıf/şube rehber öğretmenlerinin yanında gönüllü veliler de sosyal etkinlikler çalışmalarına katılarak öğrencilere yardım ve rehberlikte bulunurlar.

f) Sosyal etkinlikler kapsamında yapılan çalışmalarla ilgili giderler, okul-aile birliklerince veya projeye destek veren kurum/kuruluşlarca sağlanır.

g) (Değişik bent:2.3.2008/26804 RG) Öğrencilerin sosyal etkinlikler kapsamında yapacakları çalışmaları sonuçlandırıp sonuçlandırmadıkları, karnelerin Sosyal Etkinlik bölümüne "TAMAMLADI", "TAMAMLAMADI" şeklinde yazılarak gösterilir.

h) Sosyal etkinlikler; öğrenci, sınıf öğretmeni, sınıf/şube rehber öğretmeni tarafından Sosyal Etkinlikler Öğrenci Değerlendirme Formu ve Sosyal Etkinlikler Danışman Öğretmen Değerlendirme Formuna göre değerlendirilir. Bu değerlendirmenin sonucu öğrenci dosyasındaki ilgili bölüme işlenir.

ı) Çalışmalar için Sosyal Etkinlikler Yıllık Çalışma Planı veya Sosyal Etkinlikler Proje Öneri Formundan hangisinin düzenleneceğine bu çalışmalarda görev alan öğrencilerle danışman öğretmenler birlikte karar verir. Çalışmaların projelendirilmesi hâlinde Sosyal Etkinlikler Proje Öneri Formunun yanı sıra, Sosyal Etkinlikler Proje Uygulama Takvimi hazırlanır ve çalışmaların sonunda Sosyal Etkinlikler Proje Sonuç Raporu düzenlenir. Tüm çalışmalar, sosyal etkinlikler kurulu ve okul müdürlüğünce onaylandıktan sonra uygulamaya konulur.

i) (Ek bent:2.3.2008/26804 RG) Öğrenci kulübü ve toplum hizmeti ile ilgili örnek etkinlik çalışmaları; okul yönetiminin sorumluluğunda okul pano, gazete, dergilerinde; gerektiğinde ilgili birimlerin web sitelerinde yayımlanabilir. Ayrıca okul müdürlüğü ve il/ilçe millî eğitim müdürlüğünün uygun bulunduğu yerlerde bu çalışmalar sergilenebilir.

j) (Ek bent:2.3.2008/26804 RG) Sosyal etkinlik çalışmalarında üstün gayret gösteren öğrenciler; okul yönetimi, il/ilçe millî eğitim müdürlüğü, resmî, özel kurum ve kuruluşlar ile diğer sivil toplum kuruluşlarınca ödüllendirilebilir. Ayrıca bilim, edebiyat, resim, müzik, drama, halk oyunları, spor, özel bilgi, beceri ve yetenek isteyen diğer alanlarda başarı gösterenlere Başarı Sertifikası verilir.

k) (Ek bent:2.3.2008/26804 RG) Yönetici ve danışman öğretmenler, il/ilçe millî eğitim müdürlüklerince veya Bakanlıkça sosyal etkinliklerin mevzuat ve uygulamaları ile ilgili olarak kurs ve seminerlerle yetiştirilirler. (MEB Sosyal Etkinlikler Yönetmeliği 7. Madde).

2.3.4. Sosyal Etkinlikler ile İlgili Görevler

-Müdürün Görevleri

Müdür, sosyal etkinliklerin mevzuata uygun ve verimli olarak yürütülmesinden sorumludur. Müdür, gerekli gördüğü durumlarda görevlendireceği müdür yardımcılarını veya öğretmenlere yazılı olarak yetki ve sorumluluk verebilir. (SEY, MADDE 14)

Müdür;

- a) Velilere gerekli duyuruları yapar ve onları çalışmalara katılmaya teşvik eder.
- b) Okulun eğitim-öğretime açılışının 3 üncü haftasında öğrenci kulüp ve toplum hizmeti çalışmalarını başlatır.
- c) Danışman öğretmen ve gönüllü velilere rehberlik yapar, gerektiğinde yazışmaları koordine eder.
- d) Öğrenci kulübü çalışma planları ile proje önerilerini onaylar.

Danışman Öğretmenin Görevleri

-Danışman öğretmen;

- a) Kulübün öğrenci sayısını liste hâlinde sosyal etkinlikler kuruluna bildirir.
- b) Çalışmalarda öğrencileri, yaratıcı ve özgün fikirler üretmeye teşvik eder.
- c) Çalışmaların genel gözetim ve rehberliğini sağlar.
- d) Çalışmaların seyrini takip ederek sonucu, sosyal etkinlikler kuruluna bildirir.
- e) Kulüp çalışmalarını ile ilgili yazışmaları koordine eder.
- f) Sosyal Etkinlikler Yıllık Çalışma Planı, Sosyal Etkinlikler Proje Uygulama Takvimi, Sosyal Etkinlikler Öğrenci Değerlendirme Formu, Sosyal Etkinlikler Proje Öneri Formu ve Sosyal Etkinlikler Proje Sonuç Raporunun hazırlanmasına rehberlik eder.
- g) Yapılacak tüm çalışmalarda öğrencilerin duygu ve düşüncelerini etkilemeksizin yazım kuralları ve benzeri konularda yardımcı olur.
- h) Kulüpteki öğrenciler ile toplanır, onları yönlendirir ve yapılan çalışmalarını değerlendirir.
- ı) Okul müdürüne karşı sorumludur. (SEY, MADDE 15)

-Sınıf Öğretmenleri ile Sınıf/Şube Rehber Öğretmenlerinin Görevleri

Sınıf öğretmenleri ile sınıf/şube rehber öğretmenlerinin görevleri şunlardır;

- a) Öğretmenler, kurulca belirlenen kulüplerin amaçları ve çalışmaları hakkında öğrencileri bilgilendirir.
- b) Öğrencilerin ilgi ve isteklerine göre belirlenen kulüplere göre üye olmalarını sağlar.
- c) Kulüplere öğrenci seçiminde danışman öğretmenle iş birliği yapar.
- d) Sınıflarda oluşturulan öğrenci listelerinin bir örneğini danışman öğretmene bir örneğini de okul yönetimine verir.
- e) Okulda ve çevrede yapabilecekleri toplum hizmetlerini öğrencilere tanıtır.
- f) Öğrencileri ilgi, istek ve yetenekleri doğrultusunda toplum hizmeti çalışmalarına yönlendirir. Bu çalışmalarda öğrencilere rehberlik ve danışmanlık yapar.
- g) Kulüp çalışmaları ve toplum hizmetleri ile ilgili projenin hazırlanmasında ve uygulanmasında öğrencilere rehberlik yapar.
- h) Projenin uygulama aşamalarında öğrenci velisiyle iş birliği içinde bulunur.
- i) Projenin uygulama aşamalarında çalışmaları izler, görülebilecek eksikliklerin giderilmesi için gerekli tedbirleri alır.
- j) Çalışmaların sonucunda projeyi değerlendirerek öğrenci değerlendirme formu ile sonucunu gizlilikle okul yönetimine bildirir. (SEY, MADDE 16)

Okullar, beden eğitimi, resim, müzik gibi derslerin de içinde yer aldığı öğretim programlarında, aynı zamanda öğrencilere rekreasyon eğitimi sunmaları dışında; esas rekreasyon eğitimini, ders dışı rekreatif etkinlik programlarını hayata geçirerek vermektedir. Okullardaki ders dışı uygulamalar, sınıf içi öğretimini tamamlayan en kuvvetli etmenlerdir (Stoke, Lowbeer ve Capelle, 1967: 59).

Bu amaçla yapılabilecek bazı çalışmalar:

2.3.5. Ziyaret, Gözlem ve İnceleme Faaliyetleri

-Üniversite ve Mesleki Tanıtım Ziyaretleri

Ortaöğretimin son sınıfındaki öğrencilerin üniversite sınavına hazırlandığı dönemde gitmek istedikleri üniversite ve bölümleri tanımaları çok faydalı olacaktır. Anlamda yapılacak olan üniversite ziyaretleri bu okulların fiziki ve sosyal şartlarının ve imkânlarının incelenmesi bakımından önemlidir. Aynı zamanda Liselerin son sınıfları için üniversitelerin ilgili bölümlerinden okullarda tanıtım ve bilgilendirme etkinliği desteği alınabilir.

Aynı şekilde ilköğretim 8. Sınıf öğrencileri için meslek liselerindeki Alanlar hakkında bilgilendirme, okulun fiziki şartlarının, barınma imkânlarının öğrenme amaçlı geziler “yönelme” açısından önemlidir.

-Huzurevi, Çocuk Esirgeme Kurumu

Huzurevleri ileri yaşlarda bulunan ve çoğu zaman bakacak kimsesi olmayan insanların barındığı yerlerdir. Çocuk esirgeme ise kimsesiz çocukların barındığı yerdir. Buraların öğrenciler tarafından ziyaret edilmesi onlarda acıma, merhamet, kimsesizlere yardım etme, kişilik kazandırma, olgunlaşma açısından birçok şey katacaktır.

-Kardeş Okul Ziyaretleri

Maddi durumu iyi okullarla maddi ve fiziki koşulları iyi olmayan sosyal çevresi farklı olan okullar arasında yapılacak olan kardeş okul uygulamaları ve ziyaretleri, yardımlaşma ve farklı sosyal çevrelerin kaynaşması açısından önemli ve gereklidir. Maddi durumu kötü olan okuldaki öğrencilere yapılacak olan yardımlar öğrenciler arasında kardeşlik duygusunun gelişmesine yardımcı olacaktır.

2.4.SOSYAL KULÜP (ÖĞRENCİ KULÜBÜ) ÇALIŞMALARI

Öğrenci Kulübü: Öğretim yılı başladıktan ve sınıf temsilcileri seçildikten sonra, sınıf temsilcileri ile okul yönetici ve öğretmenlerinin katılacağı toplantıda; kurumun türüne, seviyesine, imkân ve şartlarına; çevrenin ekonomik, sosyal, kültürel ve coğrafi özellikleriyle öğrencilerin sınıf seviyesine göre, öğrenci kulüplerinden gerekli görülenlerine ya da öğrencilerin istekleri doğrultusunda farklı kulüplerin kurulmasına Öğrenci Kulüpleri Çizelgesinde de yer verilir (SEY, Madde 10 — (Değişik birinci fıkra:2.3.2008/26804 RG).

Sosyal kulüp çalışmalarının amacı; resmi, özel ilköğretim ve orta öğretim kurumlarında ders programlarının yanında, öğrencide kendine güven ve sorumluluk duygusu geliştirmeye, yeni ilgi alanları ve beceriler oluşturmaya yönelik bilimsel, sosyal, kültürel, sanatsal ve sportif alanlarda; öğrenci kulüpleri ile okullarındaki öğrencilerin boş zamanlarını en verimli şekilde değerlendirmektir (Özkaptan, 2007: v11).

Eğitici kollar demokratik bir yapıya sahiptir. Başkan, Yönetim Kurulu, üyeler tarafından seçilir. Bir iç tüzükleri ve çalışma programları vardır. Öğrenciler eğitici kol faaliyetleri içerisinde çeşitli roller üstlenirler. Öğrencilerin üstlendikleri bu rolleri benimseyerek yerine getirmeleri, onlarda demokratik davranışların değer haline gelmesine yardım eder (Duruhan ve Demir, 2005:177).

Sosyal kulüp çalışmalarında öğrencilerin, kendi kendilerine örgütlenmeleri, çalışmaları ve yönetmeleri esastır. Öğretmenlerin görevi bu örgütlenme ve yönetme işlerinde, onlara takıldıkları yerlerde kılavuzluk etmektir. Sosyal kulüp çalışmaları öğrenci faaliyetleridir.

Öğretmenin etkililiği ise yalnızca yardımcıdır. Bu açıklamalardan da anlaşılacağı gibi sosyal kulüp çalışmaları öğrencilerin ilgi ve yeteneklerinin geliştirilmesinde, sosyalleşmelerinde ve boş zamanların değerlendirmelerinde önemli bir yeri olduğu bütünüyle görülmektedir (Başaran, 1989).

2.4.1. Kulüpler ve Çalışma Esasları

(Değişik birinci fıkra:2.3.2008/26804 RG) Öğretim yılı başladıktan ve sınıf temsilcileri seçildikten sonra, sınıf temsilcileri ile okul yönetici ve öğretmenlerinin katılacağı toplantıda; kurumun türüne, seviyesine, imkân ve şartlarına; çevrenin ekonomik, sosyal, kültürel ve coğrafi özellikleriyle öğrencilerin sınıf seviyesine göre, öğrenci kulüplerinden gerekli görülenlerine ya da öğrencilerin istekleri doğrultusunda farklı kulüplerin kurulmasına Öğrenci Kulüpleri Çizelgesi (EK-1) de yer verilir.

Ayrıca kulüplerin oluşturulması sırasında aşağıdaki alanlar da göz önünde bulundurulur;

- a) Zekâ oyunları (satranç, bilardo gibi),
- b) Aileye ve çevreye ekonomik katkıda bulunma (ipek böceği, mantar, kümes hayvanı yetiştirmek, halı, kilim, kumaş dokumak, turist rehberliği yapmak gibi),
- c) Millî ve insanî değerleri tanıma ve tanıtmaya (eski eserleri, yazma kitap ve levhaları toplamak, ören yerlerini incelemek, millî folklor ürünlerini araştırmak, öğrenmek ve derlemek) amaçlı öğrenci kulüpleri de kurulabilir.

Konuları birbirine yakın olan kulüpler ayrı ayrı kurulabileceği gibi birleştirilerek de yeni öğrenci kulüpleri oluşturulabilir. (SEY, Madde 10)

2.4.2. Öğrenci Kulübü Çalışma Esasları

Öğrenci kulübü çalışmalarının yürütülmesinde aşağıdaki hususlara uyulur;

a) (Değişik bent:2.3.2008/26804 RG) Öğrenci kulübüyle ilgili işlerin planlanması ve yürütülmesi, danışman öğretmenin gözetiminde ders saatleri dışında öğrencilerce gerçekleştirilir.

b) Sınıf öğretmenleri ile sınıf/şube rehber öğretmenleri, belirlenen öğrenci kulüplerinin tanıtımını, amaçlarını, çalışma esaslarını, öğrencilere kulübü seçmeden önce açıklar.

c) Öğrencilerin ilgi duydukları en az bir öğrenci kulübüne üye olmaları esastır. Her öğrenci, bir öğrenci kulübü üyesi olmakla birlikte, isterse sınıf öğretmeni ve sınıf/şube rehber öğretmenin bilgisinde diğer bir öğrenci kulübüne ve etkinliklerine de katılabilir. Bu çalışmaların koordinasyonu sosyal etkinlikler kurulunca sağlanır.

d) Sınıf öğretmeni ile sınıf/şube rehber öğretmenleri, sınıflarında oluşturulan öğrenci listesinin bir örneğini danışman öğretmene, bir örneğini de okul yönetimine verir. (SEY, Madde 11)

Sosyal kulüpler:

- Öğrencinin sosyalleşmesini,
- İçinde yaşadığı toplumla uyum içerisinde yaşamayı,
- İnsan ilişkilerini, iletişimi geliştirmeyi,
- Birlikte iş görme becerisini artırmayı,
- Toplumun işleyişine yönelik bazı kurum ve işleyişleri kulüp çatısı altında gerçekleştirmeyi,
- Girişimciliğin teşvik edilmesini,
- İnsan haklarına ve bireysel farklılıklara saygıyı,
- Çevre temizliği ve çevreye saygıyı,
- Kaynak israfını engellemek ve tasarruf sağlama becerisi geliştirmeyi amaçlar.

Bu doğrultuda okullarda Yeşilay, Kızılay, Kültür ve edebiyat, Kütüphanecilik Yayın ve iletişim, Müzik, resim, Spor, Gezi Gözlem, Tiyatro... gibi herkesin adını ve amacını bildiği sosyal kulüpler kurulur. Bunun yanında, okulun sosyo-ekonomik durumuna göre Yönetmelik şu faaliyetlerin de yapılabileceğini öngörmektedir:

Ayrıca kulüplerin oluşturulması sırasında aşağıdaki alanlar da göz önünde bulundurulurak;

- a) Zekâ oyunları (satranç, bilardo gibi),
- b) Aileye ve çevreye ekonomik katkıda bulunma (ipek böceği, mantar, kümes hayvanı yetiştirmek, halı, kilim, kumaş dokumak, turist rehberliği yapmak gibi),
- c) Millî ve insanî değerleri tanıma ve tanıtmaya (eski eserleri, yazma kitap ve levhaları toplamak, ören yerlerini incelemek, millî folklor ürünlerini araştırmak, öğrenmek ve derlemek) amaçlı öğrenci kulüpleri de kurulabilir.

Konuları birbirine yakın olan kulüpler ayrı ayrı kurulabileceği gibi birleştirilerek de yeni öğrenci kulüpleri oluşturulabilir. (Değişik birinci fıkra:2.3.2008/26804 RG. SEY, Madde 10).

Uygulamada ise sosyal kulüp çalışmalarını istenen düzeyde değildir. Yaptığımız araştırma sonuçları da öğrencilerin okullarındaki sosyal etkinlikleri yetersiz bulduğu sonucu çıkmıştır. Bu konuda öğretmenlerin maddi yönden ek ders, ödül, teşekkür, taktir, başarı belgesi vb.

uygulamalarla manen de şevk ve heyecanlarını artırıcı çeşitli motivasyon yöntemleriyle teşvik edilmesi yararlı olabilir.

2.4.3. Sosyal Kulüplere Öğrenci Seçimi

Yönetmeliğe göre öğrenciler ilgi istek ve yetenekleri doğrultusunda sınıf rehber öğretmenleri tarafından bir sosyal kulübe yerleştirilir. Her öğrenci bir sosyal kulübe üye olmak zorundadır.

EKÇ öğrencilerin ilgi, istek, gereksinimleri doğrultusunda düzenlenirse öğrencinin aktif katılımı artacak bu da EKÇ'nin etkililiğini artıracaktır. Eğitsel kol rehber öğretmenleri, eğitsel kollar için seçim yaparken, özellikle sınıflardaki sosyalleşmeyen, içine kapanık, arkadaşı olmayan öğrencileri EKÇ'na yönlendirebilirler. EKÇ bu tür öğrencilerin topluma kazandırılmasını sağlayabilir (Duruhan ve Demir, 2005:184).

2.4.4. Toplum Hizmeti

Toplum Hizmeti, Öğrencilerin; kendilerine, ailelerine, çevrelerine ve topluma duyarlı, gönüllü çalışma bilincine sahip sorun çözen ve çözüm üreten, resmî, özel kurum ve kuruluşlar ile sivil toplum kuruluşlarıyla iş birliği içinde çalışma becerilerini geliştirmiş bireyler olarak yetişmeleri için toplum hizmeti çalışmalarına yer verilir (Değişik birinci fıkra:2.3.2008/26804 RG).

Toplum hizmeti çalışmaları, öğrencilerin yaş ve bilgi seviyelerine uygun öğrenci kulübü çalışmaları kapsamında, ayrı olarak veya bireysel olarak ya da grupla hazırlanacak çalışma planlarına ve projelere göre yaptırılır.

Toplum hizmeti;

- a) Velilerin okulla iş birliğini artırmaya yönelik çalışmalar yapmak,
- b) Okulu ve çevresinin güzelleştirilmesi, bakım ve onarımının yaptırılması yönünde çalışmalar yapmak,
- c) Kendi okulunun veya imkânları yetersiz diğer okulların kitap, araç-gereç ve ihtiyaçlarını gidermek için kampanyalar düzenlemek,
- d) Alt ve diğer sınıflardaki öğrencilerin ders, ödev ve proje çalışmalarına yardımcı olmak,
- e) Toplumda Türkçeyi doğru, güzel, etkili kullanma bilincini geliştirme ve kitap okuma alışkanlığını kazandırmaya yönelik çalışmalar yapmak,
- f) Çevreyi korumak, güzelleştirmek, parklar oluşturmak, tarihî ve kültürel değerlerimizi korumak ve yaşatmak için çalışmalarda bulunmak,

g) Toplum kurallarına uyulması için öğrencileri ve halkı bilinçlendirme çalışmaları yapmak,

h) Trafik kurallarına uyulması için öğrencileri ve halkı bilinçlendirme çalışmaları yapmak,

ı) Okul bahçesini, çevreyi, boş arazi ve alanları ağaçlandırmak, erozyonla mücadele etmek, yok olmaya yüz tutmuş bitki türlerini korumak ve yetiştirmek için çalışmalar yapmak,

j) İhtiyaç sahibi insanlara yardımcı olmak,

k) Çevrelerindeki yaşlı ve bakıma muhtaç insanlara günlük işlerinde yardımcı olmak,

l) Huzur evlerinde ve çocuk yuvalarındaki insanların hayatlarını kolaylaştırıcı, onların toplumla kaynaşmalarını sağlayıcı çalışmalar yapmak,

m) Kimsesiz, engelli ve sokakta yaşayan çocuklara yardımcı olmak,

n) Sosyal hizmet amaçlı sivil toplum kuruluşlarının çalışmalarına destek sağlamak, gibi etkinlikleri kapsar. (SEY, Madde 12)

Toplum Hizmeti Çalışma Esasları:

Toplum hizmeti çalışmalarında aşağıda belirtilen hususlar esas alınır.

a) Öğrenciler, bireysel olarak veya grup hâlinde yapacakları toplum hizmeti çalışmalarına Sosyal Etkinlikler Yıllık Çalışma Planı veya Sosyal Etkinlikler Proje Öneri Formunu hazırlayıp danışman öğretmenlerine onaylattıktan sonra başlarlar. Projelerini tamamladıklarında Sosyal Etkinlikler Proje Sonuç Raporunu danışman öğretmene verirler.

b) Öğrenci kulübü çalışmaları kapsamında yapılacak toplum hizmeti çalışmaları da kulüp çalışmaları kapsamında hazırlanacak Sosyal Etkinlikler Yıllık Çalışma Planı veya Sosyal Etkinlikler Proje Öneri Formunda belirtilir, gerekli onaylar alındıktan sonra uygulamaya konur.

c) Öğrenciler, ilköğretimin 1, 2 ve 3 üncü sınıflarında yılda 5 saat; 4, 5, 6, 7 ve 8 inci sınıflarında 10 saat; ortaöğretim kurumlarının hazırlık sınıfları dâhil tüm sınıflarında 15 saatten az olmamak üzere ders yılı başında yapılan öğretmenler kurulunca belirlenen toplum hizmeti çalışmalarına katılırlar (Değişik bent: 2.3.2008/26804 RG).

d) (Değişik bent:2.3.2008/26804 RG) Öğrencilerden seçtikleri toplum hizmeti çalışmalarına katılabilmeleri için Veli İzin Belgesi (EK-11) alınır.

e) (Değişik bent:2.3.2008/26804 RG) Öğrenci kulübü kapsamında yapılacak toplum hizmeti çalışmalarında halk eğitim merkezleri, diğer resmî, özel kurum ve kuruluşlar ile sosyal etkinlikler kurulunca uygun bulunan sivil toplum kuruluşları arasında iş birliği yapılarak

bunların imkânlarından yararlanılır. (SEY, Madde 13 — Değişik birinci fıkra:2.3.2008/26804 RG)

Öğrencilerin toplum yararına karşılıksız çalışması veya toplum ve kurum yararına faaliyet göstermesi, yardımlaşma, öğrencinin kişiliğini bulması ve bağımsız kişilik geliştirmesi yönünden önemlidir. Öğrenci başkaları için de bir şeyler yapmayı öğrenir. Bu etkinliklerden önemli olan bazıları şunlardır:

2.4.4.1. Kan Bağışı

Yapılan araştırmalarda Kan bağışının vücudun kan hücrelerinin yenilenmesine katkı sağladığı ortaya çıkmıştır. Diğer taraftan hastanelerde her gün binlerce hastaya kan gerekli olmaktadır ve bu ihtiyacın yeteri kadar sağlamadığı bir gerçektir. Bunu ötesinde fedakârlık, başkaları için bir şeyler yapabilme adına kan bağışı önemli bir etkinlik olarak karşımıza çıkmaktadır.

Kan vermenin bazı faydaları:

- Kemik iliğinin yağlanması önleyip, kan yapımı canlı tutulur.
- Verilen kanın yerine, anında vücuttan genç hücreler dolaşımına katıldığı için, bağışçı daha dinç ve canlı olur.
- Kandaki yüksek yağ oranı düşer.
- Kan bağışı kalp krizi ihtimalini %90 azaltır.
- Kan bağışlayan kişide baş ağrısı, stres, yüksek tansiyon, yorgunluk gibi rahatsızlıkların giderilmesinde çok büyük katkısı olur.
- Kan bağışçısı her kan verdiğiinde: AIDS, hepatit b, hepatit c, sifiliz kan grubu taramasından ücretsiz olarak yararlanmış olur.
- Trafik kazasında yaralanan bir kimsenin, kan uyuşmazlığı olan bir bebeğin, kan bulunmazsa ölecek bir hastanın sizin verdiğiniz kanla kurtulmasının, size verdiği manevi duygu ölçüsüzdür. Bağışınız çok insancıl ve onurlu bir davranıştır. (<http://www.kizilay.org.tr/> 2013)

Toplum hizmeti çalışmalarını içerisinde en anlamlı, faydalı ve bir o kadar da insancıl olan etkinliklerden biri de kan bağışıdır. Toplumumuzda son zamanlarda özellikle meydanında üzerinde durmasıyla kan bağışı konusunda topyekûn bir bilinç artışının olduğunu söyleyebiliriz. Özellikle ortaöğretim kurumlarındaki gençlerde rahatlıkla uygulanabilir bir etkinliktir.

2.4.4.2. Ağaç Dikme

Ülkemiz orman fakiri ülkelerden biridir. Dikilecek her ağaç geleceğe yapılan bir yatırımdır. Erozyonla mücadele, doğa sevgisi, hava kirliliğinin önlenmesi, hayvan ve bitki neslinin sağlıklı bir şekilde hayatını devam ettirebilmesi için ormanlara ihtiyacımız vardır.

-Ormanlar yaşantımızın her safhasında ihtiyaç duydugumuz yapacak ve yakacak hammadde kaynağıdır. Bunun yanı sıra bitkisel nitelikli tohum, iek, kozalak vb. ile mineral nitelikli çakıl, kum vb. hammadde kaynaklarının bir kısmı da ormanlardan elde edilmektedir.

-Ormanlar erozyonu önler. Ormanlar rüzgârın hızını azaltır, toprağı kökleri ile tutarak yağışların ve akarsuların toprağı taşımasını önler.

-Ormanlar, yaban hayatı ve av kaynaklarını korur. Nesli tükenmekte olan hayvanların üretimi, korunması ve barınmasında koruma alanları oluşturur. Bu sahalar milyonlarca canlının yuvasıdır.

-Ormanlar, eğlenme, dinlenme ve boş zamanları değerlendirme imkânı sağlar. Havası, suyu, doğal görünümleri ve sakin ortamı ile özellikle şehirlerde yaşayan insanları kendisine çeker. Bu yönüyle insanların beden ve ruh sağlığı üzerinde olumlu rol oynar.

-Yerleşim alanları çevresindeki hava kirliliğini ve gürültüyü önlemesi ile insan sağlığı bakımından büyük önem taşır. Ormanların insan sağlığı üzerindeki bütün bu olumlu yararları nedeniyle büyük kentlerin çevresinde ormanlar yetiştirilmekte, dinlenme yerleri kurulmaktadır.

-Ormanlar, orman içinde ve dışında yaşayan insanlara çeşitli iş alanları sağlar, işsizliği önlemede etkin rol oynar, böylece köyden kente göçü azaltır.

-Ormanlar, doğal güzellikleri ve sayılmayacak kadar çok faydalarıyla iyi baktığımız takdirde tükenmez bir doğal kaynaktır. (<http://www.enyesilankara.org/agac%20nedir.html>, 2013)

Ormanları korumak ve orman varlığını artırmak ancak çocuklara vereceğimiz ağaç sevgiyle mümkündür. Öğrencilerde, toplum, gelecek ve evre bilinci oluşturmak için bu çalışmalara sosyal etkinlikler içerisinde muhakkak yer verilmelidir.

2.4.4.3. evre Temizliği ve Düzenlemesi

Hem bireysel anlamda hem de evre anlamında eğitim sistemimizde öğrencilere kazandıramadığımız en önemli davranış temizlik alışkanlığıdır. Sıraların altını, iini, bahçeyi, yol kenarlarını, ormanları, akarsuları, denizi yani bütün çevremizi kirletiyoruz. Bu da mikroplar, hastalıklar ve nesli tükenen canlılar şeklinde bize dönmektedir. Gelecek nesle çevreyi kirletmeden, çevreyle uyum içerisinde yaşamayı öğretmemiz hayati bir önem arz etmektedir. Çocuklara evre temizliği anlayışı ve evre sevgisi, aşılamalıyız. evre temizliği yapmak sosyal sorumluluk kazanma ve kirletmeme yönünde atılacak ilk adımdır.

2.4.4.4. Kütüphane alışmaları

Kütüphaneler bilgi hazineleridir. Kitaplar, geçmişten günümüze insanların birikimlerini aktardıkları bir araçtır. Herkes her kaynağa sahip olamadıkları için kütüphaneler ortak kullanım

alanlarıdır. Her okulda kütüphane olması gerekir. Yoksa ilk adım olarak kütüphane kurulmalıdır. Bundan sonra ise:

- Kitap toplama kampanyaları ile yayınevi ve diğer insanlardan kitap toplanmalı,
- Sürelili ve süresiz yayınlarla kütüphane kaynakları çeşitlendirilmeli,
- kütüphane öğrencilerin yanında diğer insanların da kullanımına açılmalıdır.

Öğrencilerle yapılacak bu tür etkinlikler onlarda bir farkındalık yaratacak, kitaba ve bilgiye verdikleri önemi artıracaktır. Böylelikle ortaya çıkacak kütüphanelerde herkesin katkısı olacağı için herkes tarafından korunacaktır.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde, araştırmanın yöntemi, araştırmada kullanılan model, çalışma evreni, örneklem, veri toplama araçları, verilerin toplanması ve verilerin analizinde kullanılan istatistik yöntemleri yer almaktadır.

3.1. Araştırma Modeli

Bu araştırma; Ortaöğretim kurumlarında görev yapan öğretmenlerin “Milli eğitim Bakanlığı İlköğretim ve Ortaöğretim Kurumları Sosyal Etkinlikler Yönetmeliği” kapsamında okullarında yapmış oldukları faaliyetleri ve bu faaliyetler sırasında karşılaştıkları problemleri tespit etmeye yönelik olduğu için betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Bu model hali hazırda var olan durumları tespit etmeye yardımcı olan bir modeldir.

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evreni, Gaziantep/Şahinbey Merkez İlçede bulunan ve Milli Eğitim Bakanlığına bağlı Genel Lise, Anadolu Lisesi ve Meslek Lisesi türünde görev yapan 1676 branş öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise, tabakalı seçkisiz(random) örnekleme yöntemiyle belirlenen, 6 meslek lisesi(110 öğretmen) ve 6 Anadolu türündeki liseden(104 öğretmen) (Toplam 214 öğretmen) oluşturmaktadır.

3.3. Veri Toplama Aracı

Araştırmanın bağımsız değişkenleri hakkında veri toplamak amacıyla, araştırmada Belgin Arslan'ın “Ailenin Sosyo-Demografik Özelliklerinin Çocuğun Okuldaki Sosyal Etkinliklere Katılımına Etkisi (Türkiye ve Hollanda'daki ilköğretim 5. sınıf öğrencileri üzerinde karşılaştırmalı bir çalışma)” adlı yüksek lisans tezinde kullandığı Türk öğretmenlere uygulanan sosyal etkinlik tutumları anketinden faydalanılmış ve sosyal kulüplerle ilgili bilgiler ve yönetmelikler incelendikten sonra, anket araştırmacı tarafından bazı açılardan geliştirilerek kullanılmıştır.

Güvenirlilik İstatistikleri

Cronbach's Alpha	Madde Sayısı
,839	22

Tablo1: Veri toplama aracı anketin güvenirlik testi değerleri.

Veri toplama aracının son şekli üzerinden yapılan güvenilirlik(Cronbach's Alpha) analizine göre, kişisel bilgi toplama maddeleri, açık uçlu sorular ve birden fazla işaretleme yapılan maddeler çıktığında toplam güvenilirlik Cronbach's Alpha ,839 çıkmıştır.

Veri toplama aracı olarak kullanılan anket iki bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde; cinsiyet, okul türü, meslekî kıdem, danışmanlığı yapılan sosyal kulüp bilgileri olmak üzere toplam dört maddeden oluşan, öğretmenlerin kişisel bilgileri yer almaktadır. İkinci bölüm ise öğretmenlerin sosyal etkinlik algılarını ölçmek için; okulun, okul idaresinin, faaliyetlerin, öğrencilerin ve öğretmenlerin değerlendirildiği toplam 31 maddeden oluşmaktadır. (Ek.2)

3.4. Verilerin Toplanması

Öğretmenlerin çalıştıkları okulla ilgili sosyal etkinlik algı ve tutumlarını ölçmek için kullanılan anket Belgin Arslan tarafından hazırlanmış ve araştırmacı tarafından geliştirilerek kullanılmıştır. Anketler İl Milli eğitim Müdürlüğü kanalıyla valilik izni alınarak, Gaziantep/Şahinbey Merkez İlçede bulunan ve Milli Eğitim Bakanlığına bağlı okullara gidilerek, önce okul yönetimi ile görüşülmüş, gerekli açıklamalar yapıldıktan sonra öğretmenlere dağıtılmış ve araştırmacı tarafından uygulanmıştır. 6 Meslek Lisesi ve 6 Anadolu Lisesi'ne 300 kadar anket dağıtılmış ve toplam 214 anket toplanmıştır.

3.5. Verilerin Çözümü ve Yorumlanması

1. Araştırmada elde edilen verileri analiz etmek için SPSS 16.0 (Statistical Package For Social Sciences) programı kullanılmıştır.

2. Araştırmanın birinci bölümünde bulunan, cinsiyet, meslekî kıdem, okul türü, danışmanlık yapılan sosyal kulüp verileri için yüzde ve frekans analizleri yapılmıştır.

3. Meslek Lisesi ve Anadolu Lisesi öğretmenlerinin algıları arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını değerlendirmek için Bağımsız Örneklem t – Testi (Bağımsız Örneklem Testi:- Grup İstatistikleri) uygulanmış ve anlamlılık minimum $p < 0,05$ düzeyinde sınanmış, anlamlılık düzeyleri ayrıca belirtilmiş ve bulgular araştırmanın amaçlarına uygun olarak tablolar halinde sunulmuştur.

4. Öğretmenlerin cinsiyete göre sosyal etkinlik algılarında anlamlı bir farklılık olup olmadığını ölçmek için Ki-Kare Bağımsızlık Testi (Chi-Square Tests - Crosstab) kullanılmıştır. Bu testte anlamlılık düzeyi $< 0,05$ olarak alınmıştır. Elde edilen veriler tablolaştırılmış ve değişkenlere ait değerlerle birlikte sunulmuştur.

5. Sorular içerisinde yer alan 11. 13. 23. 25. 27. Sorular öğretmenlerin görüşlerini almaya yönelik açık uçlu sorulardır. Bu maddelerle ilgi öğretmenlerin yazdığı görüşler sınıflanarak maddeleştirilmiş, öğretmenlerin ortaya koyduğu fikirler değerlendirilmiştir.

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde veri toplama aracı kullanılarak elde edilen verilerin yüzde ve frekans değerleri verilmiştir. Araştırmada cinsiyet, meslekî kıdem, okul türü, danışmanlık yapılan sosyal kulüp verileri için yüzde ve frekans analizleri yapılmıştır. Meslek Lisesi ve Anadolu Lisesi öğretmenlerinin algıları arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını değerlendirmek için Bağımsız Örneklem t – Testi uygulanmış veriler tablolar halinde sunulmuştur. Öğretmenlerin cinsiyete göre sosyal etkinlik algılarında anlamlı bir farklılık olup olmadığını ölçmek için Ki-Kare Bağımsızlık Testi kullanılmış veriler tablolarla birlikte sunulmuştur. Açık uçlu özellikte olan soruların cevapları incelenmiş yorumlanarak gruplanmış ve maddeler halinde değerlendirilmiştir.

Gaziantep/Şahinbey Merkez İlçede bulunan 31 adet ortaöğretim kurumu ve bu okullarda görev yapan 1676 öğretmenden; 6 Meslek Lisesine ulaşılmış ve 110 öğretmen ankete katılmıştır. Diğer okul türü olan Anadolu Lisesinden toplam 6 okula ulaşılmış ve 104 öğretmen ankete katılmıştır. Bu şekilde toplamda 214 öğretmene ulaşılmıştır. Anket uygulanan okullar ve katılımcı sayısı şöyledir:

SIRA NO	OKUL ADI	KATILIMCI SAYISI	ÖĞRETMEN
1	ŞAHİNBEY ANADOLU LİSESİ	14	
2	İMKB ANADOLU LİSESİ	17	
3	YEŞİLEVLER İMKB ANADOLU LİSESİ	14	
4	ÖZEL İDARE ANADOLU LİSESİ	17	
5	MUSTAFA GÜRBÜZ-NECAT BAYEL ANADOLU LİSESİ	20	
6	AKŞEMSETTİN ANADOLU LİSESİ	21	
7	ŞAHİNBEY KIZ TEKNİK VE MESLEK LİSESİ	26	
8	YEŞİLEVLER TİCARET MESLEK LİSESİ	11	
9	ÜLGAN KONUKOĞLU TİCARET MESLEK LİSESİ	15	
10	BEDRİYE HALUK ÖZMEN TİCARET MESLEK LİSESİ	18	
11	HACI MUZAFFER BAKBAK KIZ MESLEK LİSESİ	17	
12	M.RÜŞTÜ UZEL ENDÜSTRİ MESLEK LİSESİ	24	
	TOPLAM	214	

Tablo2: Anket uygulanan okullar ve katılımcı öğretmen sayıları.

4.1. Cinsiyet:

Katılımcılar %35,5'i (N: 76) kadın, %64,5'i (N: 138) erkek toplam 214 öğretmenden oluşmuştur. (bk. Tablo 3) Erkek öğretmenler lehine olan bu oran Ortaöğretim kurumlarında çalışan bayan öğretmenlerin oranının ilköğretim ve okul öncesine göre düşük olmasına bağlanabilir. Ortaöğretim kurumlarında çalışan erkek öğretmenler, bayan öğretmenlerden daha fazladır diyebiliriz.

cinsiyet	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçer kadınlı	76	35,5	35,5	35,5
erkek	138	64,5	64,5	100,0
Toplam	214	100,0	100,0	

Tablo 3: Cinsiyet değişkenine ait yüzde ve frekans değerleri.

4.2. Meslekî Kıdem:

Araştırmaya katılan 214 öğretmenin mesleki kıdemleriyle ilgili istatistikler şöyledir: %16,4'ü (N: 35) 1-5 yıl, %25,7'si (N: 55) 6-10 yıl, %32,2'si (N: 69) 11-15 yıl, % 16,8'i (N: 36) 16-20 yıl, %5,6'sı (N: 12) 21-25 yıl, % 3,3'ü (N: 7) ise 25 yıldan fazla kıdeme sahiptir (bk. Tablo 4).

kıdem	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçer 1-5 yıl	35	16,4	16,4	16,4
li 6-10 yıl	55	25,7	25,7	42,1
11-15 yıl	69	32,2	32,2	74,3
16-20 yıl	36	16,8	16,8	91,1
21-25 yıl	12	5,6	5,6	96,7
25 yıldan fazla	7	3,3	3,3	100,0
Toplam	214	100,0	100,0	

Tablo 4: Kıdem değişkenine ait yüzde ve frekans değerleri.

Bu dağılıma bakıldığında zaman kıdem aralığının ve dağılımın dengeli ve geniş kapsamlı olduğu söylenebilir. Ankete katılanlar arasında her kıdemden öğretmen bulunmaktadır. Bu da araştırmanın geçerliliğinin yükselmesine katkı sağlamıştır. Katılımcıların genç bir profili olduğu gözlemlenmektedir. Yaklaşık % 65 oranındaki öğretmen grubu 20 yıldan daha az kıdeme sahiptir.

4.3. Okul Türü:

Katılımcı 214 öğretmenden %51,4'ü (N: 110) Meslek Lisesinde, %48,6'sı (104) ise Anadolu türündeki ortaöğretim kurumunda çalışmaktadır (bk. Tablo 5). Okul türlerini Anadolu ve Meslek Lisesi olarak almamızın nedeni 2013/2014 eğitim öğretim yılından itibaren genel liselerin ortadan kalkacak olmasıdır. İki okul türünün verilerinin karşılaştırması ve toplanılan bilgilerin güvenilirliği açısından iki okul türünün örneklem büyüklüklerinin birbirine yakın olduğu söylenebilir.

Okul Türü	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçer Meslek Lisesi	110	51,4	51,4	51,4
li Anadolu Lisesi	104	48,6	48,6	100,0
Toplam	214	100,0	100,0	

Tablo 5: Okul türü değişkenine ait yüzde ve frekans değerleri.

4.4. Danışmanlığı Yapılan Sosyal Kulüpler

Katılımcı 214 öğretmenden, öğrenci kulübü danışmanlığı yapan 158 öğretmenin öğrenci kulüp dağılımı şu şekildedir:

	ÖĞRENCİ KULÜBÜNÜN ADI	DANIŞMAN ÖĞRETMEN SAYISI
1	BİLİM, FEN VE TEKNOLOJİ	3
2	BİLİNÇLİ GENÇLİK	1
3	BİLİNÇLİ TÜKETİCİ	1
4	BİLİŞİM VE İNTERNET	2
5	ÇEVRE KORUMA KULÜBÜ	3
6	ÇOCUK HAKLARI	2
7	DEMOKRASİ VE İNSAN HAKLARI	4
8	ENERJİ VERİMLİLİĞİ	1
9	FOTOĞRAFÇILIK	4
10	GEZİ GÖZLEM İNCELEME VE TANITIM	14
11	GİRİŞİMCİLİK	1
12	HAVACILIK	1
13	İNGİLİZCE	1
14	KIZILAY	3
15	KOOPERATİFÇİLİK	4
16	KÜLTÜR VE EDEBİYAT KULÜBÜ	18
17	KÜTÜPHANECİLİK	11
18	MASA TENİSİ	1
19	MESLEKİ TANITMA/REHBERLİK	4
20	MÜNAZARA	1
21	MÜZİK	3
22	RESİM GÖRSEL SANATLAR	2
23	SAĞLIK VE TEMİZLİK	3
24	SATRANÇ	9
25	SİVİL SAVUNMA	14
26	SOSYAL YARDIMLAŞMA VE DAYANIŞMA	13
27	SPOR	13
28	TARİH	1
29	TİYATRO	4
30	TRAFİK VE İLK YARDIM	2
31	YAYIN VE İLETİŞİM	7
32	YEŞİLAY	5
33	YEŞİLİ KORUMA	2
	TOPLAM	158

Tablo 6: Katılımcıların danışman olduğu sosyal kulüplerin dağılımı.

Kulüp isimleri dikkate alındığında 12 okulda tespit edilebilen toplam 33 çeşit öğrenci kulübü kurulmuştur. Danışman öğretmen sayısına bakıldığında; Kültür ve Edebiyat, Yayın ve

İletişim, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma, Sivil Savunma ve Spor Kulüpleri okullarda en çok açılan kulüplerdir. Bu kulüplerin çoğunun eskiden beri açılan yerleşik kulüpler olduğu görülmektedir. Bunun yanında Satranç, Mesleki Tanıtım, Havacılık, Fotoğrafçılık, Çevre, Masa Tenisi, Yayın ve İletişim gibi yeni yeni açılmaya başlayan kulüplerin de yerini almaya başladığı görülmektedir. Bununla birlikte 33 farklı öğrenci kulübünün çeşit bakımından yeterli olduğu söylenebilir.

4.5. Okullardaki Sosyal Faaliyetler

-Sportif etkinlikler (Futbol, basketbol, voleybol, atletizm, güreş, kayak... vb.):

Katılımcılardan okullarında sportif etkinliklerin uygulandığını düşünenlerin oranı %77,1 (N: 165), sportif etkinliklerin okullarında yapılmadığını düşünenlerin oranı ise %22,9 (N: 49)'dur (bk. Tablo 7). Ders dışı etkinlikler içerisinde okullarda faaliyet alanı en geniş olan etkinliğin sportif etkinlikler olduğu söylenebilir. Özellikle erkek öğrencilerin en çok rağbet ettiği ve isteyerek katıldığı etkinlik sportif faaliyetlerdir. Okullarda 9. ve 10. sınıflarda 2 saat Beden Eğitimi dersinin zorunlu olmasıyla Beden eğitimi öğretmenlerinin okuldaki istihdamları artmış, böylelikle bu öğretmenler eliyle okullardaki sportif faaliyetlerde artmıştır.

Okulun, etkili bir okul olma sürecinde, kurum kültürünün oluşmasında, okulun kurumsal kimlik kazanmasında Sosyal-kültürel, sanatsal ve sportif etkinlikler önemli bir yer tutmaktadır. Ayrıca bu etkinlikler öğrenci açısından okulu sahiplenme, sevme ve okula bağlılıkta öğrenci için son derece gereklidir.

Öğrenciler –özellikle erkek öğrenciler- sportif etkinlikleri ön planda tutmaktadırlar. Bunun yanında akademik başarısı yüksek olan okulların aynı zamanda Sosyal-kültürel, sanatsal ve sportif etkinliklerde de başarılı olduğu gözlemlenmiştir. Kuramsal derslerde zihnen yorulan öğrencilerin sportif ve sanatsal etkinliklerle rahatladığı bir gerçektir. Bu anlamda akademik başarıya destek olduğu söylenebilir. Sosyal etkinlikler öğrencileri okula bağlayan ve böylelikle okul başarısına olumlu yansıyan bir etkisi vardır. Bunun öğretmen ve velilere doğru anlatılması etkinliklerin boş ve zaman kaybı olarak görülmesini engellemeye bu konudaki önyargıları yıkmaya yardımcı olacaktır. En fazla uygulanma yüzdesine sahip faaliyet de sportif faaliyetler olarak gözükmektedir.

Okuldaki sportif etkinlikler	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçer Hayır	49	22,9	22,9	22,9
li Evet	165	77,1	77,1	100,0
Toplam	214	100,0	100,0	

Tablo 7: Okuldaki sportif etkinlikler değişkenine ait yüzde ve frekans değerleri.

Bağımsız Örneklem t – Testi:

Grup İstatistikleri

Okul türü		N	Ortalama	Std. Sapma	Std. Hata Ort.				
Okuldaki sportif etkinlikler	Meslek Lisesi	110	,6364	,48325	,04608				
	Anadolu Lisesi	104	,9135	,28252	,02770				
Varyansların Eşitliği için Levene Testi		Bağımsız Örneklem Testi:							
		Ortalama Eşitliği İçin t-Testi							
Okuldaki sportif etkinlikler	F	Sig.(Anlamlılık)	t	df	Sig.(Anlamlılık)	Ortalama Fark	Std. Hata Farkı	95% Güven Aralığı Farkı	
								Alt	Üst
Eşit kabul edilen varyans	140,022	,000	-5,083	212	,000	-,27710	,05451	-,38455	-,16964
Eşit olmayan varyans			-5,154	177,504	,000	-,27710	,05376	-,38319	-,17100

Tablo 8: Okuldaki sportif etkinliklerin okul türüne karşılaştırmalı Bağımsız Örneklem t – Testi değerleri.

$P=0,000 < 0,05$ Olduğundan (bk. Tablo 8) Anadolu Lisesindeki sportif faaliyetlerin uygulanma oranı öğretmen görüşü doğrultusunda Meslek Liselerine göre, anlamlı bir farklılık vardır. Bu veriye dayanarak: Sportif etkinlikler; Anadolu Liselerinde, Meslek Liselerine göre daha fazla uygulanmaktadır, diyebiliriz.

-Sanat etkinlikleri(Müzik, resim, tiyatro, okul bandosu, el sanatları... vb.):

Katılımcı öğretmenlerden okullarında sanatsal etkinliklerin yapıldığını düşünenlerin oranı %51,4 (N: 110), sanatsal etkinliklerin yapılmadığını düşünenlerin oranı ise %48,6 (N: 104)'dır (bk. Tablo 9). Değerlere bakıldığı zaman sanat aktivitelerinin spor aktiviteleri kadar uygulanmadığı ortaya çıkmaktadır. Bu; Müzik, Resim, El Sanatları gibi branşlardaki öğretmen ve ders sayısının Beden Eğitimi branşına göre daha az olmasına bağlanabilir. Bu tür faaliyetlerde özellikle erkek öğrencilerin pek istekli olmadıkları da söylenebilir. Sanatsal faaliyetler açısından hem öğretmen hem de öğrencilerin teşvik edilmesi gerektiği ortaya çıkmaktadır.

Okuldaki sanatsal etkinlikler	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçerli	104	48,6	48,6	48,6
Evet	110	51,4	51,4	100,0
Toplam	214	100,0	100,0	

Tablo 9: Okuldaki sanatsal etkinlikler değişkenine ait yüzde ve frekans değerleri.

Ki-Kare Testi	Değer	df	Asymp. Sig.(Anlamlılık) (2-sınır)	Tam Sig.(Anlamlılık) 2	Tam Sig.(Anlamlılık) (1-sınır)
Pearson Ki-Kare	,306 ^a	1	,580		
Süreklilik düzeltmesi ^b	,168	1	,682		
İhtimal Oranı	,306	1	,580		
Fisher's Tam Test				,668	,341
Doğrudan doğruya birleşme	,304	1	,581		
N of Geçerli Durum ^b	214				

Tablo 10: Okuldaki sanatsal etkinlikler değişkeninin cinsiyet yönünden karşılaştırıldığı Ki- Kare Bağımsızlık Testi değerleri.

$X^2=0,341 \rightarrow p>0,05$ olduğundan (bk. Tablo 10) erkek ve kadın öğretmenler arasında okuldaki sanatsal etkinliklerin uygulanması konusundaki algılarında cinsiyete göre anlamlı bir farklılık yoktur.

-Öğrenci kulüp çalışmaları (Satranç, izcilik, yayın ve iletişim, edebiyat, çevre, matematik, fen ve teknoloji, resim, gezi ve gözlem... vb.):

Okullardaki en temel ders dışı etkinlik öğrenci kulüp faaliyetleridir. Kulüp çalışmalarının yapıldığını düşünenler %77,6 (N: 166) yapılmadığını düşünenler ise %22,4 (N: 48) kişidir (bk. Tablo 11).

Öğrenci Kulüpleri	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçer Hayır	48	22,4	22,4	22,4
li Evet	166	77,6	77,6	100,0
Toplam	214	100,0	100,0	

Tablo 11: Okuldaki öğrenci kulübü etkinlikleri değişkenine ait yüzde ve frekans değerleri.

Değerlerin ortaya koyduğu verilere göre katılımcıların büyük bir çoğunluğu okullarında öğrenci kulüp çalışmalarının yapıldığını düşünmektedir. Ders dışı faaliyetler içerisinde öğrenci kulüpleri diğer etkinliklere nazaran; nerede, kim ve nasıl yapılacağı bir plana bağlanmış, uygulama düzeni belirlenmiş bir etkinlikler bütünüdür. Fakat yine de katılımcıların %22,4'nün öğrenci kulüplerinin uygulanmadığını düşünmesi de önemi bir orandır. Bu da öğrenci kulüp uygulamaları konusunda okullarda önemli eksiklikler olduğu gerçeğini ortaya çıkarmaktadır.

Öğrenci kulüpleri, öğrencileri aktif kullandığı ölçüde hem danışman öğretmenin yükü hafifleyecek hem öğrenciler kulübü sahiplenecek, hem etkinlikler kağıt üzerinde yapılmaktan kurtulacaktır.

Ki-Kare Bağımsızlık Testi		Hayır	Evet	Toplam	
cinsiyet kadın	Sayı	25	51	76	
	Beklenen Sayı	17,0	59,0	76,0	
	% within cinsiyet	32,9%	67,1%	100,0%	
	% within Okuldaki kulüp etkinlikleri	52,1%	30,7%	35,5%	
erkek	Sayı	23	115	138	
	Beklenen Sayı	31,0	107,0	138,0	
	% within cinsiyet	16,7%	83,3%	100,0%	
	% within Okuldaki kulüp etkinlikleri	47,9%	69,3%	64,5%	
Toplam	Sayı	48	166	214	
	Beklenen Sayı	48,0	166,0	214,0	
	% within cinsiyet	22,4%	77,6%	100,0%	
	% within Okuldaki kulüp etkinlikleri	100,0%	100,0%	100,0%	
Ki-Kare Testi	Değer	df	Asymp. Sig.(Anlamlılık (2-sınır))	Tam Sig.(Anlamlılık (2-sınır))	Tam Sig.(Anlamlılık (1-sınır))
Pearson Ki-Kare	7,418 ^a	1	,006		
Süreklilik düzeltmesi ^b	6,515	1	,011		
İhtimal Oranı	7,186	1	,007		
Fisher's Tam Test				,010	,006
Doğrudan doğruya birleşme	7,383	1	,007		
N of Geçerli Durum ^b	214				

Tablo 12: Okuldaki sosyal kulüp etkinlikleri değişkeninin cinsiyet yönünden karşılaştırıldığı Ki-Kare Bağımsızlık Testi değerleri.

$X^2=0,006 \rightarrow p<0,05$ olduğundan (bk. Tablo 12) erkek ve kadın öğretmenler arasında okuldaki sosyal kulüplerin uygulanması konusundaki algılarında cinsiyete göre anlamlı bir farklılık vardır.

-Kültürel etkinlikler (Okul gazetesi, okul yıllığı; şiir, kompozisyon, bilgi yarışmaları; kitap, dergi vb. okuma; halk oyunları, çevre gezileri, okul gezileri... vb.):

Katılımcılardan %68,7'si (N: 147) görev yaptıkları okulda kültürel faaliyetlerin yapıldığını; %31,3'ü (N: 67) yapılmadığını düşünmektedir(bk. Tablo 13). Okullardaki; Okul gazetesi çıkarma, okul yıllığı; şiir, kompozisyon, bilgi yarışmaları... gibi kültürel etkinliklerin belirli bir kuralı ve düzeni olmadığı için okul idaresi ve öğretmenlerin tutumuna göre çok fazla değişiklik gösterebilmektedir.

Kültürel Etkinlikler	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçer Hayır	67	31,3	31,3	31,3
li Evet	147	68,7	68,7	100,0
Toplam	214	100,0	100,0	

Tablo 13: Okuldaki kültürel etkinlikler değişkenine ait yüzde ve frekans değerleri.

Her yarışmaya katılan derece alan, dergi çıkaran, kültürel etkinliklere önem veren ve bu alanda adını duyuran okullar olduğu gibi, bu konularda duyarsız olan öğretmen ve okul idarelerinin olduğu da yadsınamaz gerçektir.

Bağımsız Örneklem t – Testi			Grup İstatistikleri						
			N	Ortalama	Std. Sapma	Std. Hata Ort.			
Okul türü				a					
Okuldaki kültürel etkinlik	Meslek Lisesi		110	,6091	,49019	,04674			
	Anadolu Lisesi		104	,7692	,42337	,04151			
Varyansların Eşitliği için Levene Testi			Bağımsız Örneklem Testi:						
			Ortalama Eşitliği İçin t-Testi						
Okuldaki kültürel etkinlik	F	Sig. (Anlamlılık)	t	df	Sig.(Anlamlılık) (2-tailed)	Ortalama Fark	Std. Hata Farkı	95% Güven Aralığı Farkı	
								Alt	Üst
Eşit kabul edilen varyans	25,213	,000	-2,551	212	,011	-,16014	,06277	-,28387	-,03641
Eşit olmayan varyans			-2,562	210,308	,011	-,16014	,06251	-,28337	-,03691

Tablo 14: Okuldaki kültürel etkinlikler değişkeninin okul türü açısından karşılaştırıldığı Bağımsız Örneklem t – Testi değerleri.

$P=0,000<0,05$ olduğundan (bk. Tablo 14) Anadolu Lisesindeki kültürel faaliyetlerin uygulanma oranı Meslek Liselerine göre, öğretmen algularına bakımından anlamlı bir farklılık vardır. Bu veriye dayanarak: Kültürel etkinlikler; Anadolu Liselerinde, Meslek Liselerine göre daha fazla uygulanmaktadır, diyebiliriz.

4.6. Öğretmenlerin Etkinliklerle İlgili Aldıkları Kurs ve Eğitim Bilgisi

Katılımcılardan %45,8'i (N: 98) "Böyle kurslar pek açılmıyor", %19,2'si (N: 41) "Açıldı fakat ben katılmadım", %23,8 (N: 51) "Açılan kurslarda eğitim aldım", %7,9'u (N: 17) ise "Böyle bir eğitime ihtiyaç olmadığını düşünüyorum" u işaretlemiştir (bk. Tablo 15).

Alınan Kurslar	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçerli				
Böyle kurslar pek açılmıyor	98	45,8	47,3	47,3
Açıldı fakat ben katılmadım	41	19,2	19,8	67,1
Açılan kurslarda eğitim aldım	51	23,8	24,6	91,8
Böyle bir eğitime ihtiyaç olmadığını düşünüyorum	17	7,9	8,2	100,0
Toplam	207	96,7	100,0	
Kayıp Sistem	7	3,3		
Toplam	214	100,0		

Tablo 15: Etkinlik eğitimi için alınan kurslar değişkenine ait yüzde ve frekans değerleri.

Ki-Kare Testi	Değer	df	Asymp. Sig.(Anlamlılık) (2-sınır)
Pearson Ki-Kare	7,313 ^a	3	,063
İhtimal Oranı	7,741	3	,052
Doğrudan doğruya birleşme	4,319	1	,038
N of Geçerli Durum	207		

Tablo 16: Etkinlik eğitimi değişkeninin cinsiyet yönünden karşılaştırıldığı Ki-Kare Bağımsızlık Testi değerleri.

$X^2=0,63 \rightarrow p<0,05$ olduğundan (bk. Tablo 16) erkek ve kadın öğretmenler arasında etkinlik eğitimi konusundaki algılarda cinsiyete göre anlamlı bir farklılık yoktur.

Sosyal etkinlik uygulamak elbette ki belli bir tecrübe ve bilgi gerektirir. Milli Eğitim Bakanlığı da böyle düşündüğü için Bakanlık ve il/ilçe Milli Eğitim Müdürlüklerine öğretmenlerin sosyal etkinlik uygulamaları konusunda yetiştirme görevi vermiştir. Fakat bu yetiştirme kurslarının verilere bakıldığında pek açılmadığı ortaya çıkmaktadır. Özellikle il/ilçe Milli Eğitim Müdürlükleri bu kurslara daha fazla önem vermelidir. %45 katılımcı kursların açılmadığını söylemiştir. Veriye göre öğretmenlerin ¾'ü herhangi bir eğitim almamıştır.

Öğretmenler sosyal etkinliklerin uygulaması ve yönetimi konusunda yeterli eğitimi almamışlardır.

Bu öğretmenler ancak kendi tecrübeleri ile etkinlik yapmaktadır, sonucunu çıkarabiliriz. Bakanlığın sosyal etkinlik uygulamaları doğrultusunda kurslara önem vermesi gerekir.

4.7. Öğrenci Kulüplerine Öğrenci Seçimi Bilgisi

MEB İlköğretim ve Ortaöğretim Kurumları Sosyal Etkinlikler Yönetmeliği, sosyal kulüplere öğrenci seçimi konusunda sınıf rehber öğretmenin görevlerine sayarken: “Öğrencilerin ilgi ve isteklerine göre belirlenen kulüplere göre üye olmalarını sağlar.” İfadesi ile öğrenci seçiminin nasıl olması gerektiğini açıklanmıştır. Öğrenci kulüplerine öğrencilerin istekleri doğrultusunda yerleştirilmesi öğrencinin kulüp faaliyetlerine gönüllü ve istekli olarak katılmasını sağlayacaktır. Öğrencinin istediği kulübe girememesi durumunda ise öğrenci kulüp faaliyetlerine yeterince katılmayacaktır. Bu seçimin doğru yapılmaması silsile yoluyla bütün kulüp çalışmalarına olumsuz etki edecektir.

Öğrenci seçimi		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçerli	Her zaman	10	4,7	4,7	4,7
	Çoğu zaman	75	35,0	35,2	39,9
	Bazen	96	44,9	45,1	85,0
	Hiçbir zaman	32	15,0	15,0	100,0
	Toplam	213	99,5	100,0	
Kayıp	Sistem	1	,5		
Toplam		214	100,0		

Tablo 17: Sosyal kulüplere öğrenci seçimi değişkenine ait yüzde ve frekans değerleri.

Ki-kare Bağımsızlık Testi		Crosstab				
Sosyal kulüplere öğrenci seçimi		Her zaman	Çoğu zaman	Bazen	Hiçbir zaman	
cinsiyet kadın	Sayı	5	16	44	10	75
	Beklenen Sayı	3,5	26,4	33,8	11,3	75,0
	% cinsiyet içinde	6,7%	21,3%	58,7%	13,3%	100,0%
	% within	50,0%	21,3%	45,8%	31,2%	35,2%
erkek	Sayı	5	59	52	22	138
	Beklenen Sayı	6,5	48,6	62,2	20,7	138,0
	% cinsiyet içinde	3,6%	42,8%	37,7%	15,9%	100,0%
	% within	50,0%	78,7%	54,2%	68,8%	64,8%
Toplam	Sayı	10	75	96	32	213
	Beklenen Sayı	10,0	75,0	96,0	32,0	213,0
	% cinsiyet içinde	4,7%	35,2%	45,1%	15,0%	100,0%
	% within	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Ki-Kare Testi	Değer	df	Asymp. Sig.(Anlamlılık) (2-sınır)
Pearson Ki-Kare	12,259 ^a	3	,007
İhtimal Oranı	12,585	3	,006
Doğrudan doğruya birleşme	1,299	1	,254
N of Geçerli Durum	213		

Tablo 18: Sosyal kulüplere öğrenci seçimi değişkeninin cinsiyete göre karşılaştırıldığı “Ki-Kare Bağımsızlık Testi” değerleri.

$X^2=0,007 \rightarrow p<0,05$ Olduğundan (bk. Tablo 18) erkek ve kadın öğretmenler arasında okuldaki sosyal kulüplere öğrenci seçimi konusundaki algılarında cinsiyete göre anlamlı bir farklılık vardır.

Öğrencilerin kulüplere yerleştirilmesi sırasında öğrenci istek ve yeteneklerinin göz önüne “Her zaman alındığını düşünenlerin oranı %4,7 (N: 10), Çoğu zaman diyenler ise %35 (N: 75), Bazen uygulanıyor diyenler %44,9’u (N: 96), Hiçbir zaman diyenler ise %15 (N: 32) (bk. Tablo 17). Öğretmenlerin %60 gibi büyük bir bölümü öğrenci istek ve yeteneklerine göre öğrenci kulüplerine öğrenci seçiminin bazen yapıldığını veya hiç yapılmadığını düşünmektedir.

4.8. Öğrenci Kulüplerinin Belirlenmesinde Etkililik İle İlgili Bilgiler

MEB İlköğretim ve Ortaöğretim Kurumları Sosyal Etkinlikler Yönetmeliğinde öğrenci kulüplerinin açılması ile ilgili: “*Madde 10 — (Değişik birinci fıkrâ:2.3.2008/26804 RG) Öğretim yılı başladıktan ve sınıf temsilcileri seçildikten sonra, sınıf temsilcileri ile okul yönetici ve öğretmenlerinin katılacağı toplantıda; kurumun türüne, seviyesine, imkân ve şartlarına; çevrenin ekonomik, sosyal, kültürel ve coğrafi özellikleriyle öğrencilerin sınıf seviyesine göre, öğrenci kulüplerinden gerekli görülenlerine ya da öğrencilerin istekleri doğrultusunda farklı kulüplerin kurulmasına Öğrenci Kulüpleri Çizelgesi (EK-1) de yer verilir.*” Demektedir.

Kulüplerin belirlenmesi		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçerli	Okul idaresi	100	46,7	47,2	47,2
	Öğretmenler	61	28,5	28,8	75,9
	Öğrenciler	51	23,8	24,1	100,0
	Toplam	212	99,1	100,0	
Kayıp	Sistem	2	,9		
Toplam		214	100,0		

Tablo 19: Okuldaki sosyal kulüplerin belirlenmesi değişkenine ait yüzde ve frekans değerleri.

Bu konuda öğrenci kulüplerinin açılmasına karar verme noktasında ise katılımcılardan %46,7’si (N: 100) Okul idaresi etkili, %28,5’i (N: 61), Öğretmenler etkili, %23,8’i ise (N: 51) Öğrenciler etkilidir demiştir(bk. Tablo 19).

Okul idaresi okulun çevre ve sosyal yapısıyla öğrenci ve öğretmenlerin isteklerini de dikkate alarak açılacak öğrenci kulüplerini belirler. Yönetmeliğin ekinde 32 adet kulüp ismi önerilmiş ve “Okullarda bu çizelgede yer alan öğrenci kulüpleri dışında da kulübler oluşturulabilir. Konuları birbirine yakın olanlar birleştirilerek yeni öğrenci kulüpleri kurulabilir.” Diyerek bu konuda okula serbestlik tanımıştır.

Okul yönetimi bütün bu şartları ve istekleri değerlendirerek okulda açılacak öğrenci kulüplerine karar vermesi gerekmektedir.

Ki-Kare Testi	Değer	df	Asymp. Sig.(Anlamlılık) (2-sınır)
Pearson Ki-Kare	1,493 ^a	2	,474
İhtimal Oranı	1,512	2	,470
Doğrudan doğruya birleşme	,419	1	,518
N of Geçerli Durum	212		

Tablo 20: Okuldaki sosyal kulüplerin belirlenmesi değişkeninin cinsiyet yönünden karşılaştırıldığı Ki-Kare Bağımsızlık Testi değerleri.

$X^2=0,474 \rightarrow p>0,05$ olduğundan (bk. Tablo 20) erkek ve kadın öğretmenler arasında Okuldaki sosyal kulüplerin belirlenmesi konusundaki algılarında cinsiyete göre anlamlı bir farklılık yoktur.

Bu konuda da öğrencilere daha fazla söz hakkı verilerek onların istek ve yetenekleri doğrultusunda açılacak öğrenci kulüplerine karar vermek gerektiği ortaya çıkmaktadır.

4.9. Sosyal Etkinliklerin Önemi Konusundaki Öğretmen Düşünceleri

-Dersler kadar önemlidir.

Ankete katılan öğretmenlerden %29’u (N: 62) Sosyal etkinliklerin dersler kadar önemli olduğunu, %71’i (N: 152) ise dersler kadar önemli olmadığını düşünmektedir(bk. Tablo 21).

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçerli Hayır	152	71,0	71,0	71,0
Evet	62	29,0	29,0	100,0
Toplam	214	100,0	100,0	

Tablo 21: Sosyal etkinlikler dersler kadar önemlidir değişkenine ait yüzde ve frekans değerleri.

Öğretmenler, açık uçlu sorulara verilen cevaplardan aldığımız verilere göre; sosyal etkinliklerin özellikle notla değerlendirilmediği için öğrenciler tarafından pek de önemsenmediğini, bu yüzden de hem öğretmenlerin hem de öğrencilerin bu etkinlikleri dersler kadar önemsemediğini düşünmektedirler.

-Öğrencinin yaratıcılığını artırır.

Katılımcı öğretmenlerin ankete verdiği cevaplar incelendiğinde öğretmenlerin; %59,8'i (N: 128) Sosyal etkinliklerin öğrencilerin yaratıcılığını artırdığını, %40,2'si (N: 86) ise okullarında yapılan şundaki uygulamaya göre yaratıcılığı artırmadığını düşünmektedir(bk. Tablo 22).

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçerli Hayır	86	40,2	40,2	40,2
Evet	128	59,8	59,8	100,0
Toplam	214	100,0	100,0	

Tablo 22: Sosyal etkinlikler öğrencinin yaratıcılığını artırır değişkenine ait istatistikler.

Bağımsız Örneklem T-Testi		N	Ortalama	Std. Sapma	Std. Hata Ort.
Sosyal etkinlik öğrencinin yaratıcılığını artırır	Meslek Lisesi	110	,5364	,50096	,04776
	Anadolu Lisesi	104	,6635	,47481	,04656

Levene's Test for Equality of Variances		Bağımsız Örneklem Testi:							
		Ortalama Eşitliği için t-Testi							
Öğrencinin yaratıcılığını artırır.	F	Sig.(Anlamlılık)	t	df	Sig.(Anlamlılık) (2-tailed)	Ortalama Fark	Std. Hata Farkı	95% Güven Aralığı Farkı	
								Alt	Üst
Eşit kabul edilen varyans assumed	11,133	,001	-1,903	212	,058	-,12710	,06680	-,25878	,00459
Eşit kabul edilen varyans not assumed			-1,905	211,998	,058	-,12710	,06670	-,25858	,00439

Tablo 23: Sosyal etkinlikler öğrencinin yaratıcılığını artırır değişkeninin okul türü açısından karşılaştırıldığı “Bağımsız Örneklem t – Testi” değerleri.

$P=0,000 < 0,05$ olduğundan Anadolu Lisesinde “etkinliklerin öğrencinin yaratıcılığını artırması” algısında Meslek Lisesine göre anlamlı bir farklılık vardır(bk. Tablo 23).

-Öğrencinin kendisini ifade etmesine fırsat tanır.

Sosyal etkinliklerin önemi konusunda ankete katılan öğretmenlerden %65,4'ü (N: 140) Sosyal etkinliklerin Öğrencinin kendisini ifade etmesine fırsat tanıdığını, %34,6'sı (N: 74) ise Öğrencinin kendisini ifade etmesine fırsat tanımadığını düşünmemektedir(bk. Tablo 24).

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçerli Hayır	74	34,6	34,6	34,6
Evet	140	65,4	65,4	100,0
Toplam	214	100,0	100,0	

Tablo 24: Etkinlikler öğrencinin kendisini ifade etmesine fırsat tanır değişkeni istatistikleri.

Bu konuda olumsuz fikir beyan eden öğretmenlerin bu düşüncelerini, sosyal etkinliklerin uygulanamaması ile birlikte düşünmek gerekir.

-Kişiliğin oluşumu açısından mutlu ve sağlıklı bireyler yaratır.

Öğretmenlerden %50,5'i (N: 108) Sosyal etkinliklerin Kişiliğin oluşumu açısından mutlu ve sağlıklı bireyler yarattığını düşünmektedir. %49,5'i (N: 106) Kişiliğin oluşumu açısından mutlu ve sağlıklı bireyler yarattığını düşünmemektedir(bk. Tablo 25).

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçerli Hayır	108	50,5	50,5	50,5
Evet	106	49,5	49,5	100,0
Toplam	214	100,0	100,0	

Tablo 25: Sosyal etkinlikler kişiliğin oluşumu açısından mutlu ve sağlıklı bireyler yaratır değişkenine ait yüzde ve frekans değerleri.

-Öğrencinin yeni bir arkadaş çevresi edinmesini sağlar.

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçerli Hayır	95	44,4	44,4	44,4
Evet	119	55,6	55,6	100,0
Toplam	214	100,0	100,0	

Tablo 26: Sosyal etkinlikler öğrencinin yeni bir arkadaş çevresi edinmesini sağlar değişkenine ait yüzde ve frekans değerleri.

Katılımcı öğretmenlerden %55,6'sı (N: 119) Sosyal etkinliklerin Öğrencinin yeni bir arkadaş çevresi edinmesini sağladığını, %44,4'ü (N: 95) ise öğrencinin yeni bir arkadaş çevresi edinmesini sağlamadığını düşünmektedir(bk. Tablo 26). Bunda öğrencilerin istedikleri kulübü seçememesi ve etkinliklerin kısıtlı olmasının da payı vardır.

-Pek fazla etkisi olduğunu düşünmüyorum.

Sosyal etkinliklerin konusunda katılımcıların; %11,7'si (N: 25) Sosyal etkinliklerin Öğrenci açısından "Pek fazla etkisi olduğunu düşünmüyorum" demiştir(bk. Tablo 27).

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçerli Hayır	189	88,3	88,3	88,3
Evet	25	11,7	11,7	100,0
Toplam	214	100,0	100,0	

Tablo 27: Sosyal etkinliklerin Pek fazla etkisi olduğunu düşünmüyorum değişkenine ait yüzde ve frekans değerleri.

Tabii ki burada öğretmenlerin doğrudan sosyal etkinlikleri gereksiz bulduğunu söyleyemeyiz. Çünkü sosyal etkinlikler konusundaki bu olumsuzluğun gerçek kaynağı okullardaki yanlış uygulamalar ve sosyal etkinliklerin formaliteye dönüşmüş şekilleridir.

-Öğrencinin sosyalleşmesi açısından önemlidir.

Sosyal etkinliklerin önemi konusunda ankete katılan öğretmenlerden % 68,7'si (N: 147) Sosyal etkinliklerin Öğrencinin sosyalleşmesi açısından önemli olduğunu düşünmektedir(bk. Tablo 28).

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçerli Hayır	67	31,3	31,3	31,3
Evet	147	68,7	68,7	100,0
Toplam	214	100,0	100,0	

Tablo 28: Sosyal etkinlikler öğrencinin sosyalleşmesi açısından önemlidir değişkenine ait yüzde ve frekans değerleri.

-Demokrasi ve insan hakları anlayışının gelişmesi açısından önemlidir.

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçerli Hayır	146	68,2	68,2	68,2
Evet	68	31,8	31,8	100,0
Toplam	214	100,0	100,0	

Tablo 29: Sosyal etkinlikler demokrasi ve insan hakları anlayışının gelişmesi açısından önemlidir değişkenine ait yüzde ve frekans değerleri.

Katılımcı öğretmenlerden sosyal etkinliklerin Demokrasi ve insan hakları anlayışının gelişmesi açısından önemli olduğunu düşünenlerin oranı %31,8 (N: 68); önemli olmadığını düşünenlerin oranı ise %68,2'dir (N: 146). (bk. Tablo 29) Bu konuda olumsuz fikir beyan eden öğretmenlerin bu düşüncelerini, sosyal etkinliklerin uygulanamaması ile birlikte düşünmek gerekir.

-Sadece zaman kaybına neden oluyor.

Öğretmenlerden %6,1'i (N: 13) Sosyal etkinliklerin şuanadaki uygulanan şekliyle “sadece zaman kaybına neden olduğunu” düşünmektedir(bk. Tablo 30).

Katılımcıların buradaki olumsuz fikirlerini uygulamalardan kaynaklanan aksaklıklardan ve etkinliklerin yeterince önemsenmemesinden kaynaklandığını söyleyebiliriz. Katılımcıların hali hazırda sosyal etkinliklerin şuanadaki uygulanış şekliyle sadece zaman kaybına neden olduğunu düşündüklerini söyleyebiliriz.

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçerli Hayır	201	93,9	93,9	93,9
Evet	13	6,1	6,1	100,0
Toplam	214	100,0	100,0	

Tablo 30: Sosyal etkinlikler sadece zaman kaybına neden oluyor değişkenine ait yüzde ve frekans değerleri.

4.10. Okullardaki Sosyal Etkinliklerin, Öğrenciye Yararı İle İlgili Düşünceler

Sosyal etkinliklerde amaç elbette öğrenci faydasına olan faaliyetlerde bulunmaktadır. Uygulama eksiklerinden kaynaklanan sorunlar nedeniyle öğretmenlerin sadece %27,1'i (N: 58) şuanadaki uygulanan etkinliklerin öğrenci faydasına olduğunu düşünmektedir. %54,2'i (N: 116) kısmen faydalı, %18,2'si (N: 39) ise faydalı olmadığını düşünmektedir(bk. Tablo 31).

Bu sonuçları okullarda etkinliklerin yeterince uygulanmadığı gerçeğiyle birlikte düşünmek gerekir.

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçerli Evet	58	27,1	27,2	27,2
Kısmen	116	54,2	54,5	81,7
Hayır	39	18,2	18,3	100,0
Toplam	213	99,5	100,0	
Kayıp Sistem	1	,5		
Toplam	214	100,0		

Tablo 31: Okullardaki Sosyal Etkinliklerin, Öğrenciye Yararı değişkeni istatistikleri.

Ki-Kare Testi	Değer	df	Asymp. Sig.(Anlamlılık) (2-sınır)
Pearson Ki-Kare	3,234 ^a	2	,198
İhtimal Oranı	3,330	2	,189
Doğrudan doğruya birleşme	1,482	1	,223
N of Geçerli Durum	213		

Tablo 32: Etkinliklerin, öğrenciye yararı değişkeni Ki-Kare Bağımsızlık Testi değerleri.

$X^2=0,198 \rightarrow p>0,05$ olduğundan (bk. Tablo 32) erkek ve kadın öğretmenler arasında Okuldaki sosyal etkinliklerin, içerik bakımından öğrenciye yararı algılarında cinsiyete göre anlamlı bir farklılık yoktur.

4.11. Sosyal Etkinliklerin, Öğrenciye Neden Yararlı Olmadığı İle İlgili Öğretmen Görüşleri

Okulunuzdaki sosyal etkinliklerin, içerik bakımından öğrenciye yararlı olduğunu düşünüyor musunuz? Sorusuna olumsuz olarak “hayır” cevabını veren katılımcıların “neden?” açık uçlu sorusuna verdikleri cevaplar incelendiğinde şu noktalar öne çıkmaktadır:

Öğrenci ve öğretmen açısından sosyal etkinliklerin dersler kadar ciddiyeti ve önemi yoktur. Çünkü ne notla değerlendirme ne de bu etkinliklere katılanlara somut bir faydası veya getirisi vardır. Özellikle Anadolu türündeki okullarda üniversite sınavı yarışı yoğun olduğu için, öğrenci bu tür zamanlarda test çözmeyi tercih etmektedir. 197 numaralı katılımcı: “Çünkü öğrenciler bunu pek önemsemiyor, zaman kaybı olarak düşünüyorlar”, 189 numaralı katılımcı: “Kulüplere ders yoğunluğu sebebiyle pek vakit ayıramıyor. Öğrenci derse çalışmaktan vakit bulamıyor.”, 182 numaralı katılımcı: “Öğrenciler ve öğretmenler sınava dayalı bir eğitim sisteminde olduklarından her zaman için bu aktiviteler, etkinlikler ikinci plana atılmakta dolayısıyla da verim alınmamakta.”, 10 numaralı katılımcı: “Not verilen bir ders olmadığı için öğrenciler umursamıyor.”, 159 numaralı katılımcı: “Ön plana çıkan üniversite sınavı olduğu sadece başarının ön plana alınmasından.”, 52 numaralı katılımcı: “Öğrencilerin öncelikleri arasında sosyal etkinlikler gelmediği için yararlı olduğunu düşünmüyorum. Öğrenci derslere ve sınavlara önem veriyor.” demiştir.

Etkinliği düşüren bir başka neden ise yeterli zamanın ve uygun bir mekanın olmamasıdır. Bu konuda 193 numaralı katılımcı: “İkili öğretim uygulandığından etkinlik yapmaya yer ve zaman bulunamamaktadır.”, 191 numaralı katılımcı: “Zaman yok okulda ikili eğitim yapılmaktadır.”, 141 numaralı katılımcı: “Uygulanabilirliği yok bunun yanında mekân sıkıntısı var(derslik).”, 44 numaralı katılımcı: “Çünkü sosyal etkinlik yapacak bir zaman dilimi yok.”, 139 numaralı katılımcı: “Yeterli vaktin olmaması, imkânların olmaması.” 43 numaralı katılımcı: “Okulda sosyal etkinlikleri uygulayacak fiziksel mekân olmadığı için etkinlikler yapılamıyor.” 82 numaralı katılımcı: “Sosyal etkinlikler için ayrılmış bir saat az aynı zamanda bu etkinlikler için yer yok.” Demiştir.

Bir başka neden ise etkinliklerin olması gerektiği gibi yapılmaması veya hiç yapılmamasıdır. Formaliteden yapılan etkinlik ise beklenen faydayı göstermemektedir. 145 numaralı katılımcı: “Uygulama olmadığı için.”, 118 numaralı katılımcı: “İçerik sadece kâğıt üzerinde yapılıyor. Layıkıyla sosyal etkinlik yapılmıyor.”, 116 numaralı katılımcı: “Çoğu etkinlik kâğıt üzerinde yapılıyor.”, 109 numaralı katılımcı: “Çünkü sosyal etkinlikler –sosyal

kulüpler- fazla yapılmıyor.”, 104 numaralı katılımcı: “Sadece kâğıt üzerinde kalıyor.”, 100 numaralı katılımcı: “Herhangi bir konu veya olay içerik bakımından etkinlik yapılmıyor.”, 94 numaralı katılımcı: “Kâğıt üzerinde yapıldığı için.”, 92 numaralı katılımcı: “Öğrencilere faydalı olabilecek düzeyde hiç etkinlik yapılmıyor sadece evrak işleri hallediliyor.”, 86 numaralı katılımcı: “Sosyal etkinlikler sadece yapılması zorunlu olduğu için yapılıyor.”, 40 numaralı katılımcı: “Düzenli olarak sosyal etkinlikler yürütülemiyor.”, 42 numaralı katılımcı: “Çünkü kulüp çalışmaları olması gerektiği gibi yapılmıyor. Demistir.

4.12. Sosyal Etkinliklerde Velilerle İşbirliği Yapılması İle İlgili Düşünceler

Katılımcılardan %37,4’ü (N: 80) velilerle işbirliğinin yapılması gerektiğini, %53,7’si (N: 115) veli işbirliğinin zaman zaman yapılması gerektiğini, %8,9’u (N: 19) ise veli ile işbirliğine gerek olmadığını düşünmektedir(bk. Tablo 33).

Açık uçlu sorulara verilen cevaplara bakıldığında öğretmenlerin büyük bir çoğunluğunun veli desteğini görememekten şikâyetçi olduğunu söyleyebiliriz.

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçerli Evet	80	37,4	37,4	37,4
Zaman zaman	115	53,7	53,7	91,1
Hayır	19	8,9	8,9	100,0
Toplam	214	100,0	100,0	

Tablo 33: Sosyal etkinliklerde veli işbirliği değişkenine ait yüzde ve frekans değerleri.

Ki-Kare Testi	Değer	df	Asymp. Sig.(Anlamlılık) (2-sınır)
Pearson Ki-Kare	3,067 ^a	2	,216
İhtimal Oranı	2,964	2	,227
Doğrudan doğruya birleşme	2,365	1	,124
N of Geçerli Durum	214		

Tablo 34: Sosyal etkinliklerde veli işbirliği değişkeninin cinsiyet yönünden karşılaştırıldığı Ki-Kare Bağımsızlık Testi değerleri.

$X^2=0,216 \rightarrow p>0,05$ olduğundan (bk. Tablo 34) erkek ve kadın öğretmenler arasında Sosyal etkinliklerde veli işbirliği algılarında cinsiyete göre anlamlı bir farklılık yoktur.

4.13. Velilerle Nasıl İşbirliği Yapılması Gerektiği İle İlgili Görüşler

Sosyal etkinliklerde velilerle işbirliği yapılması gerektiğini düşünen katılımcılara açık uçlu olarak bu işbirliği nasıl olmalıdır? Diye sorduk. Alınan cevaplardan şu sonuçlar çıktı:

Etkinliklerde veli ile yaşanan sıkıntılardan biri öğrenci için izin alınması, diğeri ise maddi konularda duyulan destek ihtiyacı. Veliler eğitimin okul dışındaki parçasıdır. Velilerle

doğru iletişim kurarak onları öğrenciler, okul ve etkinlikler hakkında bilgilendirip desteklerini almalıyız.

214 numaralı katılımcı: “*Velilerle iletişim sağlanmalı. 201: Okul faaliyetlerinin okul-öğrenci-aile ile birlikte yürütülmesi için. 189: veliler yoğun olarak okula gelmeli idare ve öğretmenle görüş alışverişinde bulunmalıdır. 182.Öğrencilerin ilgi alanları etkinliklere katılım saatlerinin belirlenmesi ve etkinliklerle derslerin koordine biçimde sürdürülmesi için velilerle işbirliği yapılmalıdır. 200: a-Maddi konularda b-Himaye edici, yol gösterici c-Aktif paylaşımcı olarak. 193: Velinin izin vereceği etkinlikler ve ayırabileceği zaman hususunda bilgi ve desteği alınmalıdır. 166. Gerekli izinlerin alımı, maddi destek ve veli işbirliği alanlarında. 151. Gezilerde veli izni alınmalı bazen maddi konularda işbirliğine gidilmeli. 128. Ders dışı faaliyetler için izin gerekir.”*

Velilerle koordinasyon sağlanmalıdır.

213 numaralı katılımcı: “*Velilerle iletişim kurularak. 202: Telefonla. 173.Ortak etkinlikler, programlar geziler yapılabilir. 149. birebir görüşülerek. 148. En azından haberdar edilmeleri gerekmektedir. 118. Veliler de etkinliklerde rol almalı ve çocuklarını bu konuda teşvik etmeli. 83. bilgi alışverişi. 112. Bazı etkinliklere veli de dâhil edilmelidir. Velilere iftar, velilere sunu...69. yüz yüze gerçeleştirilmeli sosyal etkinliklerin çocuk üzerindeki bırakacağı etkilerinden bahsedilmeli 26.Aileler okula çağrılarak toplantılara katılmalı. 16. koordinasyon etkileşim ve iletişim için 7. Toplantılar yapılarak. 108.Davet edilip etkinlikler hakkında bilgi verilir. Aktif katılım sağlanır.”*

Öğrencinin tanınması yeteneklerinin tespiti açısından veliden yararlanılmalıdır:

212 numaralı katılımcı: “*Bu işbirliği maddi-manevi ağıdan öğrencinin yeteneğinin belirlenmesi ağısından önemli. 201: Öđrencileri daha iyi tanımak için ve çevre şartlarını öğrenip ona göre düzenleme yapılması için. 159.Çocuđun yeteneği doğrultusunda yetiştirilmesi ve zaman ayrılması ayrıca desteklenmesi. 70. öğrenciyi veli de çok iyi tanır bu nedenle gerek okul içi gerek okul dışında bu etkinlikler desteklenebilir. 67.velilerin öğrencilerin yetenekleri doğrultusunda yönlendirme yapabilmesi gerekir. 38.Velinin sosyal etkinliklerde öğrencinin gelişmesini izlemesi yararlı olur. 6.Öđrencinin ilgi alanının ve yeteneklerinin bilinmesi ve bu doğrultuda kulüp sečilmesi için.”*

4.14. Sosyal Kulüp ve Toplum Hizmeti Etkinliklerinde Veli Desteği İle İlgili Düşünceler

Verilen cevaplardan alınan dönütlere göre öğretmenlerin en fazla şikayetçi olduğu konuların başında veli desteği alamamak gelmektedir. Katılımcıların sadece %0,5'i (N: 1) her zaman veli desteği aldığını, %4,7'si (N: 10) çoğu zaman veli desteği alabildiğini, %52,3'ü (N:

112) bazen veli desteği aldığını, %42,1 (N: 90) gibi büyük bir bölümü ise veli desteğini hiç alamadığını söylemiştir(bk. Tablo 35).

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçerli Her zaman	1	,5	,5	,5
Çoğu zaman	10	4,7	4,7	5,2
Bazen	112	52,3	52,6	57,7
Hiçbir zaman	90	42,1	42,3	100,0
Toplam	213	99,5	100,0	
Kayıp Sistem	1	,5		
Toplam	214	100,0		

Tablo 35: Sosyal kulüp ve toplum hizmeti etkinliklerinde veli desteği değişkenine ait yüzde ve frekans değerleri.

Ki-Kare Testi	Değer	df	Asymp. Sig.(Anlamlılık) (2-sınır)
Pearson Ki-Kare	2,398 ^a	3	,494
İhtimal Oranı	2,658	3	,447
Doğrudan doğruya birleşme	,002	1	,968
N of Geçerli Durum	213		

Tablo 36: Etkinliklerde veli desteği değişkeni Ki-Kare Bağımsızlık Testi değerleri.

$X^2=0,494 \rightarrow p>0,05$ olduğundan (bk. Tablo 36) erkek ve kadın öğretmenler arasında Sosyal kulüp ve toplum hizmeti etkinliklerinde veli desteği konusundaki algılarında cinsiyete göre anlamlı bir farklılık yoktur.

4.15. Etkinliklere Katılım ve Destek Konusunda Veli İstekliliği İle İlgili Düşünceler

Sosyal etkinliklere katılım ve destek konusunda velileriniz istekli midir? Sorusuna katılımcılardan %0,92'si (N: 2) her zaman, %8,4'ü (N: 18) çoğu zaman, %61,7'si (N: 132) bazen, %29'u ise (N: 62) hiçbir zaman cevabını vermiştir(bk. Tablo 37).

Velilerin etkinlikleri katılımı ve desteği öğretmenlerin motivasyonunu da artıracaktır.

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçerli Her zaman	2	,9	,9	,9
Çoğu zaman	18	8,4	8,4	9,3
Bazen	132	61,7	61,7	71,0
Hiçbir zaman	62	29,0	29,0	100,0
Toplam	214	100,0	100,0	

Tablo 37: Sosyal etkinliklerde veliler istekli midir değişkenine ait yüzde ve frekans değerleri.

Ki-Kare Testi	Değer	df	Asymp. Sig.(Anlamlılık) (2-sınır)
Pearson Ki-Kare	6,572 ^a	3	,087
İhtimal Oranı	7,442	3	,059
Doğrudan doğruya birleşme	,034	1	,854
N of Geçerli Durum	214		

Tablo 38: Veliler istekli midir değişkeninin cinsiyet yönünden karşılaştırıldığı Ki-Kare Bağımsızlık Testi değerleri.

$X^2=0,087 \rightarrow p>0,05$ olduğundan (bk. Tablo 38) erkek ve kadın öğretmenler arasında velilerin istekliliği konusundaki algılarında cinsiyete göre anlamlı bir farklılık yoktur.

4.16. Etkinliklere Velilerin Bilinçliliği İle İlgili Düşünceler

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçerli Evet	5	2,3	2,3	2,3
Kısmen	97	45,3	45,3	47,7
Hayır	112	52,3	52,3	100,0
Toplam	214	100,0	100,0	

Tablo 39: Sosyal etkinliklerde veliler bilinçli midir değişkenine ait yüzde ve frekans değerleri.

Katılımcılardan %2,3'ü (N: 5) velilerin bilinçli olduğunu, %45,3'ü (N: 97) kısmen bilinçli olduğunu, %52,3'ü (N: 112) ise velilerin sosyal etkinlikler konusunda bilinçli olmadığını düşünmektedir(bk. Tablo 39).

Bu sonuçtan hareketle etkinliklerin amaç, fayda ve önemi konusunda velilerin bilgi ve bilinçlendirilmesi gerektiği sonucu ve öğretmen-veli arasında bu konuda bir iletişim eksikliği ortaya çıkmaktadır.

Ki-Kare Testi	Değer	df	Asymp. Sig.(Anlamlılık) (2-sınır)
Pearson Ki-Kare	1,631 ^a	2	,443
İhtimal Oranı	1,639	2	,441
Doğrudan doğruya birleşme	1,095	1	,295
N of Geçerli Durum	214		

Tablo 40: Sosyal etkinliklerde veliler bilinçli midir değişkeninin cinsiyet yönünden karşılaştırıldığı Ki-Kare Bağımsızlık Testi değerleri.

$X^2=0,443 \rightarrow p>0,05$ olduğundan (bk. Tablo 40) erkek ve kadın öğretmenler arasında Sosyal etkinliklerde veliler bilinçliliği konusundaki algılarında cinsiyete göre anlamlı bir farklılık yoktur.

Velilerin etkinlik konusundaki bilinç eksikliği okul ve öğretmenler tarafından yapılacak bilgilendirme ve yönlendirme çalışmalarıyla giderilebilir.

4.17. Etkinliklerin Öğrenci İhtiyaçlarını Karşılama Düzeyi İle İlgili Düşünceler

		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçerli	Tamamen	1	,5	,5	,5
	Çoğunlukla	43	20,1	20,2	20,7
	Kısmen	146	68,2	68,5	89,2
	Hiç	23	10,7	10,8	100,0
	Toplam	213	99,5	100,0	
Kayıp	Sistem	1	,5		
Toplam		214	100,0		

Tablo 41: Öğrencilerin gereksinimlerinin karşılanması değişkenine ait istatistikler.

Ki-Kare Bağımsızlık Testi Crosstab		Etkinlikler öğrenci ihtiyacını karşılıyor mu?				Toplam
		Tamamen	Çoğunlukla	Kısmen	Hiç	
cinsiyet kadın	Sayı	1	8	55	11	75
	Beklenen Sayı	,4	15,1	51,4	8,1	75,0
	% cinsiyet içinde	1,3%	10,7%	73,3%	14,7%	100,0%
	% within Etkinlikler öğrenci ihtiyacını karşılıyor mu?	100,0%	18,6%	37,7%	47,8%	35,2%
erkek	Sayı	0	35	91	12	138
	Beklenen Sayı	,6	27,9	94,6	14,9	138,0
	% cinsiyet içinde	,0%	25,4%	65,9%	8,7%	100,0%
	% within Etkinlikler öğrenci ihtiyacını karşılıyor mu?	,0%	81,4%	62,3%	52,2%	64,8%
Toplam	Sayı	1	43	146	23	213
	Beklenen Sayı	1,0	43,0	146,0	23,0	213,0
	% cinsiyet içinde	,5%	20,2%	68,5%	10,8%	100,0%
	% within Etkinlikler öğrenci ihtiyacını karşılıyor mu?	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Ki-Kare Testi		Değer	df	Asymp. Sig.(Anlamlılık) (2-sınır)		
Pearson Ki-Kare		9,030 ^a	3	,029		
İhtimal Oranı		9,776	3	,021		
Doğrudan doğruya birleşme		4,928	1	,026		
N of Geçerli Durum		213				

Tablo 42: Sosyal etkinlikler öğrencilerin ilgi, istek ve gereksinimlerini ne derecede karşılamaktadır değişkeninin cinsiyete göre “Ki-Kare Bağımsızlık Testi” değerleri.

$X^2=0,029 \rightarrow p<0,05$ Olduğundan(bk. Tablo 42) kadın ve erkek öğretmenler arasında okuldaki sosyal etkinliklerin öğrenci ihtiyaçlarına cevap vermesi konusundaki algılarında cinsiyete göre anlamlı bir farklılık vardır.

Okullarında uygulanan sosyal etkinliklerin öğrenci ihtiyaçlarına cevap vermesi konusunda katılımcılar; %0,5 (N: 1) tamamen, % 20,1 (N: 43), çoğunlukla, % 68,2 (N: 146) kısmen, %10,7 (N: 23) ise sosyal etkinliklerin çeşit ve nitelik bakımından öğrenci ihtiyaçlarını hiç karşılamadığı görüşündedir(bk. Tablo 41).

Öğrencilerin hem fizyolojik hem psikolojik birçok ihtiyaçları vardır. Aynı zamanda bu ihtiyaçlar kişilere göre birçok farklılık gösterir. Bu ihtiyaçların karşılanması ise etkinliklerin etkililiğine çeşitliliğine bağlıdır. Bu anlamda okullardaki faaliyetler istenilen nitelikte olmadığı için öğretmenler öğrencilerin ilgi, istek ve ihtiyaçların karşılanmadığı düşüncesini taşımaktadırlar.

4.18. Etkinliklerde Okul Yönetiminin Yaptığı Rehberlik İle İlgili Düşünceler

Okul yönetimini kendilerine rehberlik yapması konusunda katılımcılar: %4,2 (N: 9) oranında her zaman, %30,4 (N: 65) oranında çoğu zaman, %53,3 (N: 114) oranında zaman zaman, %11,2 (N: 24) oranında ise hiçbir zaman yardımcı olup rehberlik yapmıyor seçeneğini işaretlemişlerdir(bk. Tablo 43).

Bu konuda öğretmen görüşleri dikkate alındığında okul idaresinin sosyal etkinliklerin uygulanmasında öğretmenlere daha fazla rehberlik yaparak yardımcı olması gerektiği ortaya çıkmaktadır. Okul yönetimi öğretmenleri yetiştirmek için çeşitli çalışmalar ve aktiviteler yapmalıdır.

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçerli				
Her zaman	9	4,2	4,2	4,2
Çoğu zaman	65	30,4	30,7	34,9
Zaman zaman	114	53,3	53,8	88,7
Hiçbir zaman	24	11,2	11,3	100,0
Toplam	212	99,1	100,0	
Kayıp				
Sistem	2	,9		
Toplam	214	100,0		

Tablo 43: Sosyal etkinliklerin uygulanmasında okul yönetimi sizlere yeterince rehberlik edip yardımcı oluyor mu değişkenine ait yüzde ve frekans değerleri.

$X^2=0,780 \rightarrow p>0,05$ olduğundan (bk. Tablo 44) erkek ve kadın öğretmenler arasında Sosyal etkinliklerin uygulanmasında okul yönetiminin rehberlik ve yardımı konusundaki algılarında cinsiyete göre anlamlı bir farklılık yoktur.

Ki-Kare Testi	Değer	df	Asymp. Sig.(Anlamlılık) (2-sınır)
Pearson Ki-Kare	1,090 ^a	3	,780
İhtimal Oranı	1,138	3	,768
Doğrudan doğruya birleşme	,852	1	,356
N of Geçerli Durum	212		

Tablo 44: Sosyal etkinliklerin uygulanmasında okul yönetimi sizlere yeterince rehberlik edip yardımcı oluyor mu değişkeninin cinsiyet yönünden karşılaştırıldığı Ki-Kare Bağımsızlık Testi değerleri.

4.19.Etkinliklerin Uygulanmasına Okul Yönetiminin Tutumu İle İlgili Düşünceler

Ki-Kare Bağımsızlık Testi Crosstab	Okul yönetiminin tutumu				Toplam
	Etkinliklerin faydalı olmasına önem verir	Hem prosedür hem faydaya önem verir	Sadece dosya ve evrakların tam olması önemlidir	Pek önem vermez	
cinsiyet kadın Sayı	10	26	37	3	76
Beklenen Sayı	14,3	29,0	27,6	5,0	76,0
% cinsiyet içinde	13,2%	34,2%	48,7%	3,9%	100,0%
% within okul yönetimi	25,0%	32,1%	48,1%	21,4%	35,8%
erkek Sayı	30	55	40	11	136
Beklenen Sayı	25,7	52,0	49,4	9,0	136,0
% cinsiyet içinde	22,1%	40,4%	29,4%	8,1%	100,0%
% within okul yönetimi	75,0%	67,9%	51,9%	78,6%	64,2%
Toplam Sayı	40	81	77	14	212
Beklenen Sayı	40,0	81,0	77,0	14,0	212,0
% cinsiyet içinde	18,9%	38,2%	36,3%	6,6%	100,0%
% within okul yönetimi	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Ki-Kare Testi	Değer	df	Asymp. Sig.(Anlamlılık) (2-sınır)
Pearson Ki-Kare	8,794 ^a	3	,032
İhtimal Oranı	8,843	3	,031
Doğrudan doğruya birleşme	2,659	1	,103
N of Geçerli Durum	212		

Tablo 45: Okul yönetiminin tutumu değişkeninin cinsiyete göre "Ki-Kare Testi" değerleri.

$X^2=0,032 \rightarrow p<0,05$ Olduğundan(bk. Tablo 45) öğretmenler arasında okul idaresinin etkinliklerde okul yönetiminin tutumu algısında cinsiyete göre anlamlı bir farklılık vardır.

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçerli Etkinliklerin faydalı olmasına önem verir	40	18,7	18,9	18,9
Hem prosedür hem faydaya önem verir	81	37,9	38,2	57,1
Sadece dosya ve evrakların tam olması önemlidir	77	36,0	36,3	93,4
Pek önem vermez	14	6,5	6,6	100,0
Toplam	212	99,1	100,0	
Kayıp Sistem	2	,9		
Toplam	214	100,0		

Tablo 46: Sosyal etkinliklerde okul yönetiminin tutumu değişkeni istatistikleri.

Katılımcılardan %18,7'si (N: 40) okul idaresinin tutumu konusunda; "Etkinliklerin faydalı olmasına önem verir", %37,9'u (N: 81), "Hem prosedür hem faydaya önem verir", %36'sı (N: 77), "Sadece dosya ve evrakların tam olması önemlidir", %6,5'i (N: 14) ise etkinliklere "Pek önem vermez" demiştir(bk. Tablo 46). Katılımcılara göre sosyal etkinliklere okul idaresinin de her zaman yeterli önemi vermediği, öğretmenlerin bu etkinliklerin uygulanması konusunda istedikleri gibi bir destek alamadıkları sonucu ortaya çıkmaktadır.

4.20. Okuldaki Fiziki Olanakların Yeterliliği İle İlgili Düşünceler

Katılımcılardan %12,6'sı (N: 27) Fiziki imkânları yeterli, %44,4'ü (N: 95) kısmen yeterli, %43'ü (N: 92) ise yetersiz görmektedir(bk. Tablo 47). Okulların sosyal etkinlik alanlarının fiziki imkânlar açısından geliştirilmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçerli Evet	27	12,6	12,6	12,6
kısmen	95	44,4	44,4	57,0
hayır	92	43,0	43,0	100,0
Toplam	214	100,0	100,0	

Tablo 47: Sosyal etkinliklerde fiziki olanaklar değişkenine ait yüzde ve frekans değerleri.

Ki-Kare Testi	Değer	df	Asymp. Sig.(Anlamlılık) (2-sınır)
Pearson Ki-Kare	2,397 ^a	2	,302
İhtimal Oranı	2,392	2	,302
Doğrudan doğruya birleşme	2,094	1	,148
N of Geçerli Durum	214		

Tablo 48: Sosyal etkinliklerde fiziki olanaklar değişkeninin cinsiyet yönünden karşılaştırıldığı Ki-Kare Bağımsızlık Testi değerleri.

$X^2=0,302 \rightarrow p>0,05$ olduğundan (bk. Tablo 48) öğretmenler arasında Sosyal etkinliklerde fiziki olanaklar konusundaki algılarda cinsiyete göre anlamlı bir farklılık yoktur.

Öğretmenlerin açık uçlu sorulara verdiği cevaplara bakıldığı zaman; etkinliklerin uygulanmasına engel olarak görülen en büyük sebeplerden birisi yeterli fiziki imkânların olmaması gösterilmektedir.

4.21. Yönetmeliğindeki Etkinliklerin Öğretmenler Açısından Uygulanabilirliği

Katılımcıların %8,9'u (N: 19) sosyal etkinliklerin uygulanabilir olduğunu, %67,8'i (N: 145) kısmen uygulanabilir olduğunu, %22,9'u (N: 49) ise uygulanabilir olmadığını düşünmektedir(bk. Tablo 49).

		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçerli	evet	19	8,9	8,9	8,9
	kısmen	145	67,8	68,1	77,0
	hayır	49	22,9	23,0	100,0
	Toplam	213	99,5	100,0	
Kayıp	Sistem	1	,5		
Toplam		214	100,0		

Tablo 49: Sosyal etkinlikler yönetmeliği etkinlikleri öğretmenler açısından uygulanabilir mi değişkenine ait yüzde ve frekans değerleri.

Ki-Kare Bağımsızlık Testi:		Crosstab			Toplam
		evet	kısmen	hayır	
cinsiyet kadın	Sayı	1	56	18	75
	Beklenen Sayı	6,7	51,1	17,3	75,0
	% cinsiyet içinde	1,3%	74,7%	24,0%	100,0%
	% within Öğretmenler için etkinlikler uygulanabilir mi?	5,3%	38,6%	36,7%	35,2%
erkek	Sayı	18	89	31	138
	Beklenen Sayı	12,3	93,9	31,7	138,0
	% cinsiyet içinde1	13,0%	64,5%	22,5%	100,0%
	% within	94,7%	61,4%	63,3%	64,8%
Toplam	Sayı	19	145	49	213
	Beklenen Sayı	19,0	145,0	49,0	213,0
	% cinsiyet içinde	8,9%	68,1%	23,0%	100,0%
	% within	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Ki-Kare Testi	Değer	df	Asymp. Sig.(Anlamlılık) (2-sınır)
Pearson Ki-Kare	8,259 ^a	2	,016
İhtimal Oranı	10,656	2	,005
Doğrudan doğruya birleşme	2,834	1	,092
N of Geçerli Durum	213		

Tablo 50: Sosyal etkinlikler yönetmeliği etkinlikleri öğretmenler açısından uygulanabilir mi değişkeninin cinsiyete göre “Ki-Kare Bağımsızlık Testi” değerleri.

$X^2=0,016 \rightarrow p < 0,05$ olduğundan (bk. Tablo 50) erkek ve kadın öğretmenler arasında sosyal etkinliklerin “öğretmenler için uygulanabilirliği” algılarında cinsiyete göre anlamlı bir farklılık vardır.

4.22. Serbest Zaman Etkinliklerinde Öğretmen İstekliliği

Sosyal etkinliklerin uygulanmasında öğretmenlerin istekli olduğunu düşünenlerin oranı %12,6 (N: 27), bazen istekli olduğunu düşünenlerin oranı %65,9 (N: 141), hayır isteksizdirler diyenlerin oranı ise %21 (N: 45)'dir (bk. Tablo 51).

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçerli evet	27	12,6	12,7	12,7
bazen	141	65,9	66,2	78,9
hayır	45	21,0	21,1	100,0
Toplam	213	99,5	100,0	
Kayıp Sistem	1	,5		
Toplam	214	100,0		

Tablo 51: Serbest zaman etkinliklerinin uygulanması konusunda öğretmenler istekli midir değişkenine ait yüzde ve frekans değerleri.

Ki-Kare Testi	Değer	df	Asymp. Sig.(Anlamlılık) (2-sınır)
Pearson Ki-Kare	1,909 ^a	2	,385
İhtimal Oranı	1,869	2	,393
Doğrudan doğruya birleşme	1,289	1	,256
N of Geçerli Durum	213		

Tablo 52: Serbest zaman etkinliklerinin uygulanması konusunda öğretmenler istekli midir değişkeninin cinsiyet yönünden karşılaştırıldığı Ki-Kare Bağımsızlık Testi değerleri.

$X^2=0,385 \rightarrow p>0,05$ olduğundan (bk. Tablo 52) erkek ve kadın öğretmenler arasında Okuldaki sosyal etkinliklerde öğretmenler istekliliği konusundaki algılarında cinsiyete göre anlamlı bir farklılık yoktur.

4.23. Etkinliklerde Öğretmenlerin İsteksizliği Konusundaki Görüşler

Öğretmenlerin sosyal etkinlikler konusunda isteksiz olduğunu düşünen katılımcıların düşünceleri incelendiğinde şu başlıklar ortaya çıkmaktadır:

Öğretmenler maddi yönden sosyal etkinliklerin getirisi olmamasından veya genel olarak maddi tatminsizlikten dolayı motivasyon düşüklüğü çekmektedirler. 204 numaralı katılımcı: “Yeterli maaşımız yok. 202: Öğretmenlik bir meslektir. Mesleklerde performans gösterimi için ekonomik doygunluk gerekir. 173: Öğretmenleri bu etkinliklere teşvik edecek bir sistem yok. 125: Zaman ve maddi eksikliklerden. 104: Emeklerinin karşılığını yeterince alamıyorlar. Maddi-manevi 32: Öğretmenlerin maddi ve manevi kişisel sorunları. 17: Şartlar ve imkânların kısıtlı olması. 55: Sosyo-ekonomik sebepler.”

Öğretmenlerin üzerinde evrak işi olarak ağır bir yük vardır. Sosyal etkinlikler de öğretmenler açısından birçok noktada evrak ve yazışma demek olduğu için öğretmenlerin şevki kırılmaktadır. Çoğu zaman bu çalışmalar “angarya” olarak algılanmaktadır. 136.Çünkü her işi angarya olarak görmektedirler.118 numaralı katılımcı: “Öğretmenin üzerinde onca gereksiz iş varken sosyal etkinlik yapmaya zaman bulamıyoruz. Ne zaman üzerimizdeki gereksiz işler kalkar o zaman öğretmenler bu konuda istekli olur. 116: Çok fazla evrak işiyle meşgul olan öğretmenlerin bu konularda zaman ayıramama –çok istese bile- sorunu vardır. 43: yapılan çalışmalar sadece prosedür için yapıldığından öğretmenler gereksiz iş yükü olarak görüyorlar.50: angarya olarak görülüyor ekstra bir çalışma gerektiği için kendilerini yormak istemiyorlar. Ücretinin az olduğu düşüncesi.”

4.24. Öğrencilerin Sosyal Etkinlik ve Toplum Hizmeti Çalışmalarındaki İstekliliği

Katılımcıların %25,7’si (N: 55) öğrencilerinin sosyal etkinlikler ve toplum hizmeti konusunda istekli olduklarını, %65,4’ü (N: 140) bazen istekli olduklarını, %8,9’u (N: 19) ise isteksiz olduklarını düşünmektedir(bk. Tablo 53).

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçerli evet	55	25,7	25,7	25,7
bazen	140	65,4	65,4	91,1
hayır	19	8,9	8,9	100,0
Toplam	214	100,0	100,0	

Tablo 53: Öğrencilerinizin sosyal etkinlik ve toplum hizmeti çalışmalarına katılım konusunda istekli midir değişkenine ait yüzde ve frekans değerleri.

Öğrencilerin isteksizlikleri, kulüplerini kendilerinin seçmemesine bağlanabilir.

Ki-Kare Testi	Değer	df	Asymp. Sig.(Anlamlılık) (2-sınır)
Pearson Ki-Kare	2,217 ^a	2	,330
İhtimal Oranı	2,279	2	,320
Doğrudan doğruya birleşme	1,465	1	,226
N of Geçerli Durum	214		

Tablo 54: Öğrencilerin sosyal etkinlik ve toplum hizmeti çalışmaları konusunda istekliliği değişkeninin cinsiyet yönünden karşılaştırıldığı Ki-Kare Bağımsızlık Testi değerleri.

$X^2=0,330 \rightarrow p>0,05$ olduğundan (bk. Tablo 54) erkek ve kadın öğretmenler arasında sosyal etkinlik ve toplum hizmetinde Öğrenci istekliliği konusundaki algılarında cinsiyete göre anlamlı bir farklılık yoktur.

4.25.Öğrenciler Sosyal Etkinlik ve Toplum Hizmetinde Neden İsteksizdir?

Öğrencilerin sosyal etkinliklerde isteksiz olmaları konusunda katılımcıların tespiti, öğrencilerin derslere daha çok önem vermeleri ve imkânların kısıtlı olduğu yönünde. 191 numaralı katılımcı: “Zaman yok okulda ikili eğitim yapılmaktadır. Uygun ortam bulunmamaktadır. 165: Servis hizmetleri, ulaşım zaman 141: Çünkü öğrenci isteksiz ve önemsiz görüyor. 136: Hayatları sınav üzerine kurulu ve sadece not düşünüyorlar. 122: Zaman ve maddi olanakları eksikliği. 95: Yeterli fiziki ortam olmadığı için. 43: Toplanmak ve çalışmak için fiziki ortam yok. 10: Öğrencilerin ilgi alanları çok farklı. Aile istemiyor ders ağırlıklı çalışıyorlar. 1: Daha çok ders çalışmak için bunların gereksiz olduğunu düşünüyorlar.”

4.26.Etkinliklerin Öğrenci Açısından Faydası İle İlgili Düşünceler

Katılımcı 214 öğretmenden serbest zaman etkinlikleri ve sosyal etkinliklerin öğrenci açısından amaçlanan faydayı sağladığını düşünenlerin oranı % 5,1 (N: 11), çoğu zaman sağladığını düşünenlerin oranı %22,4 (N: 48), kısmen sağladığını düşünenler %65 (N: 139) yarar sağlamadığını düşünenlerin oranı ise %7,5 (N: 16)’tir(bk. Tablo 55).Katılımcılar bu madde de diğerlerinde olduğu gibi etkinlikler konusunda genelde karamsardır.

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçerli evet	11	5,1	5,1	5,1
çoğu zaman	48	22,4	22,4	27,6
kısmen	139	65,0	65,0	92,5
hayır	16	7,5	7,5	100,0
Toplam	214	100,0	100,0	

Tablo 55: Etkinlikler öğrenci için amaçlanan faydayı sağlıyor mu değişkeninin istatistikleri.

Ki-Kare Testi	Değer	df	Asymp. Sig.(Anlamlılık) (2-sınır)
Pearson Ki-Kare	2,185 ^a	3	,535
İhtimal Oranı	2,235	3	,525
Doğrudan doğruya birleşme	1,235	1	,267
N of Geçerli Durum	214		

Tablo 56: Etkinlikler öğrenci için amaçlanan faydayı sağlıyor mu değişkeninin cinsiyet yönünden karşılaştırıldığı Ki-Kare Bağımsızlık Testi değerleri.

$X^2=0,535 \rightarrow p>0,05$ olduğundan (bk. Tablo 56) erkek ve kadın öğretmenler arasında etkinliklerin öğrenciye faydası konusundaki algılarında cinsiyete göre anlamlı bir farklılık yoktur.

4.27. Etkinlikler Öğrenci Açısından Amaçlanan Faydayı Neden Sağlamamaktadır?

Serbest zamanlı etkinliklerin öğrenci için amaçlanan faydayı sağlamadığını düşünen katılımcıların bunun sebepleri konusundaki düşüncelerini değerlendirdiğimizde:

Öğrenciler, öğretmenler ve veliler bu etkinliklere yeterince önem vermemektedir. Etkinlikler yeterince uygulanmıyor. 191 numaralı katılımcı: “Öğrenci bilinçli değil. 182: Sadece dosya ve evrakların tam olması incelendiğinden çevredeki insanların ve velilerin bu etkinliklerin zaman kaybı olduğunu düşünmesi bunu yapana kadar şu kadar soru çözerdi biçiminde bakış açısında olması nedeniyle amaçlanan fayda sağlanamıyor. 118: Çoğu zaman etkinliklerde ders anlatıldığı için öğrenciye bir fayda sağlamıyor.116: Çoğunlukla kağıt üzerinde yapıldığı için.106. Amacına hizmet etmiyor. Öğrenciler çok isteksiz. 105: Gereği gibi değerlendirilmediği için. 42: bu çalışmalar tam olarak yapılmadığı için öğrenci faydalanamıyor. 24: kesinlikle hiçbir fayda sağlamıyor. Çünkü hem öğrenciler hem de öğretmenler bu konuda isteksizler. Hem öğretmen hem de öğrenciler neler yapılabileceği konusunda tam fikir sahibi değiller. 22:Uygulanmadığı için. 1: İsteksiz oldukları için.”

4.28. Öğrenciler Etkinliklerde Yaşadığı Sorunları Kiminle Paylaşır?

-Doğrudan benimle paylaşır.

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçerli Hayır	127	59,3	59,6	59,6
Evet	86	40,2	40,4	100,0
Toplam	213	99,5	100,0	
Kayıp Sistem	1	,5		
Toplam	214	100,0		

Tablo 57: Öğrenci etkinlik sorunlarını benimle paylaşır değişkenine ait yüzde ve frekans değerleri.

Öğrencilerin sosyal etkinliklerde yaşadığı sorunları kendisiyle paylaştığını düşünenlerin oranı %40,2 (N: 86), kendisiyle paylaşmadıklarını düşünenler %59,3'tür(bk. Tablo 57).

-Okul yönetimine götürür.

Öğrencilerin sosyal etkinliklerde yaşadığı sorunları doğrudan okul yönetimine götürdüğünü düşünenler %18,7 (N: 40), idareyle paylaşmadığını düşünenler ise %80,8 (N: 173)'dir(bk. Tablo 58).

		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçerli	Hayır	173	80,8	81,2	81,2
	Evet	40	18,7	18,8	100,0
	Toplam	213	99,5	100,0	
Kayıp	Sistem	1	,5		
Toplam		214	100,0		

Tablo 58: Öğrenci etkinlik sorunlarını okul yönetimine götürür değişkenine ait yüzde ve frekans değerleri.

Bağımsız Örneklem t – Testi		N	Ortalama	Std. Sapma	Std. Hata Ort.				
Öğrenci sorunlarını okul yönetimiyle paylaşır	Meslek Lisesi	110	,1273	,33480	,03192				
	Anadolu Lisesi	103	,2524	,43653	,04301				
Varyansların Eşitliği için Levene Testi		Bağımsız Örneklem Testi:							
		Ortalama Eşitliği İçin t-Testi							
Öğrenci sorunlarını okul yönetimiyle paylaşır				Sig.(Anlamlılık)	Std. Hata	95% Güven Aralığı Farkı			
	F	Sig.(Anlamlılık)	t	df	(2-tailed)	Ortalama Fark	Farkı	Alt	Üst
Eşit kabul edilen varyans	23,416	,000	-2,357	211	,019	-,12515	,05311	-,22984	-,02047
Eşit olmayan varyans			-2,337	191,066	,020	-,12515	,05356	-,23081	-,01950

Tablo 59: Öğrenci etkinlik sorunlarını okul yönetimine götürür değişkeninin okul türüne göre karşılaştırıldığı “Bağımsız Örneklem t – Testi” değerleri.

P=0,000<0,05 Olduğundan(bk. Tablo 59) Anadolu Lisesi öğretmenlerinin öğrencinin sosyal etkinlik sorunlarını okul yönetimine götürmesi konusundaki algılarında Meslek Liselerine göre anlamlı bir farklılık vardır.

-Doğrudan ailesine götürür.

Öğrencilerin sosyal etkinliklerde yaşadığı sorunları doğrudan ailesine götürdüğünü düşünenlerin oranı %9,3(N:20) Hayır diyenlerin oranı ise %90,2(N:193)'dir (bk. Tablo 60).

Katılımcılar öğrencilerin sosyal etkinlik sorunlarını okul içinde çözerek ailelerine çok fazla yansıtmadıkları görüşündedir.

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçerli Hayır	193	90,2	90,6	90,6
Evet	20	9,3	9,4	100,0
Toplam	213	99,5	100,0	
Kayıp Sistem	1	,5		
Toplam	214	100,0		

Tablo 60: Öğrenci etkinlik sorunlarını ailesine götürmesi değişkeni istatistikleri.

-Arkadaşlarıyla paylaşır.

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçerli Hayır	93	43,5	43,7	43,7
Evet	120	56,1	56,3	100,0
Toplam	213	99,5	100,0	
Kayıp Sistem	1	,5		
Toplam	214	100,0		

Tablo 61: Öğrenci etkinlik sorunlarını arkadaşlarıyla paylaşır değişkeni değerleri.

Bağımsız Örneklem t – Testi		N	Ortalama	Std. Sapma	Std. Hata Ort.					
Öğrenci sorunlarını arkadaşıyla paylaşır	Meslek Lisesi	110	,5182	,50196	,04786					
	Anadolu Lisesi	103	,6117	,48976	,04826					
Varyansların Eşitliği için Levene Testi		Bağımsız Örneklem Testi: -			Ortalama Eşitliği için t-Testi					
Öğrenci sorunlarını arkadaşıyla paylaşır	Sig.(Anlamlılık)	F	t	df	Sig.(Anlamlılık) (2-tailed)	Ortalama Fark	Std. Hata Farkı	95% Güven Aralığı Farkı		
								Alt	Üst	
Eşit kabul edilen varyans		5,263	,023	-1,374	211	,171	-,09347	,06802	-,22756	,04062
Eşit olmayan varyans				-1,375	210,638	,171	-,09347	,06797	-,22745	,04051

Tablo 62: Etkinlik sorunlarını arkadaşlarıyla paylaşma değişkeni t-testi değerleri.

Öğrencilerin sosyal etkinliklerde yaşadığı sorunları arkadaşlarıyla paylaştığını düşünenlerin oranı Evet %56,1 (N: 120), arkadaşlarıyla paylaşmadığını düşünenlerin oranı ise %43,5 (N: 93)'tir(bk. Tablo 61).

$P=0,023<0,05$ Olduğundan(bk. Tablo 62) Anadolu Lisesindeki öğretmenlerin “sosyal etkinliklerde öğrencinin etkinlik sorunlarını arkadaşlarıyla paylaşması” konusundaki algılarında Meslek Liselerine göre, anlamlı bir farklılık göstermektedir.

-Etkinliği yöneten birimdeki sorumlu kişiye iletir.

Katılımcılar öğrenci sosyal etkinliklerde yaşadığı sorunları “etkinliği yöneten birimdeki sorumlu kişiye iletir” görüşüne %52,3 (N: 112) oranında hayır, %47,2 (N: 101) oranında ise, evet demişlerdir(bk. Tablo 63).

		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçerli	Hayır	112	52,3	52,6	52,6
	Evet	101	47,2	47,4	100,0
	Toplam	213	99,5	100,0	
Kayıp	Sistem	1	,5		
Toplam		214	100,0		

Tablo 63: Öğrenci etkinlik sorunlarını Etkinliği yöneten birimdeki sorumlu kişiye iletir değişkenine ait yüzde ve frekans değerleri.

4.29. Sosyal Etkinliklerin Öğrencileri Tanımaya Etkisi İle İlgili Düşünceler

Sosyal etkinliklerin öğrenciyi tanımayı sağladığını düşünenlerin oranı %33,6 (N: 72) kısmen tanımayı sağlar diyenlerin oranı %59,3 (N: 127), öğrenciyi tanımaya yardımcı olmaz diyenler ise %6,1(N: 13)'dir (bk. Tablo 64).

Katılımcılar etkinlikler sırasında öğrenci karakteri ve yeteneklerinin ortaya çıkarak geliştirildiği düşüncesindedirler.

		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçerli	evet	72	33,6	34,0	34,0
	kısmen	127	59,3	59,9	93,9
	hayır	13	6,1	6,1	100,0
	Toplam	212	99,1	100,0	
Kayıp	Sistem	2	,9		
Toplam		214	100,0		

Tablo 64: Sosyal etkinlikler öğrencileri çeşitli yönleriyle tanımanıza yardımcı oluyor mu değişkenine ait yüzde ve frekans değerleri.

$X^2=0,169 \rightarrow p>0,05$ olduğundan (bk. Tablo 65) erkek ve kadın öğretmenler arasında Sosyal etkinliklerin öğrenciyi tanımaya yardımcı olması konusundaki algılarında cinsiyete göre anlamlı bir farklılık yoktur.

Ki-Kare Testi	Değer	df	Asymp. Sig.(Anlamlılık) (2-sınır)
Pearson Ki-Kare	3,561 ^a	2	,169
İhtimal Oranı	3,531	2	,171
Doğrudan doğruya birleşme	,741	1	,389
N of Geçerli Durum	212		

Tablo 65: Sosyal etkinlikler öğrencileri çeşitli yönleriyle tanınanıza yardımcı oluyor mu değişkeninin cinsiyet yönünden karşılaştırıldığı Ki-Kare Bağımsızlık Testi değerleri.

4.30. Okul Dışı Zamanlarda Ailelerin Yönlendirilmesi İle İlgili Düşünceler

Katılımcılardan %18,7'si (N: 40) velileri öğrencilerin boş zamanlarını değerlendirme konusunda yönlendirdiğini, %59,3'ü (N: 127) kısmen yönlendirdiğini, %21,5'i (N: 46) ise yönlendirmediğini söylemiştir(bk. Tablo 66).

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçerli evet	40	18,7	18,8	18,8
kısmen	127	59,3	59,6	78,4
hayır	46	21,5	21,6	100,0
Toplam	213	99,5	100,0	
Kayıp Sistem	1	,5		
Toplam	214	100,0		

Tablo 66: Öğrencilerinizin okul dışındaki boş zamanlarını değerlendirmeleri konusunda aileleri yönlendiriyor musunuz değişkenine ait yüzde ve frekans değerleri.

Ki-Kare Testi	Değer	df	Asymp. Sig.(Anlamlılık) (2-sınır)
Pearson Ki-Kare	4,506 ^a	2	,105
İhtimal Oranı	4,421	2	,110
Doğrudan doğruya birleşme	4,015	1	,045
N of Geçerli Durum	213		

Tablo 67 Velileri yönlendirme değişkeninin Ki-Kare Bağımsızlık Testi değerleri.

$X^2=0,105 \rightarrow p>0,05$ olduğundan (bk. Tablo 67) erkek ve kadın öğretmenler arasında Velileri yönlendirme konusundaki algılarında cinsiyete göre anlamlı bir farklılık yoktur.

4.31. Okul Dışı Zamanlarda Ailelerin Yönlendirilmesindeki Etkililik

Velileri öğrencilerin boş zamanlarını değerlendirme konusunda yönlendirdiğini söyleyen katılımcılardan; bu yönlendirmenin çok fazla etkili olduğunu düşünenlerin oranı %1,9 (N: 4), çok etkili olduğunu düşünenlerin oranı %8,4 (N: 18), biraz etkili olduğunu düşünenler %27,6 (N: 59) etkisiz olduğunu düşünenlerin oranı ise %0,5 (N: 1)'tir(bk. Tablo 68).

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçerli Çok fazla	4	1,9	4,9	4,9
Çok	18	8,4	22,0	26,8
Biraz	59	27,6	72,0	98,8
Hiç	1	,5	1,2	100,0
Toplam	82	38,3	100,0	
Kayıp Sistem	132	61,7		
Toplam	214	100,0		

Tablo 68: Yönlendirmenin ne derece etkilidir değişkenine ait yüzde ve frekans değerleri.

Bağımsız Örneklem t – Testi		N	Ortalama	Std. Sapma	Std. Hata Ort.				
Öğretmenlerin veli yönlendirmesi etkili mi?	Meslek Lisesi	47	2,5957	,64806	,09453				
	Anadolu Lisesi	35	2,8286	,45282	,07654				
Varyansların Eşitliği için Levene Testi		Bağımsız Örneklem Testi: - Ortalama Eşitliği için t-Testi							
Öğretmenlerin veli yönlendirmesi etkili mi?	Sig.(Anlamlılık)	F	t	df	Sig.(Anlamlılık) (2-tailed)	Ortalama Fark	Std. Hata Farkı	95% Güven Aralığı Farkı	
								Alt	Üst
Eşit kabul edilen varyans	,003	9,386	-1,819	80	,073	-,23283	,12799	-,48754	,02188
Eşit olmayan varyans			-1,914	79,725	,059	-,23283	,12163	-,47489	,00924

Tablo 69: Yönlendirme etkililiği değişkeninin “Bağımsız Örneklem t – Testi” değerleri.

$P=0,003<0,05$ Olduğundan(bk. Tablo 69) Anadolu Lisesindeki öğretmenlerin sosyal etkinlikler konusunda velileri yönlendirmede etkililik algılarında Meslek Liselerine göre, anlamlı bir farklılık göstermektedir. Anadolu Lisesi öğretmenleri akademik başarı vasıtasıyla kurdukları veli bağlantısını aynı zamanda etkinlik yönlendirmesi olarak kullanabilmektedir.

$X^2=0,148 \rightarrow p>0,05$ olduğundan (bk. Tablo 70) erkek ve kadın öğretmenler arasında Yönlendirmedeki etkililik konusundaki algılarında cinsiyete göre anlamlı bir farklılık yoktur.

Ki-Kare Testi	Değer	df	Asymp. Sig.(Anlamlılık) (2-sınır)
Pearson Ki-Kare	5,349 ^a	3	,148
İhtimal Oranı	4,907	3	,179
Doğrudan doğruya birleşme	1,993	1	,158
N of Geçerli Durum	82		

Tablo 70: Yönlendirme etkililiği değişkeni Ki-Kare Bağımsızlık Testi değerleri.

4.32. Kulüplerdeki Yazışma ve Dosyalama İşlerini Kim Yapar?

MEB İlköğretim ve Ortaöğretim Kurumları Sosyal Etkinlikler Yönetmeliği Madde 18’de Öğrenci Kulübü Temsilcisinin Görevlerini sıralarken, yıllık çalışma planını öğrencilerle birlikte hazırlama, yapılacak faaliyetlerde görev dağılımını yapma, faaliyetlerle ilgili yazışmaları yapma ve dosyalama işini sosyal kulüp öğrenci temsilcisine vermektedir. Yani öğrenci temsilcisini sosyal kulübün birinci derecede yöneticisidir. Danışman öğretmenin ise sadece yol gösterici olması gerekir.

Katılımcılardan %9,8’i (N: 21) bu işleri okul idaresinin yaptığını, %81,8 (N: 175) danışman öğretmenin yaptığını, %6,1’i (N: 13) sınıf öğretmenin, sadece %0,9’u (N: 2) ise öğrencilerin yaptığını söylemiştir(bk. Tablo 71).

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçerli Okul idaresi	21	9,8	10,0	10,0
Danışman öğretmen	175	81,8	82,9	92,9
Öğrenciler	2	,9	,9	93,8
Sınıf öğretmeni	13	6,1	6,2	100,0
Toplam	211	98,6	100,0	
Kayıp Sistem	3	1,4		
Toplam	214	100,0		

Tablo 71: Sosyal kulüplerdeki yazışma ve dosyalama değişkeninin ait yüzde ve frekans değerleri.

Ki-Kare Testi	Değer	df	Asymp. Sig.(Anlamlılık) (2-sınır)
Pearson Ki-Kare	2,790 ^a	3	,425
İhtimal Oranı	3,519	3	,318
Doğrudan doğruya birleşme	,360	1	,549
N of Geçerli Durum	211		

Tablo 72: Sosyal kulüplerdeki yazışma ve dosyalama değişkeninin cinsiyet yönünden karşılaştırıldığı Ki-Kare Bağımsızlık Testi değerleri.

$X^2=0,425 \rightarrow p>0,05$ olduğundan (bk. Tablo 72) erkek ve kadın öğretmenler arasında Sosyal kulüplerdeki yazışma ve dosyalama konusundaki algılarında cinsiyete göre anlamlı bir farklılık yoktur.

Sosyal kulüp öğrenci temsilcisinin yapması gereken ve onun sorumluluk alanına giren birçok işi büyük çoğunlukla sosyal kulüp danışman öğretmeni yapmaktadır. Bu da onlara fazladan yük getirmektedir. Enerjisini bu işlerde tüketen danışman öğretmenin ise etkinlikler için fazla enerjisi kalmamaktadır.

4.33. Toplum Hizmeti Hakkındaki Öğretmen Görüşleri

Yönetmelik gereği ortaöğretim kurumlarındaki her bir öğrencinin yılda 15 saat toplum hizmeti çalışması yapması gerekiyor. Katılımcılardan okullardaki toplum hizmeti çalışmaları “sadece kâğıt üzerinde yapılıyor” diyenlerin oranı %35 (N: 75), “en iyi şekilde yapılıyor” diyenlerin oranı %8,9 (N: 19), “tam olarak anlaşılmadığı için istenen şekilde uygulanamıyor” diyenlerin oranı %45,3 (N: 97), “imkânsızlıklar nedeniyle uygulanamıyor” diyenlerin oranı ise %9,3 (N: 20)’tür (bk. Tablo 73). Sosyal etkinliklerin her alanında olduğu gibi toplum hizmeti çalışmalarında da yönetmeliğin öngördüğü uygulamalar ve çalışmalar çeşitli sebeplerden yapılamamakta veya yapılmamaktadır.

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçerli Sadece kâğıt üzerinde yapılıyor	75	35,0	35,5	35,5
En iyi şekilde yapılıyor	19	8,9	9,0	44,5
Tam olarak anlaşılmadığı için istenen şekilde uygulanamıyor	97	45,3	46,0	90,5
İmkânsızlıklar nedeniyle uygulanamıyor	20	9,3	9,5	100,0
Toplam	211	98,6	100,0	
Kayıp Sistem	3	1,4		
Toplam	214	100,0		

Tablo 73: Toplum hizmeti çalışmalarının uygulanması hakkında ne düşünüyorsunuz değişkenine ait yüzde ve frekans değerleri.

Ki-Kare Testi	Değer	df	Asymp. Sig.(Anlamlılık) (2-sınır)
Pearson Ki-Kare	2,404 ^a	3	,493
İhtimal Oranı	2,546	3	,467
Doğrudan doğruya birleşme	,303	1	,582
N of Geçerli Durum	211		

Tablo 74: Toplum hizmeti değişkeni Ki-Kare Bağımsızlık Testi değerleri.

$X^2=0,493 \rightarrow p>0,05$ olduğundan (bk. Tablo 74) erkek ve kadın öğretmenler arasında Toplum hizmeti konusundaki algılarında cinsiyete göre anlamlı bir farklılık yoktur.

4.34. Toplum Hizmetinin Toplumla Kaynaşma Açısından Faydası

Toplum hizmeti çalışmalarını öğrencinin toplumla kaynaşması açısından faydalı bulanların oranı % 37,9 (N: 81), kısmen yararlı bulanlar %52,3 (N: 112), yararsız bulanlar ise %8,4 (N: 118)'tür(bk. Tablo 75).

Toplum hizmeti çalışmaları yeterince uygulanmadığı için bu alanda beklenen öğrenci toplum kaynaşmasına çok fazla katkı da yapamamaktadır.

		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçerli	evet	81	37,9	38,4	38,4
	kısmen	112	52,3	53,1	91,5
	hayır	18	8,4	8,5	100,0
	Toplam	211	98,6	100,0	
Kayıp	Sistem	3	1,4		
Toplam		214	100,0		

Tablo 75: Toplum hizmeti çalışmalarını öğrencinin toplumla kaynaşması açısından faydalı buluyor musunuz değişkenine ait yüzde ve frekans değerleri.

Ki-Kare Testi	Değer	df	Asymp. Sig.(Anlamlılık) (2-sınır)
Pearson Ki-Kare	2,276 ^a	2	,321
İhtimal Oranı	2,265	2	,322
Doğrudan doğruya birleşme	2,111	1	,146
N of Geçerli Durum	211		

Tablo 76: Toplum hizmetinin faydası değişkeninin cinsiyet yönünden karşılaştırıldığı Ki-Kare Bağımsızlık Testi değerleri.

$X^2=0,321 \rightarrow p>0,05$ olduğundan (bk. Tablo 76) erkek ve kadın öğretmenler arasında Toplum hizmetinin faydası konusundaki algılarında cinsiyete göre anlamlı bir farklılık yoktur.

4.35. Sosyal Etkinler Sırasında Karşılaşılan Sorunlar

-Okul yönetiminden kaynaklanan sorunlar.

Öğretmenlerin sosyal etkinlik uygulamaları sırasında karşılaştıkları sorunlar arasında okul yönetiminden kaynaklanan sorunlar vardır diyenlerin oranı %22 (N: 47), yoktur diyenlerin oranı ise %77,6 (N: 166)'dır (bk. Tablo 77).

Katılımcılar genel olarak okul yönetimlerinin sosyal etkinlikler açısından engel oluşturmadığını düşünmektedirler.

		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçerli	Hayır	166	77,6	77,9	77,9
	Evet	47	22,0	22,1	100,0
	Toplam	213	99,5	100,0	
Kayıp	Sistem	1	,5		
Toplam		214	100,0		

Tablo 77: Okul yönetiminden kaynaklanan sorunlar değişkenine ait yüzde ve frekans değerleri.

-Öğrencilerin isteksizliği.

Öğretmenlerin sosyal etkinlik uygulamaları sırasında karşılaştıkları sorunlar arasında Öğrencilerin isteksizliğini görenlerin oranı Evet %56,1 (N: 120), öğrencilerin isteksizliğini problem olarak görmeyenlerin oranı ise %43,5 (N: 93)'tir (bk. Tablo 78).

		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçerli	Hayır	93	43,5	43,7	43,7
	Evet	120	56,1	56,3	100,0
	Toplam	213	99,5	100,0	
Kayıp	Sistem	1	,5		
Toplam		214	100,0		

Tablo 78: Öğrencilerin isteksizliği değişkenine ait yüzde ve frekans değerleri.

Öğretmenler açısından sosyal etkinliklerin uygulanmasında öğrenci isteksizliği önemli bir engeldir. Bu anlamda çeşitli yöntemlerle öğrencilerin motive edilmesine ihtiyaç olduğu gözükmemektedir.

-Maddi imkânsızlık.

		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçerli	Hayır	76	35,5	35,7	35,7
	Evet	137	64,0	64,3	100,0
	Toplam	213	99,5	100,0	
Kayıp	Sistem	1	,5		
Toplam		214	100,0		

Tablo 79: Maddi imkânsızlık değişkenine ait yüzde ve frekans değerleri.

Sosyal Etkinlikler için “maddi imkânsızlıkları” sorun olarak görenlerin oranı %64(N: 37), sorun olarak görmeyenlerin oranı ise %35,5 (N: 76)'tir(bk. Tablo 79).

Yapılmak istenilen sosyal etkinliğin parasal herhangi bir yönü varsa bu paranın nereden ve nasıl bulunacağı ile ilgili yönetmelikte herhangi bir hüküm geçmemektedir. Dolayısıyla idare ve okul aile birliği ile gönüllü velilerden parasal kaynağı sağlamak gerekir ki bu da öğretmenler açısından önemli bir motivasyon kırıcıdır.

Bağımsız Örneklem t – Testi		N	Ortalama	Std. Sapma	Std. Hata Ort.				
Maddi imkânsızlık	Meslek Lisesi	110	,6091	,49019	,04674				
	Anadolu Lisesi	103	,6796	,46891	,04620				
Varyansların Eşitliği için Levene Testi		Bağımsız Örneklem Testi: - Ortalama Eşitliği için t-Testi							
Maddi imkânsızlık	F	Sig.(Anlamlılık)	t	df	Sig.(Anlamlılık) (2-tailed)	Ortalama Fark	Std. Hata Farkı	95% Güven Aralığı Farkı	
								Alt	Üst
Eşit kabul edilen varyans	4,494	,035	-1,071	211	,285	-,07052	,06582	-,20026	,05922
Eşit olmayan varyans			-1,073	210,901	,284	-,07052	,06572	-,20007	,05903

Tablo 80: Maddi imkânsızlık-okul türü değişkeninin “Bağımsız Örneklem t- Testi” değerleri.

$P=0,035<0,05$ Olduğundan(bk. Tablo 80) Anadolu Lisesi öğretmenlerinin sosyal etkinliklerde karşılaşılan sorunlar içerisinde maddi imkânsızlıkları engel olarak görme algılarında Meslek Lisesi öğretmenlerine göre, anlamlı bir farklılık göstermektedir.

-Materyal eksikliği.

Öğretmenlerin sosyal etkinlik uygulamaları sırasında karşılaştıkları sorunlar arasında materyal eksikliğini bir sorun olarak görenlerin oranı Evet %51,4 (N: 110), sorun olarak görmeyenlerin oranı ise %48,1 (N: 103)'dir (bk. Tablo 81).

		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçerli	Hayır	103	48,1	48,4	48,4
	Evet	110	51,4	51,6	100,0
	Toplam	213	99,5	100,0	
Kayıp	Sistem	1	,5		
Toplam		214	100,0		

Tablo 81: Materyal eksikliği değişkenine ait yüzde ve frekans değerleri

-Öğretmenlerin bilgi ve birikim eksikliği.

Katılımcılardan, sosyal etkinlik uygulamaları sırasında karşılaştıkları sorunlar arasında öğretmenlerin bilgi ve birikim eksikliğini bir sorun olarak görenlerin oranı %22,9 (N: 49),

öğretmenlerin bilgi ve birikim eksikliğini bir sorun olarak görmeyenlerin oranı ise %76,6 (N: 164)'dır (bk. Tablo 82).

		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçerli	Hayır	164	76,6	77,0	77,0
	Evet	49	22,9	23,0	100,0
	Toplam	213	99,5	100,0	
Kayıp	Sistem	1	,5		
Toplam		214	100,0		

Tablo 82: Öğretmenlerin bilgi ve birikim eksikliği değişkenine ait yüzde ve frekans değerleri

Katılımcılar büyük oranla sosyal etkinliklerin gerçekleştirilmesinde öğretmenlerden kaynaklanan bir eksiklik görmemektedirler.

-Çevresel sorunlar.

Katılımcı öğretmenlerden, sosyal etkinlik uygulamaları sırasında karşılaştıkları sorunlar arasında çevresel sorunları bir sorun olarak görenlerin oranı %41,1 (N: 88), çevresel sorunları bir sorun olarak görmeyenlerin oranı ise %58,4 (N: 125)'tür (bk. Tablo 83).

		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçerli	Hayır	125	58,4	58,7	58,7
	Evet	88	41,1	41,3	100,0
	Toplam	213	99,5	100,0	
Kayıp	Sistem	1	,5		
Toplam		214	100,0		

Tablo 83: Çevresel sorunlar değişkenine ait yüzde ve frekans değerleri

Öğretmenlerin toplumsal çevreden sosyal etkinliklerin gerçekleşmesine yönelik bir tehdit algısı zayıftır, sonucuna ulaşılabilir.

-Velilerden kaynaklanan sorunlar.

Katılımcılardan sosyal etkinlik uygulamalarındaki sorunlar arasında Velilerden kaynaklanan sorunları bir sorun olarak görenlerin oranı %29,9 (N: 64), Velilerden kaynaklanan herhangi bir sorun görmeyenlerin oranı ise %69,6 (N: 149)'tür (bk. Tablo 84).

Velilerin etkinliklere maddi ve manevi destek vermesi, öncelikle onların etkinliklerin önemine inandırılmasına bağlıdır. Veliler bu yola ikna edilirse engel değil itici bir motivasyon kaynağı olurlar.

		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçerli	Hayır	149	69,6	70,0	70,0
	Evet	64	29,9	30,0	100,0
	Toplam	213	99,5	100,0	
Kayıp	Sistem	1	,5		
Toplam		214	100,0		

Tablo 84: Velilerden kaynaklanan sorunlar değişkenine ait yüzde ve frekans değerleri

Bağımsız Örneklem t – Testi		N	Ortalama	Std. Sapma	Std. Hata Ort.				
Veli kaynaklı sorunlar	Meslek Lisesi	110	,3545	,48056	,04582				
	Anadolu Lisesi	103	,2427	,43082	,04245				
Varyansların Eşitliği için Levene Testi		Bağımsız Örneklem Testi: - Ortalama Eşitliği için t-Testi							
Veli kaynaklı sorunları	F	Sig. (Anlamlılık)	t	df	Sig. (Anlamlılık) (2-tailed)	Ortalama Fark	Std. Hata Farkı	95% Güven Aralığı Farkı	
								Alt	Üst
Eşit kabul edilen varyans	12,748	,000	1,784	211	,076	,11183	,06269	-,01175	,23540
Eşit olmayan varyans			1,790	210,609	,075	,11183	,06246	-,01130	,23496

Tablo 85: Velilerden kaynaklı sorunlar değişkeni “Bağımsız Örneklem t- Testi” değerleri.

$P=0,000<0,05$ Olduğundan(bk. Tablo 85) Meslek Lisesindeki öğretmenlerinin veli kaynaklı sorunları algılamalarında Anadolu Lisesine göre, anlamlı bir farklılık vardır.

-Fiziki mekânların yetersizliği.

		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Geçerli	Hayır	89	41,6	41,8	41,8
	Evet	124	57,9	58,2	100,0
	Toplam	213	99,5	100,0	
Kayıp	Sistem	1	,5		
Toplam		214	100,0		

Tablo 86: Fiziki mekânların yetersizliği değişkenine ait yüzde ve frekans değerleri.

Katılımcılardan sosyal etkinlik uygulamalarındaki sorunlar arasında fiziki mekânların yetersizliğini bir sorun olarak görenlerin oranı %57,9 (N: 124), fiziki mekânların yetersizliğini sorun olarak görmeyenlerin oranı ise %41,6 (N: 89)'dır(bk. Tablo 86).

Bağımsız Örneklem t – Testi		N	Ortalama	Std. Sapma	Std. Hata Ort.				
Fiziki mekân sorunları	Meslek Lisesi	110	,5364	,50096	,04776				
	Anadolu Lisesi	103	,6311	,48487	,04778				
Varyansların Eşitliği için Levene Testi		Bağımsız Örneklem Testi: - Ortalama Eşitliği İçin t-Testi							
Fiziki mekân sorunları	F	Sig.(Anlamlılık)	t	df	Sig.(Anlamlılık) (2-tailed)	Ortalama Fark	Std. Hata Farkı	95% Güven Aralığı Farkı	
								Alt	Üst
Eşit kabul edilen varyans	6,297	,013	-1,400	211	,163	-,09470	,06763	-,22802	,03861
Eşit olmayan varyans			-1,402	210,764	,162	-,09470	,06756	-,22788	,03847

Tablo 87: Fiziki mekânların yetersizliği değişkeninin okul türüne göre karşılaştırıldığı “Bağımsız Örneklem t- Testi” değerleri.

$P=0,013<0,05$ Olduğundan(bk. Tablo 87) Anadolu Lisesi öğretmenlerinin sosyal etkinliklerin uygulanmasında fiziki alanların yetersizliğini bir sorun olarak görme algılarında Meslek Lisesindeki öğretmenlere göre, anlamlı bir farklılık vardır.

Katılımcıların burada ve açık uçlu sorularda ittifak ettiği noktalardan biri de fiziki mekânlardır. Özellikle ikili eğitim yapan okullarda sınıf, spor salonu gibi mekânlar günün her saatinde doludur. Bu yüzden öğrencilerle birlikte toplanılacak veya çalışılacak bir alan bulmak güç olmaktadır. Özellikle kalabalık okullarda bir kulübün yüze yakın üyesi olduğunu düşünürsek bütün üyelerin bir araya gelebileceği bir mekân yoktur. Bu da uygulamalarda eksikliklere neden olmaktadır.

BÖLÜM V

SONUÇLAR VE ÖNERİLER

5.1. SONUÇLAR

Yapılan kuramsal araştırma ve anket çalışmalarından ortaya çıkan sonuçlar şöyledir: Okulun, etkili bir okul olma sürecinde, kurum kültürünün oluşmasında, okulun kurumsal kimlik kazanmasında Sosyal-kültürel, sanatsal ve sportif etkinlikler önemli bir yer tutmaktadır. Ayrıca bu etkinlikler öğrenci açısından okulu sahiplenme, sevme ve okula bağlılıkta öğrenci için son derece gereklidir.

Yüzde, frekans ve analiz yöntemlerinin ortaya koyduğu sonuçlar şöyledir:

1- Anadolu Lisesindeki sportif faaliyetlerin uygulanma oranı öğretmen görüşü doğrultusunda Meslek Liselerine göre, anlamlı bir farklılık vardır. Buna dayanarak: Anadolu Liselerinde, Sportif etkinliklere Meslek Liselerine göre daha fazla yer verilmektedir.

2- Anadolu Lisesindeki öğretmenlerinin “sosyal etkinliklerin öğrencinin yaratıcılığını artırır” konusundaki algılarında Meslek Lisesi öğretmenlerine göre anlamlı bir farklılık vardır. Anadolu Lisesindeki öğretmenleri, Meslek Lisesi öğretmenlerinden daha çok sosyal etkinliklerin öğrencinin yaratıcılığını artırdığını düşünmektedir.

3- Anadolu Lisesi öğretmenlerinin öğrencinin sosyal etkinlik sorunlarını okul yönetimine götürmesi konusundaki algılarında Meslek Liselerine göre anlamlı bir farklılık vardır. Anadolu Lisesindeki öğretmenleri, Meslek Lisesi öğretmenlerinden daha çok sosyal etkinlik problemlerini öğrencilerin idareyle paylaştığını düşünmektedir.

4- Anadolu Lisesindeki öğretmenlerin “sosyal etkinliklerde öğrencinin etkinlik sorunlarını arkadaşlarıyla paylaşması” konusundaki algılarında Meslek Liselerine göre, anlamlı bir farklılık göstermektedir. Anadolu Lisesindeki öğretmenleri, Meslek Lisesi öğretmenlerinden daha çok sosyal etkinlik problemlerini öğrencilerin arkadaşlarıyla paylaştığını düşünmektedir.

5- Anadolu Lisesindeki öğretmenlerin sosyal etkinlikler konusunda velileri yönlendirmede etkilik algılarında Meslek Liselerine göre, anlamlı bir farklılık göstermektedir. Veli yönlendirmede Anadolu Lisesi öğretmenleri daha etkili olduklarını düşünmektedirler.

6- Anadolu Lisesi öğretmenlerinin sosyal etkinliklerde karşılaşılan sorunlar içerisinde maddi imkânsızlıkları engel olarak görme algılarında Meslek Lisesi öğretmenlerine göre, anlamlı bir farklılık göstermektedir. Maddi imkânsızlıkları Anadolu Lisesi öğretmenleri daha fazla hissetmektedir.

7- Meslek Lisesindeki öğretmenlerin sosyal etkinliklerde karşılaşılan sorunlar içerisinde veli kaynaklı sorunları engel olarak görme algılarında Anadolu Lisesindeki öğretmenlere göre,

anlamli bir farklılık vardır. Meslek Lisesindeki öğretmenleri veli kaynaklı sorunları daha fazla hissetmektedir.

8- Anadolu Lisesi öğretmenlerinin sosyal etkinliklerin uygulanmasında fiziki alanların yetersizliğini bir sorun olarak görme algılarında Meslek Lisesindeki öğretmenlere göre, anlamlı bir farklılık vardır. Fiziki imkânsızlıkları Anadolu Lisesi öğretmenleri daha fazla hissetmektedir.

9- Olduğundan kadın ve erkek öğretmenler arasında okuldaki sosyal etkinliklerin öğrenci ihtiyaçlarına cevap vermesi konusundaki algılarında cinsiyete göre anlamlı bir farklılık vardır. Erkek öğretmenler etkinliklerin öğrenci ihtiyaçlarını karşılamasında daha olumlu düşünmektedir.

10- Erkek ve kadın öğretmenler arasında okul idaresinin “sosyal etkinliklerde okul yönetiminin tutumu” konusundaki algılarında cinsiyete göre anlamlı bir farklılık vardır.

11- Erkek ve kadın öğretmenler arasında sosyal etkinliklerin “öğretmenler için uygulanabilirliği” algılarında cinsiyete göre anlamlı bir farklılık vardır.

12- Erkek ve kadın öğretmenler arasında okuldaki sosyal kulüplerin uygulanması konusundaki algılarında cinsiyete göre anlamlı bir farklılık vardır. Erkek öğretmenler öğrenci kulüplerinin okullarında uygulanması konusunda daha olumlu düşünmektedir.

13- Erkek ve kadın öğretmenler arasında okuldaki sosyal kulüplere öğrenci seçimi konusundaki algılarında cinsiyete göre anlamlı bir farklılık vardır. Cinsiyete göre öğretmenler kulüplere öğrenci seçimi konusunda farklı düşünmektedirler.

Bunların dışında diğer sonuçlarda cinsiyete, mesleki kıdeme ve cinsiyete göre anlamlı bir farklılık yoktur. Öğretmenlerin görüş, algı ve tutumlarında başka bir anlamlı farklılık tespit edilmemiştir.

Genel araştırma ve inceleme sonuçları ise şöyledir:

Yapılan kuramsal araştırma ve anket çalışmalarından ortaya çıkan sonuçlara bakıldığında; okulun, etkili bir okul olma sürecinde, kurum kültürünün oluşmasında, okulun kurumsal kimlik kazanmasında Sosyal-kültürel, sanatsal ve sportif etkinlikler önemli bir yer tutmaktadır. Ayrıca bu etkinlikler öğrenci açısından okulu sahiplenme, sevme ve okula bağlılıkta öğrenci için son derece gereklidir.

Öğrenciler –özellikle erkek öğrenciler- sportif etkinlikleri ön planda tutmaktadırlar. Bunun yanında akademik başarısı yüksek olan okulların aynı zamanda Sosyal-kültürel, sanatsal ve sportif etkinliklerde de başarılı olduğu gözlemlenmiştir. Kuramsal derslerde zihnen yorulan öğrencilerin sportif ve sanatsal etkinliklerle rahatladığı bir gerçektir. Bu anlamda akademik başarıya destek olduğu söylenebilir.

Benzer şekilde yapılan araştırmada: Sportif etkinliklere katılan öğrencilerin benlik kavramı düzeyleri katılmayan öğrencilerin benlik kavramı düzeylerinden anlamlı olarak yüksek bulunmuştur (Demir, 2000: 78).

Ancak okullarda sosyal etkinlikler yönetmeliği tam olarak algılanıp uygulanamamaktadır. Sosyal kulüp çalışmaları bir formalite ve aslında yapılamayan sadece kâğıt üzerinde gösterilen bir yığın evraktan ibaret kalmaktadır. Okul yönetimi herhangi bir denetimde sıkıntı yaşamamak için evrakların raporların yani dosyanın tam olmasına bakmakta işin şekil tarafına önem vermektedir. Öğretmenler ise dersler, yazılı hazırlama, okuma sisteme geçme, yıllık plan, zümre günlük plan, akademik başarı çalışmaları, sınıf rehberliği kulüp rehberliği arasında sıkışarak, evrak yükü altında ezilmekte, aslında öğrencinin yapması gereken, defter tutma, toplantı yapma, etkinlik geliştirme gibi birçok işi kendisi yapmak zorunda kalmaktadır. Böylelikle öğretmenin, Sosyal-kültürel, sanatsal ve sportif etkinliklerin uygulamasına ne isteği, ne enerjisi ne de vakti kalmaktadır. Öğrenciler ise sosyal-kültürel, sanatsal etkinliklerde çoğu zaman ilgisiz ve isteksizdirler. Öğrencilerin istekli olduğu sportif etkinliklerde ise öğrencilerin istediği düzeyde çeşit ve aktivite alanı yoktur veya her isteyenin katılabileceği kapsamda değildir.

Uygulanmakta olan öğretme-öğrenme süreçlerinin başarısının yansıtacağı düşünölen ve sistemin ürünü olarak nitelendirilen öğrenci davranışlarındaki değişmeler istenilen düzeyin çok altında olmaktadır. EKÇ'na katılan öğrenciler başkalarına yansıtmak istediği iç yaşantı, duygu ve düşüncelerini yeterince açıklayamama, proje geliştirme ve uygulayabilme yetersizlikleri devam edip gitmektedir (Aslantaş, 1990: 425).

Okullarda yapılacak sosyal etkinlik çalışmalarına ilişkin Millî Eğitim Bakanlığı İlköğretim ve Orta Öğretim Kurumları Sosyal Etkinlikler Yönetmeliği yayımlandığı günden bu yana sıkıntılara neden oldu. Öğrencilerin tamamının bir kulübe üye olması zorunluluğu bulunduğundan tüm öğrencilerin katılımı için okullarda gerekli-gereksiz birçok kulüp kuruluyordu. İkili öğretim yapan okullarda sabahçı ve öğlenci gruptaki kulüp üyelerinin ortak çalışma yapması mümkün olmuyordu. Toplum hizmeti çalışması neredeyse hiç uygulanamıyordu. Okullarda kulüp çalışmalarının yürütöleceği fiziki mekânlar bulunmadığı için özgün çalışmalar yapılamıyor sadece panolara yazı asılarak faaliyette bulunuluyordu. Özellikle birinci sınıflar başta olmak üzere kulüp çalışmalarına katılımda sorunlar yaşanıyordu. Mevzuatında, kulüp iç yönetmeliği veya tüzüğu gibi bir metin hazırlanması, yönetim ve denetim kurulları oluşturulması kaldırıldığı halde bilgi kirliliği nedeniyle öğretmenlerimiz bunlardan vazgeçmiyordu (Ceylan, 2013).

Bu kadar önem arz eden ders dışı etkinlikler uygulamada aynı öneme sahip değildir. Bunun nedenleri konusunda, bu araştırma ve diğer benzer araştırmalardan çıkarılan sonuçları şu şekilde özetleyebiliriz:

1- Okullarda Sosyal etkinlikler, sosyal kulüpler ve serbest zaman etkinlikleri yeterince önemsenmemektedir. Bunu sebebi, öğretmenlerin hem etkinlikleri uygularken hem de diğer işleri sırasında birçok evrak yüküyle uğraşmalarıdır. Etkinlikler idare açısından ise yöneticilerin tutumuna göre kısmen önemli kısmen de önemsiz olabilmektedir. Veliler ise öğrencilerin sınav puanlarını ve dersleri daha çok önemsemektedirler.

Okul yöneticileri, öğretmenler ve öğrenciler, kulüp çalışmalarını yeterince önemsememektedirler. Kulüp çalışmalarının önemsenmesi için, öğretmen ve öğrencilerin kulüplere ilgi, istek ve yetenekleri doğrultusunda seçilmeleri, ek çalışmalar için öğretmene ayrı bir ücretin verilmesi, okul içinde ve dışında etkinlik yarışmalarının yapılması, çalışmalara katılan öğretmen ve öğrencilerin ödüllendirilmesi, önerilerinin sunulduğu görülmektedir (Eroğlu, 2008: 73-75).

Velilerin durumu konusunda Kayıkçı şöyle demiştir: Yine bir araştırma sonucunda: Ders dışı sportif etkinlikler, çocuğun kendisini ailesi ve çevresine ispatladığı, özgüvenini kazandığı, akranlarıyla daha istendik, olumlu ilişkiler kurduğu, her çocuğun içersinde olması ve yaşaması gerektiği bir süreçtir. Günümüzde hemen hemen bütün aileler çocuklarının gelişim dönemlerinde ne şekilde olursa olsun, ne kadar erken olursa olsun o kadar iyi olur diye düşünerek, spor yapmalarını isterler. Bununla birlikte, çocuklara hangi sporun ne şekilde faydalı olacağı konusunda da hep bir endişe yaşarlar (Kayıkçı, 2006).

Kulüplerin topluma katkıda bulunacak çalışmalarının göz ardı edilmektedir. Toplum hizmeti çalışmalarının yapılması için etkinliklerin topluma yönelik ve günlük yaşam merkezli olması, her kulübün topluma ne gibi katkılarının olacağını belirlenip etkinliklerin uygulanması ve bu konuda sivil toplum örgütleri ile işbirliği yapılması önerilmektedir (Eroğlu, 2008: 73-75).

Sosyal etkinliklerin okullardaki etkinliği konusunda Duruhan ve Demir: Verilerden elde edilen sonuçlara göre; Eğitici Kol Çalışmalarının hem devlet okullarında hem de özel okullarda istenilen düzeyde ve nitelikte yapılmadığı saptanmıştır. Ayrıca grupta çalışma zevki aşılama, planlı ve düzenli çalışma alışkanlığı kazandırma, demokratik tutum ve alışkanlıklar kazandırma gibi konularda, özel okulların devlet okullarından daha düşük etkililik düzeyinde olduğu belirlenmiştir (Duruhan ve Demir, 2005: 175).

Erkekler ders dışı okul spor faaliyetlerine daha ilgilidir. Öğrenci ailelerinin büyük çoğunluğu, ders dışı okul spor yarışmalarına destek vermekte veya ilgisiz kalmaktadırlar. Faaliyetlere katılan erkek öğrencilerin en çok tercih ettikleri spor branşı futbol, kız öğrencilerde ise voleyboldur. Baba mesleğinin faaliyet branşını etkilemektedir. Sportif faaliyetler, akademik başarıyı etkilememektedir. Ders dışı okul spor yarışmalarına katılmadan dolayı, eğitimle ilgili hiçbir sorunla karşılaşmayan öğrenci oranı %71 düzeyinde yüksek oranda bulunmuştur. Ders dışı okul spor faaliyetlerine katılan öğrenciler, kendilerini mutlu hissetmekte, arkadaşlarına daha

yakın ve samimi davranmakta ve hiçbir olumsuz hisse kapılmamaktadırlar. Fiziksel olarak olumsuzluk hissetmemektedirler. Ders dışı okul spor yarışmalarına katılımda, her iki cinsiyette de organizasyonda karşılaşılan en önemli sorun; spor alanlarının ve malzemelerinin yetersizliği ve ebeveynlerin okulu ve dersleri daha fazla önemsediklerine bağlı olarak çocuklarının faaliyetlere katılmalarını istememeleridir. Son sınıf öğrencilerinin ders dışı okul spor faaliyetine ilgisi, üniversite sınavı dolayısıyla azalmaktadır (Selçuk, 2006: 49-50).

2-Öğretmenler sosyal etkinliklerin uygulaması ve yönetimi konusunda yeterli eğitimi almamışlardır.

Okul yöneticileri, öğretmenler, öğrenciler ve aileler kulüpler hakkında yeterli bilgiye sahip değildir. Bu sorunun çözümü için, öğretmenlere ve okul yöneticilerine kulüplerle ilgili hizmet içi eğitimin verilmesi, bu konuda çevredeki uzman kişilerden yararlanılması, okul panolarında kulüplerin etkinliklerini gösteren yazıların, fotoğraf ve afişlerin sergilenmesi, ailelerin toplantılarla bu konuda bilgilendirilmesi ve etkinliklere katılması öngörülmektedir (Eroğlu, 2008: 73-75).

İlgili öğretmenlerin, yeterli bilgiye sahip olmamaları, görevlerini benimsememeleri ve ders yüklerinin fazla olması (Akay, 2012: 72-75).

3- Öğrencilerin sosyal etkinliklerinde veliler yeterince bilinçli değildir. Okul ve öğretmenler yeterli veli desteği alamamaktadır. Veli desteğinin olmaması uygulamalarda sıkıntılara neden olmaktadır.

Çocukların okul dışı sportif etkinliklerinde aile desteği ya da baskılarının çocukların başarı ya da başarısızlıklarında önemli rol oynamaktadır. Özellikle erkek çocukların sportif etkinliklerinde anne ya da babalarından daha fazla destek aldıkları dikkat çekmektedir. Ailelerin sporla ilgi düzeyi ile çocukların sportif etkinliklerine katılımına verdikleri destek arasında anlamlı bir ilişki bulunmamasına rağmen ailelerin büyük çoğunluğunun çocuklarının spora katılmaları için destek verdikleri ve zorlamadıkları görülmektedir. Ayrıca ailelerin gelir düzeyi ile eğitim düzeyleri çocuğun sportif etkinliklerinde etkili iki unsur olarak ortaya çıkmaktadır (Kayıkçı, 2006: 84).

4-Etkinlikleri uygulamak için yeterli maddi imkân, yer(fiziki mekânlar-altyapı) ve zaman yoktur.

Uygulamaların yetersizliği konusunda: Ancak anket uygulaması sonuçları, sosyal kulüp çalışmalarının devlet okullarında hedeflerine ulaşmadığını, özel okullarda ise, uygulamaların büyük çoğunlukla öğrenci istek ve beklentilerine ve dolayısıyla sosyal kulüpler yönetmeliğinde hedeflenen amaçlara uyduğunu ortaya koymuştur (Özkaptan, 2007:v11).

Çoğu okullarda kol çalışmaları için uygun yer ve maddi imkânlar sağlanmamıştır (Tan ve Baloğlu, 2006: 240-241).

Etkinliklerin etkisizliği; Okulun fiziki kapasitesinin yetersiz olması veya rekreatif etkinlikler için uygun olmaması (Akay, 2012: 72-75) kaynaklıdır.

Bu sonuçların sebepleri araştırılmıştır. Bulgular okulların fizik imkânlarının yetersizliği yanında pek çok başka faktörün de etkili olduğunu göstermiştir; En basta öğrencilerin istedikleri kulübe değil, yönlendirildikleri kulübe üye olmaları, malzeme yetersizliği, sosyal kulüpler arasında koordinasyonun olmaması, danışman öğretmenlerin ilgisizliği, sosyal kulüp çalışmalarının bir formalite olarak görülmesi, yetersiz tanıtım gibi pek çok sebep söz konusudur (Özkaptan, 2007:vii).

Okulların olanakları kulüp çalışmalarını yürütmek için yeterli değildir. Kulüp çalışmalarında karşılaşılan yer sorunun okul dışındaki binaların kiralanmasıyla ya da çevrede bulunan diğer kuruluşların olanaklarından yararlanılarak giderilmesi ve kulüplerin ürünlerinden maddi kazanç sağlamalarına izin verilmesi önerilmiştir (Eroğlu, 2008: 73-75).

Programın yürütüldüğü fiziki olanakların büyük oranda (% 79) yetersiz kaldığı, geleneksel okul ortamında EKÇ'nin yürütülmesi için yer ve zaman bulunamadığı belirtilmiştir (Aslantaş, 1990: 426).

5- Etkinlikler çoğu zaman sadece evrak üzerinde yapılmakta ve formaliteden öteye gidememektedir.

Kulüp çalışmalarının büyük ölçüde kâğıt üzerinde kalmaktadır. Bu çalışmaların gerçek anlamda yapılabilmesi için, etkinliklerin öğrencilerin ilgisini çekecek şekilde ve günlük yaşamlarına ilişkin olarak planlanması, denetçilerin ve yöneticilerin de etkinliklere katılarak etkinlikleri yerinde denetlemesi, etkinliklerin ders dışı zamanlarda yapılması, kulüp etkinliklerinin yıl içinde belli zamanlarda sergilenmesi, önerilerinde bulunulduğu görülmektedir (Eroğlu, 2008: 73-75).

Büyük olasılıkla, yönetici ve öğretmenlerin, sınıf-dışı etkinliklere, normal eğitim öğretim çalışmalarının bir parçası olarak bakmaları eğilimi vardır. Onları bir “angarya” bir “yasak savma” etkinliği olarak görme eğilimindedirler (Akay, 2012: 72-75).

6- Kulüplere öğrenci seçimi öğrencilerin istek ve yeteneklerine göre yapılmamaktadır. Bunun sonucu olarak da kulüplere öğrencilerin yaptığı katkılar sınırlı kalmaktadır. Öğretmenler, kulüp üyesi öğrencilerin yapması gereken işleri de kendileri yapmak zorunda kalmaktadır.

Sosyal kulüp çalışmalarının uygulamasında da sorunlarla karşılaşılmaktadır. Sosyal kulüplerin ihtiyaçlara ve çevre koşullarına göre belirlenmemesi, kulüp çalışmalarının sadece bir saatle sınırlandırılması, kulüplere öğrenci seçiminde, öğrencilerin ilgi, istek ve yeteneklerinin

dikkate alınmaması, özel yetenek gerektiren sosyal kulüp çalışmalarına öğrenci seçiminde sınıf ve sosyal kulüp rehber öğretmenlerinin işbirliği yapmaması, tüm öğrencilerin etkinliklerde görev almaması, sosyal kulüp etkinliklerinin düzenlenmesine ve kulüp raporlarının hazırlanmasına öğrencilerin çok fazla katılmaması, kulüp çalışmaları sırasında okul çevresindeki kuruluşlarla işbirliği yapılmaması, öğretmenlere kulüp toplantı saatleri dışındaki çalışmaları için ayrıca bir ücretin verilmemesi, toplum hizmeti çalışmalarının göz ardı edilmesi gibi etkenler, sosyal kulüp çalışmalarının verimli bir şekilde yürütülmesini engellemektedir (Özenci, 1997: 142).

Bu kollar, bütün öğrencileri değil sadece sınırlı sayıda küçük bir öğrenci grubunu kavramaktadır. Kollar, öğrencilerin gerçek ilgi, ihtiyaç ve problemlerinden doğmamıştır ve öğrencilerin ilgilerini fazla çekmemektedir (Akay, 2012: 72-75).

Devlet okullarında öğrencilerin kulüp görevi olmaması veya görevlerini isteyerek yapmamaları konusu da üzerinde durulması gereken bir konudur. Bu araştırmadan, özellikle devlet okullarında kulüp seçimlerinin demokratik ortamda öğrenci isteğine dayalı olarak yapılmadığı ve kulüp danışman öğretmenlerinin öğrenci istek ve beklentilerini karşılamadığı sonucu çıkarılmaktadır (Özkaptan, 2007: 87).

Sosyal kulüpler, öğrencilerin ihtiyaçlarına ve çevre koşullarına göre belirlenmemektedir. Bu soruna ilişkin çözüm önerileri; sosyal kulüplerin, anketler aracılığıyla öğrencilerden ve velilerden alınan bilgilere göre ve ilçenin genel özellikleri, ihtiyaçları ve olanakları dikkate alınarak kurulmasını öngörmektedir (Eroğlu, 2008: 73-75).

5.2. ÖNERİLER

Sosyal etkinlikler, ders dışı etkinlikler ve sosyal kulüp çalışmalarında karşılaşılan problemlerin çözümü konusunda tespit edilen aşağıdaki hususların faydalı olacağı düşünülmektedir.

1- Okullarda yönetici olarak görev yapan idareciler sosyal etkinlikleri önemsemeli, bu konuda öğretmenleri denetlerken aynı zamanda teşvik etmelidir. Aynı zamanda etkinlikler için maddi imkân ve fiziki mekân temin etmekte okul yöneticilerine düşen görevlerdendir.

Okul yöneticilerinin, sosyal etkinliklerin uygulanmasındaki etkililiği; öğretmen ve öğrencileri bu faaliyetlere ne derece yönlendirdiği ve sosyal etkinliklerin gerçekleştirildiği süreçte, etkinlikleri gerçekleştirenlere verdiği maddi-manevi destekle değerlendirilecektir (Tetik, 2008: 20).

Ders dışı etkinliklerinin amaca yönelik ve etkili bir şekilde yürütülmesinde, okul yöneticilerinin ilgi ve desteği oldukça önemlidir. Okul yöneticilerinin ders dışı etkinliklerin önemini kavramış kişilerden oluşmasına özen gösterilmeli ve okul yönetiminde daha fazla ders

dışı etkinliklerin önemini kavramış yöneticilere yer verilmelidir. Okul yöneticileri, kulüp danışman öğretmenlerini ders dışı etkinliklerinin yürütülmesinde salon ve araç-gereçlerin temini, kullanımı ve bakımından desteklemeli ve onlara rekreatif konularda yetki kullanabilme hakkı tanınmalıdır (Özkaptan, 2007: 88-89)

Bir okulda, sosyal etkinlikler, prosedür kalıplarından ve kağıt üzerinde kalmaktan kurtulduğu oranda başarıya ulaşacaktır. Bu bağlamda, okul yöneticilerinin etkililiği ve konuları itibarıyla üstlenecekleri kilit rol çok daha belirgin biçimde kendini göstermektedir (Tetik, 2008: 20).

Boş zamanlarını değerlendirme konusunda özel okullar ve devlet okulları arasında anlamlı farklar görülmektedir. Bu da okul yönetimlerinin sosyal etkinliklere değer vermesi ile kapatılmayacak bir fark değildir. (Özkaptan, 2007)

Okul yöneticisi, kurumun lideri olarak, yapılacak tüm faaliyetleri planlamalı, is bölümü yapmalı, öğretmenlerin, sosyal etkinliklerde etkin roller üstlenmesini sağlamalıdır (Tetik, 2008: 20).

2-Öğretmenlere sosyal kulüp ve sınıf rehber öğretmenliği bir arada verildiğinde sadece birinin ücreti ödenmektedir. Bazen de bir öğretmene birden fazla kulüp verilmektedir. Bu etkinlik kalitesini ve öğretmenlerin motivasyonunu düşürmektedir. Bu konularda öğretmenler maddi ve manevi teşvik edilmelidir. Sosyal etkinliklerle ilgili mevzuat güncel ve daha işlevsel hale getirilmelidir. Öğretmenler etkinliklerin uygulanması konusunda kurs, seminer... vb. ile eğitilmeli ve daha donanımlı hale getirilmelidir.

Türk eğitim sisteminde eğitim programları yeniden yapılandırılmalı; bu süreçte okul yöneticileri ve öğretmenler sistemin etkin uygulayıcıları ve rehberleri olarak yetiştirilmelidir. (Aslan, N., Arslan Cansever, B. 2007: 127)

Öğretmenlerin ders dışı etkinliklerle ilgili faaliyetlerde daha bilinçli, daha istekli ve daha verimli çalışabilmeleri için hizmet öncesi eğitimleri sırasında, öğretmen adaylarına (özellikle sınıf öğretmenliği) bu konuyla ilgili ders veya derslerin verilmesi gerekmektedir (Köse, 2003a:148).

Okul yöneticileri, öğretmenler, öğrenciler ve aileler kulüpler hakkında yeterli bilgiye sahip değildir. Bu sorunun çözümü için, öğretmenlere ve okul yöneticilerine kulüplerle ilgili hizmet içi eğitimin verilmesi, bu konuda çevredeki uzman kişilerden yararlanılması, okul panolarında kulüplerin etkinliklerini gösteren yazıların, fotoğraf ve afişlerin sergilenmesi, ailelerin toplantılarla bu konuda bilgilendirilmesi ve etkinliklere katılımı öngörülmektedir (Eroğlu, 2008: 73-75).

İlgili öğretmenlerin, yeterli bilgiye sahip olmamaları, görevlerini benimsememeleri ve ders yüklerinin fazla olması (Akay, 2012: 72-75).

Öğretmenler, öğrencilerin boş zamanlarını nasıl değerlendireceklerini, bunun kendileri ve toplum için ne gibi yararlar sağlayabileceği hususlarını anlatmalıdırlar. Öğretmenlerin ve okul yöneticilerinin de bu konulara ilgilerinin çekilmesi, öneminin kavratılması, yeniliklerin ve gelişmelerin öğretilmesi için hizmet-içi eğitimler düzenlenmesi gereklidir (Akay, 2012: 72-75).

Öğretmen ve yöneticiler; kendi bilgi ve deneyimleri çerçevesinde EKÇ'na rehberlik etmeye çalışmaktadırlar. Ancak yeterli olamamaktadır. Bu konuda ilgili kişi ve kuruluşlardan da gerekli desteği görememektedirler (Aslantaş, 1990:426).

Öğretmenlere bir ders saati dışındaki etkinlikleri için farklı bir ücret verilmelidir (Eroğlu, 2008: 73-75).

Sosyal etkinliklerin gerçekleştirilmesinde etkin rol oynayan yönetici, öğretmen ve öğrenciler desteklenmeli ve ödüllendirilmelidir. (Tetik, 2008:142-143).

EKÇ'nı yürüten öğretmenler için görevi çekici duruma getirecek ödül, ek ücret vb. gibi özel önlemler alınmalıdır.(Aslantaş, 1990:427).

Öğretmen yetiştiren kurumlar, -brans ayrımı yapmaksızın- programlarında sosyal etkinliklere yer vermeli, öğretmenler, sosyal etkinliklerin gerçekleştirilmesinde etkin rol oynayacak biçimde yetiştirilmelidir. (Tetik, 2008:142-143)

Okullarımızda, sosyal etkinliklerin “ders dışı” olarak algılanmasını önleyecek ve eğitim-öğretim programları ile bir bütün olarak değerlendirilmesini sağlayacak, aynı zamanda ders dışı zamanları da kapsayacak eğitim-öğretim programları hazırlanmalıdır (Tetik, 2008:142-143).

Okul yönetici ve öğretmenlerini, sosyal etkinlikler konusunda bilgilendirecek ve etkin kılacak hizmet içi eğitim programları hazırlanıp uygulanmalıdır. (Tetik, 2008:142-143).

Ülkemizin koşulları özellikle okullarda ikili öğretim yapıldığı, birçok okulda eğitimin 07.00 civarında başlayıp 19.00'a kadar sürdüğü hatta daha geç biten okullar olduğu, önümüzdeki yıllarda ders saatlerindeki artış nedeniyle bunun bile mümkün olmayacağı dikkate alınarak yönetmelik yeniden düzenlenmelidir (Ceylan, 2013).

Okullarda sosyal kulüp faaliyetlerinin geliştirilebilmesi ve kulüp faaliyetleri ile öğrenci beklentilerinin ve memnuniyetinin karşılanmasıyla öğrencilerin daha sağlıklı bireyler olacağından hareketle, öğretmenlere yönelik “sosyal kulüpler” ile ilgili hizmet içi seminerleri düzenlenmeli ve katılımları sağlanmalıdır (Özkaptan, 2007: 88).

Bakanlık sosyal etkinlik çalışmalarındaki aksaklığı gördüğü için sorunların tespitine yönelik birkaç kez çalışma yapmasına rağmen bu çalışmalardan bir sonuç çıkmamıştır. Bakanlık

okullarımızı bu kamburdan en kısa sürede kurtarmalıdır. Sadece gönüllü öğrencilerin katıldığı, liyakatli öğretmenlerin rehberliğinde kendilerini geliştirdikleri gerçek kulüplerin kurulma zamanı artık gelmiştir. Eğitim camiası Bakanlıktan sorunun çözümünü beklemektedir (Ceylan, 2013).

3- Okulların Fiziki yetersizliğinin giderilmesi konusunda yakın çevrede bulunan diğer okul, kurum ve belediye imkânlarının kullanılmasıyla çözülebilir. Zaman konusunda ise ders programlarında etkinlik saati belirlenmelidir. Elbette bu konuda iyi bir koordinasyon gereklidir.

Sosyal-kültürel, sanatsal ve sportif etkinliklerin önemsenmemesinde en önemli mazeret, çevresel şartlar ve imkânsızlıklardır. Ancak her okul kendi bünyesinde birçok etkinlik yapabilir. Öğretim yılı başında seçmeli derler nasıl okul şartlarına göre belirleniyorsa haftalık 6-8 saat kadar Sosyal-kültürel, sanatsal ve sportif etkinlikler yine okul şartlarına göre belirlenerek öğrenciye sunulabilir. 5-6 saatlik teorik derslerden sonra her gün 1-2 saatlik ders saatlerine eklenebilir. İlgili öğretmenlerin rehberliğinde yapılacak faaliyetlerde hem öğretmene ders ücreti verilerek öğretmen teşvik edilebilir hem de bu etkinlikler ders saatlerinde yapılacağı için öğrenci ve öğretmenin zaman ayıramama sorunu ortadan kalkacaktır.

Eğitim kurumunun sosyal etkinlikler için gerekli fiziksel alt yapı olanakları ile kültürel anlayışa sahip olması oldukça önemlidir. Bu kapsamda, Türkiye'deki ilköğretim okullarının, Hollanda'daki ilköğretim okullarında olduğu gibi ekonomik koşulları ve alt yapı olanakları güçlendirilip işlevsel hale getirilmelidir. (Arslan, 2011: 10-25).

Okullarımızda, ders saatleri, sosyal etkinliklerin uygulanmasına imkân tanıyacak biçimde düzenlenmeli ve sosyal etkinliklere ayrılan zamanın verimli ve etkili kullanılması sağlanmalıdır. (Tetik, 2008: 142-143)

Bu araştırmadan, devlet okullarında öğrencilerin rekreatif etkinliklerinin gerçekleştirildiği kültürel ve sportif tesislerin büyük oranda yetersiz olduğu sonucu çıkmaktadır. Okulların; fiziki yapı, araç-gereç ve tesisleşme noktasında kendilerini yenilemeleri gerekmektedir. Bu tip yenileme ve yapılanmalar da tamamen devlet eliyle bütün okullarda yapılması da oldukça zor ve pahalı yatırımları gerektiren çalışmalardır. O yüzden bu konularla ilgili olarak, yerel yönetimler, sponsorluk yapabilecek büyük kurum ve kuruluşlar ve medyanın da desteği alınarak yenilenme ve yapılanma sürecinde devletin yükü hafifletilmiş ve ülkenin geleceğini şekillendirecek olan gençliğin ruhsal, bedensel ve fiziksel gelişimine olumlu katkılar sağlanmış olacaktır (Özkaptan, 2007: 86).

Fiziki şartları uygun olamayan okulların öğrencilerinin yakın okulun imkânlarından (halı saha, spor salonu, basketbol sahası... gibi) faydalanması için gerekli düzenleme ve işbirliği yapılmalıdır. Gerekirse belediye, gençli ve spor müdürlükleri ile kamu kuruluşlarının fiziki imkânları da eğitime destek için kullanılabilir.

Okullarda ders dışı etkinlikler genellikle okul sınırları ve imkânları içinde yapılmaktadır. Çevredeki spor salonları, kütüphaneler, tesisler ve diğer mekânlar da değerlendirilmelidir (Akay, 2012: 72-75).

Spor alanlarının ve malzemelerinin yetersizliği bir problem olarak karşımıza çıksa da, çevre okullar işbirliği içerisine girerek, olanaklarını birlikte kullanıma açmaları ve uzun soluklu mali planlar yaparak, eksikliklerin giderilmesi hususunda sonraki yıllar için çalışmalar yapmalıdırlar. (Selçuk, 2006: 49-50).

Gençlik Spor İl Müdürlükleri ile iletişim kurularak, il müdürlüğüne bağlı tesislerden yararlanma ve gerekli malzemelerin temin edilmesi yolu aranmalıdır. (Selçuk, 2006: 49-50).

4-Okul-aile işbirliği her alanda olduğu gibi sosyal etkinlikler alanında da güçlendirilmelidir. Velilerin maddi manevi desteği sağlanmalıdır.

Ders dışı etkinlikler, okul içinde ve daha çok da okul dışında gerçekleşmektedir. Her ne kadar, bu tür etkinlikler, okul yönetiminin bilgisi dahilinde ve öğretmenin rehberliğinde yapılsa da; çocuk, çoğu boş zaman uğraşlarını okul saatleri dışında ve ailesinin gözetiminde yapmaktadır. Dolayısıyla, çocukta boş zamanı değerlendirme konusunda arzulanan tutum ve davranışları oluşturmak, bilinçlendirmek için, sistemli bir çabayı okul ve aile birlikte göstermelidir (Tezcan, 1980: 176).

Öğrenci velilerini de sosyal etkinliklerin içine çekebilecek yöntemler geliştirilmeli ve öğrenci velileri sosyal etkinlikler konusunda bilinçlendirilmelidir. (Tetik, 2008:142-143).

Ailelerin sosyal kulüpler hakkındaki ön yargılarının giderilmesi için onlara toplantılar aracılığıyla bilgi verilmeli ve etkinliklere katılımları sağlanmalıdır (Eroğlu, 2008: 73-75).

Okullarımızda gerçekleştirilen sosyal etkinlikler, okul çevresinin beğenisine sunulmalı, sosyal etkinlikler aracılığıyla okul ve çevresinin bütünleşmesi sağlanmalıdır. (Tetik, 2008:142-143).

Ders dışı etkinliklere öğrencinin, velinin ve çevrenin ilgisini uyandırması, tanıtması sevdirmesi bakımından farklı kuruluşlarla ortak etkinlikler düzenlenmelidir. Velilerin de ders dışı etkinliklere bizzat katılımları sağlanmalıdır. (Akay, 2012: 72-75).

Ders dışı etkinliklere katkıda bulunurken ailenin yaklaşımı da oldukça önemlidir. Çocuk kendi sorununu her platformda kendi başına çözebilme yollarını bulmalıdır, ders dışı etkinliklerde çocuğuna destek olan aile, bu şekilde çocuğunun zayıf noktalarını ve zorlandığı konuları da görerek, bu konularda çözüm üretme bilincini geliştirme sürecinde çocuğuna yardımcı da olacaktır. Aileler de sosyal kulüp etkinlikleriyle ilgili bilgilendirilmeli ve sosyal kulüp bünyesine katılmaları sağlanmalıdır (Özkaptan, 2007: 86)

Ders dışı etkinlikler, sadece okulda ve sınıf dışında yapılan eğitsel etkinlikler değildir. Bu tür etkinlikler; okulda, çevrede, sokakta ailede vb. yerlerde de yapılabilir. Bu nedenle ders dışı etkinliklerden sadece okul değil, aynı zamanda aile ve çevre de sorumludur. Ders dışı etkinliklerin amacına ulaşabilmesinde, okul-aile-çevre işbirliği etkin bir şekilde sağlanmalıdır (Köse, 2003a: 149).

Velilerinde sporsal ve sosyal etkinliklere katılımları sağlanmalı ve bu tür etkinliklerin faydaları konusunda bilinçlendirilmelidir.(Çılğın, 2007: 61)

Ebeveynlere yönelik eğitim çalışmaları yapılarak, çocuklarının ilgi duydukları alana yönlendirmeleri, çocuklarının daha da motive olacakları ve okul yaşantılarında da başarıya ulaşabilecekleri konusunda bilgilendirilmelidirler. (Selçuk, 2006: 49-50).

5-Yönetim, öğretmen, öğrenci, veli okulun bütün paydaşlarının sosyal etkinlikler üzerinde önemle durması gerekir. Kulüp kurma, kulüp etkinliklerinin belirlenmesi, yürütülmesinde öğrencilerin istek ve görüşleri de dikkate alınmalıdır.

Uzun vadede düşünüldüğünde, öğrenciyi hayata hazırladığı ve gelişimine olumlu etkilerde bulunduğu için eğitsel kollar oldukça önemlidir. Bunun için okul yönetiminin, rehber öğretmenlerin ve velilerin Eğitsel Kol Çalışmalarını önemsemeleri gerekir. Öğrencinin sosyal gelişimi için oldukça gerekli olan Eğitsel Kol Çalışmalarının amaçları doğrultusunda uygulanması çok önemlidir. (Duruhan ve Demir, 2005:178)

Öğrenciler ilgi, istek ve yetenekleri doğrultusunda kulüplere yerleştirilmeli ve onlara kulüp çalışmaları ile ilgili sorumluluk verilip çalışmalar kulüp rehber öğretmenleri tarafından takip edilmelidir (Eroğlu, 2008: 73-75).

Okullardaki uygulamalar, daha öğrenci merkezli olmalı, demokrasinin ve demokrasi kültürünün oluşmasında çok önemli bir unsur olan katılım faktörü ön plana çıkarılarak, öğrencilerin bütün çalışma ve oluşumlara aktif katılımları sağlanmalı, söz söyleme ve karar verme hakkını arttıracak yasal düzenlemeler yapılmalıdır. Okullardaki tüm faaliyetlerle ve bu faaliyetlerin uygulanmasıyla ilgili olarak, öğrencilerin fikir ve görüşlerine yer verilmelidir. Öğrenciler kulüp seçimlerinde serbest bırakılmalı, istemedikleri kulübe üye olmaları yönünde zorlanmamalı ve öğrenci fikri alınmadan ya da eğilimleri bilinmeden ve kendisinin haberi olmadan, herhangi bir kulübe gelişigüzel olarak üye tayin edilmemelidir. Öğrencilerin kendi istedikleri ve kendilerini ifade edebilme fırsatı bulabilecekleri kulüp faaliyetlerine katılmaları, boş zaman değerlendirme alışkanlıkları açısından önemli bir yer tutacaktır. (Özkaptan, 2007: 87-88).

Ders dışı etkinlikler genellikle programlar şeklinde uygulanmaktadır. Öğrencinin bu programlardan hangisine katılacağı onun hür iradesi, ilgi ve isteği doğrultusunda yapılmalıdır (Akay, 2012: 72-75).

Sosyal kulüp etkinlikleri, öğrencilerle birlikte planlanmalı, kulüp rehber öğretmenleri ve öğrenciler çalışmalar için yeterli ön hazırlık yapmalıdır (Eroğlu, 2008: 73-75).

Öğrencilerin spora olan ilgileri, boş zamanlarında okul ortamında katılmak istedikleri ders dışı sportif faaliyetler olduğu en üst seviyede gözlemlenebilir. Ortaöğretim düzeyindeki öğrencilerin spora tevsik edilmesi ve olumlu davranışlar sergilemesi, onların sporu sevmelerini ve sporu yaşam tarzı haline getirebilmelerinin sağlanması, bu faaliyetlerde ilgi ve ihtiyaçları kadar, karşılaştıkları sorunların çözülmesi de önem göstermektedir (Selçuk, 2006: iii).

Genel olarak ifade edecek olursak okullarda yeterli sportif aktivitelerin olmadığı, öğrencilerin geneli için derslerin süre açısından yeterli olduğu, ancak işleniş ve çeşitlilik açısından gençleri tatmin etmediği ortaya çıkmaktadır. Gençlerin yaşadıkları semtler ve okullarında onların serbest zamanlarını çok yönlü değerlendirebilecekleri alan, araç-gereç ve faaliyetlerinde yetersiz olduğu söylenebilir. Serbest zamanı değerlendirme ve sosyal etkinliklere katılma oranları da bunu göstermektedir... Okullardaki çalışma koşulları iyileştirilmeli; rehberlik hizmetleri daha verimli hale getirilmeli ve öğrencilerin gereksinimlerine yönelik sosyal ve sportif etkinliklere daha fazla yer verilmelidir. Sporun gençlik kültürüne uyumlu olması, okulların alternatif sporları da dikkate alması ve bu sayede öğrencilerin öncelikle istedikleri spora yönelmesi ve okullardaki spor alanlarının ders zamanı dışında da spor etkinlikleri için öğrencilere açılması sağlanmalıdır (Kırbaş ve diğerleri, 2007: 184).

Ders dışı etkinlikler sadece öğretmenler ve idareciler tarafından belirlenmekte ve bunda okulun imkânları göz önüne alınmaktadır. Bunlar anket, görüşme ya da başka yollarla öğrencilerin istek ve heveslerine göre tespit edilmelidir. Ayrıca öğrencilerin boş zamanlarının iyi bilinmesi ve buna göre bir program yapılması gerekmektedir (Akay, 2012: 72-75).

Eğitsel Kol Çalışmaları gerektiği şekilde yapılırsa, kendilerini tanıyan, yeteneklerini geliştirebilen ve bu yetenekleri toplum yararına kullanabilen, planlı çalışma alışkanlığı kazanan, kendine güvenen, boş zamanlarını doğru değerlendirmeyi öğrenen, ilişkilerinde ölçülü, saygılı ve hoşgörülü davranabilen, grupta çalışabilen ve sorumluluk duygusuna sahip, bireysel girişimde bulunabilen öğrenciler yetişecektir. Boş zamanlarını nasıl kullanacaklarını bilen, kendine güvenen sorumluluk sahibi, sosyalleşmiş öğrencilerin oluşturacağı sınıf şüphesiz ki daha az sorun çıkaran, paylaşımların yüksek olduğu, öğrencilerin birbirlerine ve öğretmene karşı hoşgörüyü yaklaştığı bir ortam olacaktır (Duruhan ve Demir, 2005:178).

6- Etkinliklere ayrılan maddi imkânlar artırılmalı, etkinliklerde ihtiyaç duyulan materyal (araç-gereç) çeşitli kanallardan temin edilmelidir.

Günümüzün modern eğitim kurumları, hem ders içi nitelikli etkinliklerle, hem her türlü fiziksel olanaklarla ve hem de eğitim-öğretim hizmetlerinde nitelikli personelle donanmış kurumlardır. Böyle okullarda, öğrenciler ders dışı zamanlarının büyük bir bölümünü de, planlı

ve düzenli bir şekilde, görevli personel nezaretinde geçirmektedir. Bundan dolayı, öğrencilerin boş zamanlarını kontrollü bir şekilde değerlendirmelerinin en uygun yolu, ders dışı etkinliklerle ilgili okulda altyapı oluşturmaktır. Yani, öğrencilerin ders dışı zamanlarını etkili ve verimli bir şekilde geçirebilecekleri ve istedikleri etkinlikleri yapabilecekleri yerleri ve olanakları okulun sunmasıdır (Köse, 2004).

Okullarımızda, sosyal etkinliklerin uygulanabileceği imkân ve ortamlar hazırlanmalıdır (Tetik, 2008:142-143).

Sosyal kulüplere kendi bütçelerini oluşturmaları için fırsat verilmeli ve bu konuda çevre olanakları ve gönüllü kuruluşlardan daha fazla yararlanılmalıdır (Eroğlu, 2008: 73-75).

Okullarda spor araç-gereç ve malzeme olanaklarının artırılması yönünde çaba harcanmalıdır (Selçuk, 2006: 49-50).

Beden eğitimi dersi ve ders dışı etkinliklerin sağlıklı yürütülebilmesi için gerekli ortamlar yaratılmalı ve araç-gereç eksiklikleri giderilmelidir (Çılğın, 2007: 61).

Öğretmenlerin dersleri ve günlük işleri, onları yeterince yormaktadır. Bundan dolayı, genellikle, öğretmenler ders dışı etkinliklerle ilgili çalışmalardan uzak durmaktadırlar. Ders dışı etkinliklerde görev alan öğretmenler için, özendirici uygulamalar (sertifika, ödül, ücret gibi) yapılmalıdır (Köse, 2003a: 149).

KAYNAKÇA

Akay, S. (2012). Öğretmenlerin Sosyal Kulüp Çalışmalarına Yönelik Tutumları ve Bu Çalışmalarda Karşılaşılan Sorunların İncelenmesi(Gediz İlçesi Örneği). *Yüksek Lisans Tezi*. İstanbul: Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Akinci A. Y.(2007). Ortaöğretim Kurumlarında, Beden Eğitimi ve Spor Etkinliklerinin, Sosyalleşme Süreci ve Şahsiyetin Oluşmasında Katkısı. *Yüksek Lisans Tezi*. Kütahya: Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Arslan, B.(2006). Ailenin Sosyo-Demografik Özelliklerinin Çocuğun Okuldaki Sosyal Etkinliklere Katılımına Etkisi (Türkiye ve Hollanda'daki İlköğretim 5. Sınıf Öğrencileri Üzerinde Karşılaştırmalı Bir Çalışma). *Yüksek Lisans Tezi*. İzmir: Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Arslan, S. (2011). Serbest Zaman Kullanımı: Sıradan Serbest Zaman Etkinlikleri ve Sistemli Serbest Zaman Etkinlikleri. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* Sayı: 20.

Aslan, N. ve B. Arslan Cansever. (2007). Okuldaki Sosyal Etkinliklere Katılımda Ebeveyn-Çocuk Etkileşimi (Kültürlerarası Bir Karşılaştırma). *Ege Eğitim Dergisi* (8)1

Aslantaş, Ö. (1990). İlkokullarda Eğitici Kol Çalışmalarında Karşılaşılan Sorunlar. *Yüksek Lisans Tezi*. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Ataman, A. (1974). Antropometri, Antropoloji ve Beden Terbiyesi ve Sporda Önemli Konular. Ankara

Bakır, M. (1993). Rekreasyon. İstanbul:Marmara Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu.

Başaran, İ. E. (1989). *Eğitime Giriş*. Ankara: Kadioğlu Matbaası.

Bayazıt B., Ş. Telci, T. Erenci ve Ç. Canerik. (2007). Okulöncesi Eğitim Kurumlarında Yaptırılan Rekreatif Etkinliklerin Çocukların Sosyal Gelişim İle Güven Duygusu Gelişimine Etkisi *Spor metre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, V (3) 107-113

Binbaşıoğlu, C. (1986). Ders Dışı Etkinliklerin Niteliği, Önemi ve Değeri. Ankara: *Çağdaş Eğitim Dergisi* sayı:14.

Binbaşıoğlu, C. (1991). Genel Öğretim Bilgisi. Ankara: Binbaşıoğlu Yayınevi.

Binbaşıoğlu, C. (2000). *Okulda Ders Dışı Etkinlikler*. MEB Öğretmen Kitapları Dizisi. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.

Binbaşıoğlu, C. (2003). Eğitim ve Öğretim Üzerine Yazılar. Ankara: Nobel Yayıncılık.

Blomfield, C.J. ve B.L. Barber. (2009). Brief report: Performing On The Stage, The Field, Or Both? Australian Adolescent Extracurricular Activity Participation And Self-Concept. *Journal of Adolescence*.

<http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0140197109000049>. (01.04.2013)

Büyükyazı, G., S. Saraçoğlu, G. Karadeniz ve H. Çamlıyer. (2003). Sedanterler ile Veteran Atletlerin Cesitli Değişkenlere Göre Atılganlık Düzeylerinin Karşılaştırılması. *Gazi Beden Eğitimi Spor Bilimleri Dergisi*, 8;2.

Ceylan, D. (2013). *Yeni Sosyal Etkinlik Yönetmeliği*. <http://www.kamudanhaber.com/meb/yeni-sosyal-etkinlik-mevzuati-h156371.html>. (13.05.2013).

Civil, T. (2007). Ortaöğretim Kurumlarında Ders Dışı Sportif Etkinliklere Katılan Öğrencilerin Sosyo-Ekonomik Yapılarının Araştırılması (Giresun ve Trabzon İli Örneği). *Yüksek Lisans Tezi*. Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Crenshaw, W. J. (1975). *Leisure and Quality of Life*. Proceedings of First National Leisure Education Conference, Florida State Uni., Tallahassee.

Çılğın, Ö. (2007). Yatılı İlköğretim Bölge Okullarında Öğrenim Gören Öğrenciler İle Velilerinin Beden Eğitimi ve Ders Dışı Etkinliklere Yaklaşımları (Hakkari İli Örneği). *Yüksek Lisans Tezi*. Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Demir Z. (2000). Sportif Etkinliklere Katılan ve Katılmayan Lise Öğrencilerinin Bazı Değişkenlere Göre Benlik Kavramı Düzeylerinin İncelenmesi. *Yüksek Lisans Tezi*. Malatya: İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Demirel, Ö. (1996). *Karşılaştırmalı Eğitim*. Ankara: USEM Yayınları,

Duruhan, K. ve G. Bedir. (2005). Devlet Okullarında ve Özel Okullarda Kutlanan ve Anılan Belirli Gün ve Haftaların Etkinlik Düzeylerinin Kıyası (Kayseri İli Örneği). *Millî Eğitim Üç Aylık Eğitim ve Sosyal Bilimler Dergisi*. Sayı 168, yıl 33

Duruhan K. ve S. Demir. (2005). Resmi ve Özel İlköğretim Okullarındaki Eğitici Kol Çalışmalarının Amaçlarına Ulaşma Düzeyine İlişkin Öğrenci Görüşleri (Kayseri İli Örneği). *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. Sayı: 19 Yıl: 2005/2

Dündar, H. ve E. T. Karaca. (2011). İlköğretim Okullarında Serbest Etkinlikler Dersinin Değerlendirilmesi. *Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi Cilt-Sayı: 13-2*

Ergün, M. (2008). Sınıfta Motivasyon, Sınıf Yönetimi, Karip, E. (Ed.). Akt. Dündar, H. ve E. T. Karaca. (2011). İlköğretim Okullarında Serbest Etkinlikler Dersinin Değerlendirilmesi. *Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi Cilt-Sayı: 13-2*.

Eroğlu, E. (2008). İlköğretim Okullarındaki Sosyal Kulüp Çalışmalarında Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri(Elmadağ İlçesi Örneği). *Yüksek Lisans Tezi*. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Genç, S.Z. (2003). İlköğretim Okullarındaki Teneffüslerde Gerçekleştirilen Etkinliklerin Öğrencilerin Sosyal ve Bedensel Gelişimleri Açısından Değerlendirilmesi. *Doktora Tezi*. Erzurum: Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Gültekin, M. (2007). İlköğretim Öğretmenlerinin İlköğretimde Kutlanan Belirli Gün ve Haftaların Gerekliği ve İşe Vurukluğu Konusundaki Görüşleri (Eskişehir İli Örneği). *Milli Eğitim Dergisi*,174

Gürbüz, N. (2009). 5. Sınıf Öğrencilerinin Akademik Başarılarının ve Benlik Saygılarının Okul Sonrası Kültürel - Sportif Etkinliklere Katılmalarına ve Diğer Bazı Değerkenlere Göre İncelenmesi. *Yüksek Lisans Tezi*. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Gürkan, U. (2010). Sınıfta Güdülenme, Sınıf Yönetimi, Sarpkaya, R. (Ed.). Akt. Dündar, H. ve E. T. Karaca. (2011). İlköğretim Okullarında Serbest Etkinlikler Dersinin Değerlendirilmesi. *Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi Cilt-Sayı: 13-2*

Güven, Ö. (1998). Spor Psikolojisi Ders Notları 1997-1998. Gazi Üniversitesi B.E.S.Y.O. Ankara.

Hesapçıoğlu, M. (1994). Öğretim İlke ve Yöntemleri (Eğitim Programları ve Öğretim). 3.Baskı. İstanbul: Beta Yayıncılık.

<http://www.enyesilankara.org/agac%20nedir.html>. (15.05.2013).

<http://www.kizilay.org.tr/>(15.05.2013).

<http://www.tsf.org.tr/kaynaklar/satrancin-yararlari>. (15.05.2013).

<http://www.yararlari.net/tiyatronun-yararlari>. (27.05.2013).

İlhan, E. L., E.Gencer, H. Ulucan (2011). Okul Sporlarına Katılan ve Katılmayan İlköğretim Öğrencilerinin Ruhsal Uyum Düzeylerinin İncelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD) Cilt 12, Sayı 4*.

İpşiroğlu, N. (1990). Çağdaş Eğitimden Ne Anlıyoruz, Yaratıcı Toplum Yolunda Çağdaş Eğitim. Çağdaş Eğitimi Destekleme Derneği Yayınları No:1, İstanbul: Doğan Ofset,

Kapıkıran, S., (1993). İçten ve Dıştan Denetimliliğe Sahip Ergenlerin Atılganlık Düzeyinin Saptanması, *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

Kayıkcı, N. (2006). 7-12 Yaş Grubu Çocukların Okul Dışı Sportif Etkinliklerinde Ailelerinin Destek ve Baskıları ile Bunun Çocuk Üzerindeki Etkileri(Ankara İli Örneği). *Yüksek Lisans Tezi*. Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Kırbaş, Ş., Y. Taşmektepligil ve A. Üstün. (2007). Ortaöğretimde Gençleri Şiddete Yönelten Nedenler ve Şiddeti Engellemede Spor Aktivitelerinin Rolünün İncelenmesi: Amasya İli Örneği Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, V (4) 177-185

Sevil, T. (2012). Kocaekşi, S.(Ed.). Boş Zaman ve Rekreasyon Yönetimi. Anadolu Üniversitesi Yayını No: 2497 Açıköğretim Fakültesi Yayını No: 1468 Eskişehir.

Köse, E. (2004). İlköğretim Öğrencilerinin Ders Dışı Etkinlikleri Tercih Etme Nedenleri. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı, 6-9 Temmuz 2004 İnönü Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Malatya

Köse, E. (2003a). Erzurum İlindeki İlköğretim Okullarında Ders Dışı Etkinliklere Yönelik Altyapı Olanakları İle İlgili Bir Ön Araştırma. Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi. Eğitim Bilimleri Özel Sayısı. Sayı:7. Erzurum.

Köse, E. (2003b). İlköğretim Düzeyinde Ders Dışı Etkinliklerin Akademik Başarıya ve Okul Kültürünü Algılamaya Etkisi. *Doktora Tezi*. Erzurum: Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

MEB, (1973). 1739 Sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu.

MEB, (1997). İlköğretim Kurumları, Ortaöğretim Kurumları, Spor Yarışmaları Yönergesi, Lisans Yönergesi, Ödül ve Disiplin Yönergesi. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.

M.E.B (2001) Millî Eğitim Bakanlığı Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Yönetmeliği, Ankara: Resmî Gazete 17.4.2001/24376.

MEB, (2005). İlköğretim ve Orta Öğretim Kurumları Sosyal Etkinlikler Yönetmeliği Şubat 2005/2569 RG

MEB (2010a). MEB Talim ve Terbiye Kurulu 20.07.2010 tarihli ve 75 sayılı Kararı.

MEB, (2010b). Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı, MEB Ortaöğretim Kurumları Haftalık Ders Çizelgeleri, S.15.

Mengütay, S. (2005). *Çocuklarda Hareket Gelişimi ve Spor*. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları

Özcanoglu A. B. (1993). Ortaöğretimde Okul Spor Faaliyetlerine Katılımın Öğrencilerin Akademik Başarıları Üzerine Etkisi. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Ankara: Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Özenci, S. (1997). İlköğretimde Eğitici Öğrenci Sosyal Kol Çalışmalarının Durumu, *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, İstanbul: Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Özkaptan, E. (2007). Okullarda Sosyal Kulüp Etkinliklerinin Rekreasyonel Açından Değerlendirilmesi (Adapazarı Ortaöğretim Kurumları Örneği). *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Adapazarı: Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Poyraz A. (1999). Ortaöğretim Kurumlarında Ders Dışı Sportif Faaliyetlerin Organizasyonu, Katılım Sorunları ve Çözüm Önerileri Üzerine Bir Araştırma (Afyon il örneği). *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Ankara: Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.

Sel, R. (1988). İlk ve Orta Okullarda Beden Eğitimi. Ankara: Öğretmen Yayınları. 5. Baskı.

Selçuk T. (2006). Ortaöğretim Öğrencilerinin Ders Dışı Okul Spor Faaliyetlerine Katılımı ve Sorunları (Mersin İl Örneği). *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Mersin: Mersin Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.

Sezen, G. (2007). Sosyo-Ekonomik Yapısı Düşük Öğrencilere Yönelik Ders Dışı Etkinliklerin Sağlanması (Intel Öğrenci Programı-İstanbul İli Örneği). *Yüksek Lisans Tezi*. İstanbul: Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Shulruf, B., S. Tumen ve H. Tolley, (2007). Extracurricular Activities İn School Do They Matter. <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0190740907002058>. (01.04.2013)

Stoke, H., W, Lowbeer ve H.Capelle. (1967). Okul Programları Reformu ve Eğitimin Geliştirilmesi. Oecd Raporu. Ankara: Meb Yayını.

Suveren, S. (1991). Spor Teşvik Eden Ekonomik Ve Sosyal Faktörler, Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, Beden Eğitimi Spor Özel Sayısı: 7:1

Şahin, Ç. (1995). İlköğretim Okulları I. Kademe (İlkokullarda) Eğitici Kol Çalışmalarının Yeterliliği Üzerine Bir Araştırma (Konya İli Örneği). *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Konya: Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Tan, H. ve Baloğlu, M. (2006). Psikolojik Danışma ve Rehberlik. Teori ve Uygulama. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

TEDY, (1998) Bugünden Yarına Ortaöğretimimiz. Zirve Ofset. Ankara.

Tetik, V. (2008). Genel Liselerde Sosyal Etkinliklerin Uygulanmasında Okul Yöneticilerinin Etkililiği (İstanbul İli Avrupa Yakası Örneği). *Yüksek Lisans Tezi*. İstanbul: Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Tezcan, M. (1977). Bos Zamanlar Sosyolojisi. Ankara.

Tezcan, M. (1980). *Çocuk, Çalışma Yaşamı ve Boş Zaman Uğraşları. Çocuk ve Eğitim.* Ankara: Türk Eğitim Derneği Yayınları.

Torkildsen, G. (2005) *Leisure and Recreation Management (5th Edition).* Routledge, NY.

Variş. F.(1997). *Eğitimde Program Geliştirme,* Alkım Yayınevi, İstanbul

Yavaş M. ve A. İlhan. (1997). *Beden Eğitimi ve Sporda Özel Öğretim Yöntemleri.*

Selçuk T. (2006). *Ortaöğretim Öğrencilerinin Ders Dışı Okul Spor Faaliyetlerine Katılımı ve Sorunları (Mersin İl Örneği).* *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.* Mersin: Mersin Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.

Yeşilyaprak, B.(2004). *Eğitimde Rehberlik Hizmetleri.* Ankara: Nobel Yayıncılık.

Zhe, W.(2012). *The Current Situation of Students' Participatation in Extracurricular Sports Activities of Private Middle School in Henan Province and the Analysis of Investigation.* *Physics Procedia* 33.

EKLER

Ek.1.

T.C
ŞAHİNBİY KAYMAKAMLIĞI
İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 20332654-604/13
Konu : Araştırma İzin Talebi

2414 15/02/2013

ŞAHİNBİY KIZ TEKNİK VE MESLEK LİSESİ MÜDÜRLÜĞÜNE
ŞAHİNBİY/GAZİANTEP

İlgi: İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nün 12/02/2013 tarih ve 4367 sayılı yazısı.

Hasan Kalyoncu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, yüksek lisans programı öğrencisi İsa BALCIOĞLU'nun "Ortaöğretim Kurumlarındaki Öğretmenlerin Sosyal Etkinlik Algılarının Ölçülmesi" konulu tez çalışmalarına veri oluşturmak amacıyla, İlçemiz ortaöğretim okullarında görev yapan öğretmenlere anket uygulamak isteğinin uygun görüldüğüne ilişkin 12/02/2013 tarih ve 4184 sayılı Valilik Oluru ilgede kayıtlı yazı ile bildirilmiş olup, ekte gönderilmiştir.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Nida BEKTAŞOĞLU
Müdür a.
Şube Müdürü

Ek:
-Valilik Oluru (1 sayfa)
-Değerlendirme formu (1 sayfa)
-Anket (4 sayfa)

Dağıtım:
- Ortaöğretim okul müdürlüklerine

Kolejtepe Mah. Yeşil Camii Sok. Şahinbey İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü ŞAHİNBİY
Ayrıntılı Bilgi İçin İrtibat Şb. Md. Nida BEKTAŞOĞLU: Şef-Ayşe MİNLARA
Telefon: (0342) 230 31 92 Faks: (0 342) 230 88 02 e-mail: <http://shahinbey.meb.gov.tr>

T.C.
GAZİANTEP VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 34659092-605.01/
Konu : Araştırma İzin Talebi

4184 /12.02.2013

VALİLİK MAKAMINA

İlgi : Hasan Kalyoncu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünün 31/01/2013 tarih ve B.30.2.HKU.0.14.00.00-050 sayılı yazısı.

Hasan Kalyoncu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, yüksek lisans programı öğrencisi İsa BALCIOĞLU'nun "Ortaöğretim Kurumlarındaki Öğretmenlerin Sosyal Etkinlik Algılarının Ölçülmesi" konulu tez çalışmasına veri oluşturmak amacıyla, İlimiz Şahinbey ilçesindeki liselerde görev yapan öğretmenlere anket uygulamak isteği ilgi yazıda belirtilmektedir.

Bu nedenle; Bakanlığımız Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğünün 07.03.2012 tarih ve 3616 (2012/13) sayılı genelgesi kapsamında değerlendirilmiş olup, Araştırmacı araştırmasının bitiminden itibaren 15 gün içerisinde araştırma sonuçlarını 2 kopya halinde CD içerisinde Müdürlüğümüze bildirmek üzere İlimiz Şahinbey ilçesindeki liselerde görev yapan öğretmenlere anket uygulanması Müdürlüğümüz Ar-Ge Bürosu bünyesinde oluşturulan komisyonun uygunluk raporu doğrultusunda uygun mütalaa edilmektedir.

Makamınızca da uygun görüldüğü takdirde, olurlarınıza arz ederim.

Ekrem SERİN
Millî Eğitim Müdürü V.

OLUR
.../02/2013

Cemalettin ÖZDEMİR
Vali a.
Vali Yardımcısı

Adres
Ayrıntılı bilgi için irtibat
Telefon
Email
İnternet

: Yeni Valilik Binası 3. Kat Büyükşehir/GAZİANTEP
: Şube Müdürü M.Şakir ULUDAĞ-Strateji Geliştirme Şefi M.KÖK
: (0342) 231 10 58 – 4330 Fax: (0342) 232 24 10
: gaziantepmem@mcb.gov.tr
: http://gaziantep.meb.gov.tr – www.gaziantep-meb.gov.tr

T.C.
GAZİANTEP VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

ARAŞTIRMA DEĞERLENDİRME FORMU

ARAŞTIRMA SAHİBİNİN	
Adı Soyadı	İsa BALCIOĞLU
Kurumu / Üniversitesi	Hasan Kalyoncu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
Araştırma yapılacak iller	Gaziantep
Araştırma yapılacak eğitim kurumu ve kademesi	Gaziantep Şahinbey İlçesindeki Liselerde Görev Yapan Öğretmenler
Araştırmanın konusu	Ortaöğretim kurumlarındaki öğretmenlerin sosyal etkinlik algılarının ölçülmesi
Üniversite / Kurum onayı	Var
Araştırma/proje/ödev/tez önerisi	Var
Veri toplama araçları	Anket 4 sayfa
Görüş istenilecek Birim/Birimler	----
KOMİSYON GÖRÜŞÜ	
<p>Bu araştırma, 2012/13 sayılı "Millî Eğitim Bakanlığına Bağlı Okul ve Kurumlarda Yapılacak Araştırma ve Araştırma Desteğine Yönelik İzin ve Uygulama Genelgesi" kapsamında değerlendirilmiştir. Çalışmanın bu genelgede belirtilen şartları taşıdığı tespit edilmiş ve <u>çalışmanın Gaziantep Şahinbey İlçesindeki Liselerde Görev Yapan Öğretmenlere yapılması uygun görülmüştür.</u></p> <p>Araştırmacı, yapılan araştırmanın tamamlanmasından itibaren en geç iki hafta içinde, Müdürlüğümüze araştırmanın iki örneğini CD'ye kayıtlı olarak vermeyi taahhüt eder.</p>	
Komisyon kararı	Oybirliği ile alınmıştır.

06/02/2013
Komisyon Başkanı
Şakir ULUDAĞ
Şube Müdürü

KOMİSYON

Üye
Ercan KARATEKE
Öğretmen

Üye
İbrahim GÜNEŞ
Öğretmen

T.C.
HASAN KALYONCU ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

Sayı : B.30.2.HKU.0.14.00.00-050
Konu : Anket Uygulaması

31/01/2013

İLGİLİ MAKAMA

Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Programı öğrencilerinden *İsa Balcıoğlu*
..... *Ortaöğretim kurumlarındaki öğretmenlerin "Sosyal*
etkinlik" algılarının ölçülmesi .....
"konulu tez *proje* çalışması ile ilgili olarak veri oluşturmak amacıyla," *Gaziantep* İli ve
İlçelerindeki *Ortaöğretim (Lise)* ..... Kurumlarında *öğretmenlere* .....
ekteki anket ve ölçekleri uygulamak istemektedir.

Adı geçen öğrencimizin yukarıdaki sözü edilen çalışmayı yapabilmesi için gerekli iznin verilebilmesi hususunda gereğini arz ederim.

Ek: 1) Anket Formu
2) Dilekçe
3) Öneri Formu

Adres: *Sahinbey Kiz Meslek Lisesi*
Yedigöze Moh. 65. Sk No: 32
Sahinbey/Gaziantep

Not: İzin belgesi enstitü adresi değil, öğrenci adresine gönderilecektir.

T.C.
HASAN KALYONCU ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TEZ KONUSU ÖNERİ FORMU

24/12/2012

Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğüne

Öğrencinin

Numarası : 112102208

Adı, Soyadı : İsa BALCIOĞLU..... İmzası :

Anabilim Dalı (Bölümü) : İşletme (Eğitim Yönetimi ve Denetimi)

Programı : Yüksek Lisans Doktora

Programa Başlama Tarihi : Şubat/2012

Açıklama

Tez konusu öneri başvuru tarihi : 24/12/2012.....

Yard.Doç.Dr. İtir Tari CÖMERT
Danışman

Anabilim Dalı Başkanı

Kontrol Eden Görevli

Adı Soyadı

İmzası

Gönül BULAN

Hasan Kalyoncu Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Enstitü Sekreteri

Uygun

Uygun değildir

Enstitü Yönetim Kurulu Karar Tarihi: 14.11.2012 Karar No: 2012.17

Prof. Dr. İbrahim DİRİM
Hasan Kalyoncu Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitü Müdürü

ENSTİTÜ MÜDÜRÜ

TEZLİ YÜKSEK LİSANS TEZ KONUSU ÖNERİSİ FORMU

Danışman	
Ünvanı, Adı – Soyadı	: Yrd. Doç. Dr. İtir TARI CÖMERT
İmzası	:
Tarih	: 24.12.2012
Tez Başlığı	
Ortaöğretim Kurumlarında Çalışan Öğretmenlerin Sosyal Etkinlik Uygulamaları hakkındaki görüşleri	
Tezin Amacı ve Kapsamı	
<p>Bu çalışmanın amacı Gaziantep merkez Şahinbey ilçesinde görev yapan Meslek Lisesi ve Anadolu Lisesi öğretmenlerinin "Milli Eğitim Bakanlığı Sosyal Etkinlikler Yönetmeliği" kapsamında, okullarında yapılan sosyal etkinlik uygulamaları hakkındaki görüşlerinin incelenmesidir.</p> <p>Çalışma Şahinbey İlçesinde bulunan 4 meslek Lisesi ve 4 Anadolu Lisesi örnek alınarak uygulanacaktır. Çalışmada öğretmenlere yapmış oldukları sosyal etkinliklerin nitelik ve yeterliliğini değerlendirecek anket uygulanacaktır. Meslek Lisesi ve Anadolu Lisesinden alınan veriler biraraya getirilerek karşılaştırma yoluna gidilecektir.</p>	

Ek.2

Değerli Katılımcı;

Bu anket Hasan Kalyoncu Üniversitesi'nde yürütülmekte olan bir yüksek lisans çalışması için hazırlanmıştır. Anket toplam 35 sorudan oluşmaktadır. Anket sorularını İÇTENLİKLE cevaplamamız, araştırmanın sağlıklı olması açısından son derece önemlidir. Size en uygun olan seçeneğe: (X) şeklinde işaretleme yapmanız yeterli olacaktır. Ankete İSİM YAZMANIZA GEREK YOKTUR.

Katkılarınızdan dolayı teşekkür ederim.

İsa BALCIOĞLU
HKÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü
Yüksek Lisans Öğrencisi

BİRİNCİ BÖLÜM

1. Cinsiyetiniz:

( ) 1. Kadın ( ) 2. Erkek

2. Meslekteki kıdeminiz:

( ) 1. 1 – 5 yıl arası

( ) 2. 6 – 10 yıl arası

( ) 3. 11 – 15 yıl arası

( ) 4. 16 – 20 yıl arası

( ) 5. 21– 25 yıl arası

( ) 6. 25 yıldan fazla

3. Çalıştığınız okul türü hangisidir?

( ) 1. Meslek Lisesi ( ) 2. Anadolu Lisesi

4. En son hangi sosyal kulübün danışman öğretmenliğini yaptınız/yapıyorsunuz?

.....

İKİNCİ BÖLÜM

Sosyal Etkinlikler: Öğrencilerin zihinsel, bedensel ve estetik yönden gelişmesi amacıyla; kültürel, sosyal, sportif ve sanatsal alanlarda ders saatleri dışında yapılan çalışmalardır.

Sosyal Etkinlikler:

a) Sportif Etkinlikler: Futbol, basketbol, voleybol, hentbol, atletizm, güreş, kayak... vb.

b) Sanat Etkinlikleri: Müzik, resim, tiyatro, okul bandosu, el sanatları... vb.

c) Kültürel Etkinlikler: Okul gazetesi, okul yıllığı; şiir, kompozisyon, bilgi yarışmaları; kitap, dergi vb. okuma; halk oyunları, çevre gezileri, okul gezileri... vb.

d) Öğrenci Kulüpleri: Satranç, izcilik, yayın ve iletişim, edebiyat, çevre, matematik, fen ve teknoloji, resim, gezi ve gözlem... vb. olarak

5. Yukarıda geçen etkinliklerden hangisi veya hangileri okulunuzda uygulanmaktadır?(Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz.)

( ) 1. Sportif Etkinlikler ( ) 2. Sanat Etkinlikleri ( ) 3. Öğrenci Kulüpleri ( ) 4. Kültürel Etkinlikler

6.Yönetmelikte geçen: Yönetici ve danışman öğretmenler, il/ilçe millî eğitim müdürlüklerince veya Bakanlıkça sosyal etkinliklerin mevzuat ve uygulamaları ile ilgili olarak kurs ve seminerlerle yetiştirilirler.” Maddesi kapsamında herhangi bir kurs veya eğitim aldınız mı?

1. Böyle kurslar pek açılmıyor. 2. Açıldı fakat ben katılmadım.
 3. Açılan kurslarda eğitim aldım. 4. Böyle bir eğitime ihtiyaç olmadığını düşünüyorum.

7.Öğrenci kulüplerine öğrenci seçimi sırasında gerçekten öğrencilerin ilgi istek ve yeteneklerine göre seçim yapıldığını düşünüyor musunuz?

1. Her zaman 2. Çoğu zaman 3. Bazen 4. Hiçbir zaman

8.Okulunuzda açılacak öğrenci kulüplerinin belirlenmesinde hangisi daha etkilidir?

1. Okul idaresi 2. Öğretmenler 3. Öğrenciler 4. Veliler

9. Sosyal etkinliklerin önemi konusunda ne düşünüyorsunuz? (Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz.)

1. Dersler kadar önemlidir
 2. Öğrencinin yaratıcılığını artırır
 3. Öğrencinin kendisini ifade etmesine fırsat tanır
 4. Kişiliğin oluşumu açısından mutlu ve sağlıklı bireyler yaratır
 5. Öğrencinin yeni bir arkadaş çevresi edinmesini sağlar
 6. Pek fazla etkisi olduğunu düşünmüyorum
 7.Öğrencinin sosyalleşmesi açısından önemlidir
 8. Demokrasi ve insan hakları anlayışının gelişmesi açısından önemlidir
 9. Sadece zaman kaybına neden oluyor

10. Okulunuzdaki sosyal etkinliklerin, içerik bakımından öğrenciye yararlı olduğunu düşünüyor musunuz?

1. Evet 2. Kısmen 3. Hayır

11. Cevabınız “hayır” ise, neden? (Lütfen kısaca yazınız)

.....
.....
.....
.....

12. Öğrencinin okuldaki sosyal etkinliklere katılımında velilerle işbirliği yapılması gerektiğine inanıyor musunuz?

1. Evet 2. Zaman zaman 3. Hayır

13. Cevabınız “evet” ise bu işbirliği ne şekilde gerçekleştirilmelidir? (Lütfen yazınız)

.....
.....
.....

14. Sosyal kulüp ve toplum hizmeti etkinliklerinde veli desteği alabiliyor musunuz?

1. Her zaman 2. Çoğu zaman 3. Bazen 4. Hiçbir zaman

15. Sosyal etkinliklere katılım ve destek konusunda velileriniz istekli midir?

1. Her zaman 2. Çoğu zaman 3. Bazen 4. Hiçbir zaman

16. Çocukların sosyal kulüp ve toplum hizmeti çalışmalarına katılım konusunda velilerin bilgili ve bilinçli olduğunu düşünüyor musunuz?

1. Evet 2. Kısmen 3. Hayır

17. Okulunuzdaki sosyal etkinlikleri çeşit ve nitelik bakımından öğrencilerin ilgi, istek ve gereksinimlerini ne derecede karşılamaktadır?

1. Tamamen 2. Çoğunlukla 3. Kısmen 3. Hiç

18. Sosyal etkinliklerin uygulanmasında okul yönetimi sizlere yeterince rehberlik edip yardımcı oluyor mu?

1. Her zaman 2. Çoğu zaman 3. Zaman zaman 4. Hiçbir zaman

19. Sosyal etkinliklerin uygulanması ve niteliği konusunda okul yönetiminin tutumu nasıldır?

1. Etkinliklerin faydalı olmasına önem verir 2. Hem prosedür hem faydaya önem verir

3. Sadece dosya ve evrakların tam olması önemlidir 4. Pek önem vermez

20. Okulunuzun fiziki olanakları (yayınlar, araç ve gereçler, oda, sınıf, salon, uygulama bahçesi vb.) sosyal etkinlik çalışmalarının yürütülmesi için yeterli midir?

1. Evet 2. Kısmen 3. Hayır

21. Sosyal etkinlikler yönetmeliği kapsamında yapılması gereken etkinlikleri öğretmenler açısından uygulanabilir buluyor musunuz?

1. Evet 2. Kısmen 3. Hayır

22. Serbest zaman etkinliklerinin uygulanması konusunda öğretmenler istekli midir?

1. Evet 2. Bazen 3. Hayır

23. Cevabınız hayırsa neden?

.....
.....
.....

24. Öğrencileriniz sosyal etkinlik ve toplum hizmeti çalışmalarına katılım konusunda istekli midir?

1. Evet 2. Bazen 3. Hayır

25. Cevabınız hayırsa neden?

.....
.....
.....

26. Serbest zaman etkinlikleri öğrenci açısından amaçlanan faydayı sağlıyor mu?

1. Evet 2. Çoğu zaman 3. Kısmen 4. Hayır

27. Cevabınız hayırsa nedeni nedir?

.....
.....
.....

28. Öğrenciler sosyal etkinliklerde yaşadıkları sorunları kim ya da kimlerle paylaşır? (Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz)

1. Doğrudan benimle paylaşır
 2. Okul yönetimine götürür
 3. Doğrudan ailesine götürür
 4. Arkadaşlarıyla paylaşır
 5. Etkinliği yöneten birimdeki sorumlu kişiye iletir

29. Sosyal etkinlikler öğrencileri çeşitli yönleriyle tanmanıza yardımcı oluyor mu?

1. Evet 2. Kısmen 3. Hayır

30. Öğrencilerinizin okul dışındaki boş zamanlarını değerlendirmeleri konusunda aileleri yönlendiriyor musunuz?

1. Evet 2. Kısmen 3. Hayır

31. Cevabımız “evet” ise bu yönlendirmenin ne derece etkili olduğunu düşünüyorsunuz?

1. Çok fazla 2. Çok 3. Biraz 4. Hiç

32. Sosyal kulüplerin yıllık çalışma planları, yapılacak faaliyetler, görev dağılımı, ilgili yazışmalar gibi çalışmalarını genellikle kim yapıyor?

1. Okul idaresi 2. Danışman öğretmen 3. Öğrenciler 4. Sınıf öğretmeni

33. Öğrencilerin her yıl yapması gereken 15’lik saatlik toplum hizmeti çalışmalarının uygulanması hakkında ne düşünüyorsunuz?

1. Sadece kâğıt üzerinde yapılıyor
 2. En iyi şekilde yapılıyor
 3. Tam olarak anlaşılmadığı için istenen şekilde uygulanamıyor
 4. İmkânsızlıklar nedeniyle uygulanamıyor

34. Toplum hizmeti çalışmalarını öğrencinin toplumla kaynaşması açısından faydalı buluyor musunuz?

1. Evet 2. Kısmen 3. Hayır

35. Öğretmenlerin Sosyal etkinler uygulamaları sırasında karşılaştıkları sorunlar hangileridir? (Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz.)

1. Okul yönetiminden kaynaklanan sorunlar
 2. Öğrencilerin isteksizliği
 3. Maddi imkânsızlık
 4. Materyal eksikliği
 5. Öğretmenlerin bilgi ve birikim eksikliği
 6. Çevresel sorunlar
 7. Velilerden kaynaklanan sorunlar
 8. Fiziki mekânların yetersizliği

Teşekkürler...